

VARISSUON KOULUN OPETUSSUUNNITELMA 2004

VARISSUON KOULUN OPETUSSUUNNITELMA 1.8.2004 ALKAEN

SISÄLLYS

1 VARISSUON ALUE JA KOULU.....	5
2 OPPIMISKÄSITYS JA KOULUN ARVOPERUSTA	6
3 KOULUN TOIMINTA-AJATUS SEKÄ TÄSMENNETYT YLEISET KASVATUS- JA OPPIMISTAVOITTEET	8
4 OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN	10
4.1 Oppimisympäristö	10
4.2 Painotukset ja tuntijako	10
4.3 Kulttuuripolku ja aihekokonaisuudet	11
5 OPISKELUN YLEINEN TUKEI	18
5.1 Kodin ja koulun välinen yhteistyö	18
5.2 Yhteistyö esiopetuksen ja muun perusopetuksen kanssa.....	19
5.3 Yhteistyö muiden tahojen kanssa	20
5.4 Oppilashuolto	20
5.5 Oppilaanohjaus ja tukiopeus.....	22
5.6 Oppimissuunnitelma	22
5.7 Kerhotyö	23
6 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIDEN OPETUS.....	24
6.1 Erityisopetuksen tukimuodot	24
6.2 Osa-aikainen erityisopetus	24
6.3 Pienryhmäopetus	25
7 ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS.....	26
7.1 Monikulttuurinen koulu ja maahanmuuttajaopetus	26
7.2 Maahanmuuttajien äidinkielen opetus ja omakielinen opetus	27
7.3 Maahanmuuttajien suomenkielinen tukiopeus	27
7.4 Valmistava opetus.....	28
7.5 Romanit	28
8 AINEKOHTAISET TAVOITTEET JA OPPISISÄLLÖT	30
8.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi äidinkielenä)	30
8.2 Suomi toisena kielenä.....	38
8.3 Vieraat kielet.....	41
8.4 Matematiikka	51
8.5 Ympäristö- ja luonnontieto, biologia, maantieto, fysiikka, kemia	59
8.6 Uskonto.....	72
8.7 Elämäkatsomustieto	75
8.8 Historia	78

8.9 Musiikki	81
8.10 Kuvataide	83
8.11 Käsityö	88
8.12 Liikunta	96
8.13 Valinnaisaineet	101
9 ARVIOINTI	102
9.1 Arvioinnin tehtävä ja periaatteet	102
9.2 Oppilaan käyttäytymisen ja työskentelyn arviointi	102
9.3 Oppilaan itsearviointi.....	103
9.4 Opintomenestyksestä tiedottaminen	104
9.5 Oppilasarviointi erityistapauksissa	105
9.6 Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.....	106
LIITTEET	
LIITE 1. Varissuon koulun tuntijako	109
LIITE 2. Aihekokonaisuudet eri oppiaineissa	110
LIITE 3. Turun kaupungin ja Varissuon koulun TVT-strategia	114
LIITE 4. Koulukiusaamisen ehkäisemisen toimintamalli Varissuon koulussa	116
LIITE 5. Varissuon koulun päihdeohjelma.....	118
LIITE 6. Varissuon koulun oppimissuunnitelma.	119
LIITE 7. Kirjainmallit, numerot ja välimerkit	121
LIITE 8. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko	123
LIITE 9. Käyttäytymisen arviointikriteerit Varissuon koulussa	132
LIITE 10. Oppiaineiden ja työskentelyn arviointikriteerit Varissuon koulussa.....	133
LIITE 11. Varissuon koulun oppilaan itsearviointi	134
LIITE 12. Kehityskeskustelu Varissuon koulussa.....	141
LIITE 13. Arviointi eri vuosiluokilla.	143

Toimitus ja variskuvat: Johanna Järvinen ja Kirsi Vaskelainen

Varissuon koulu on itäturkulainen peruskoulu, jossa on vuosiluokat 1 – 6. Koulu toimii kahdessa toimipisteessä. Kuopuksenpolun pääkoulussa on perusopetusluokkien lisäksi kaksi valmistavan opetuksen luokkaa, Orminkujan koulussa on kaksi alkuopetusluokkaa. Koko koulussa on oppilaita noin 250. Koulun henkilökuntaan kuuluu rehtori, noin 20 opettajaa ja kiertäviä opettajia, kouluavustajat, koulunkäyntiavustajat, koulupsykologi, terveydenhoitajat, koululääkäri, vahtimestari, koulupuuseppä, keittäjät ja siistijät. Monikulttuurisuus on osa koulun arkea.

Varissuo School is an elementary school in Eastern Turku with classes one to six. The school is located in the main school building at Kuopuksenpolku and in an auxiliary building called Orminkuja School a little bit further off. The school has approximately 230 pupils. Moreover, there are some 20 pupils in the two preparatory classes meant for those who have just moved to Finland and don't know any Finnish language yet. About half of the pupils at Varissuo school are of foreign origin. This makes the school life multicultural and special. The personnel consists of the headmaster, 20 teachers, various school assistants, a janitor, a psychologist, a school nurse and kitchen and cleaning personnel.

1 VARISSUON ALUE JA KOULU

Varissuo on noin 10 000 asukkaan lähiö Itä-Turussa. Kuopuksenpolun pääkoulu on keskellä Varissuota ja Orminkujan koulu Varissuon laitamilla. Koulumme naapurina on Turun normaalikoulu, jossa on perusopetuksen vuosiluokkien 1-9 lisäksi lukio.

Varissuon palvelutaso on erittäin hyvä. Itäkeskuksessa on terveysasema, sosiaaliasema, kirjasto ja monenlaisia päivittäistavara- ja erikoisliikkeitä. Itäkeskuksen lähellä sijaitsee Varissuon kirkko. Varissuon jäähallilla on isot tilat maanalaisessa luolassa, joka samalla toimii myös väestösuojana. Alueen keskellä on pallokenttä ja ympäröivässä metsässä hyvät ulkoilumahdollisuudet. Alueella toimii myös useita päiväkoteja ja nuorisotalo. Varissuon asuinalue on pyritty rauhoittamaan autoilta. Niinpä lähiötä halkovat pitkät kävelykadut ja autoja varten on parkkitilat pääajoreittien tuntumassa.

Varissuon koulu on aloittanut toimintansa vuonna 1984, jolloin uusi koulurakennus valmistui keskelle asuntoaluetta. Koulu toimii kahdessa toimipisteessä. Kuopuksenpolun pääkoulussa on perusopetusluokkien lisäksi kaksi valmistavan opetuksen luokkaa, Orminkujan koulussa saavat opetusta kahden alkuopetusluokan oppilaat. Orminkujan koulun yhteydessä toimii myös Vuorelan erityiskoulun luokkia. Kuopuksenpolulla ja Orminkujalla on oppilaita yhteensä noin 250. Koulun tavoitteena on antaa oppilaille laadukasta perusopetusta turvallisessa ja suvaitsevassa oppimisympäristössä.

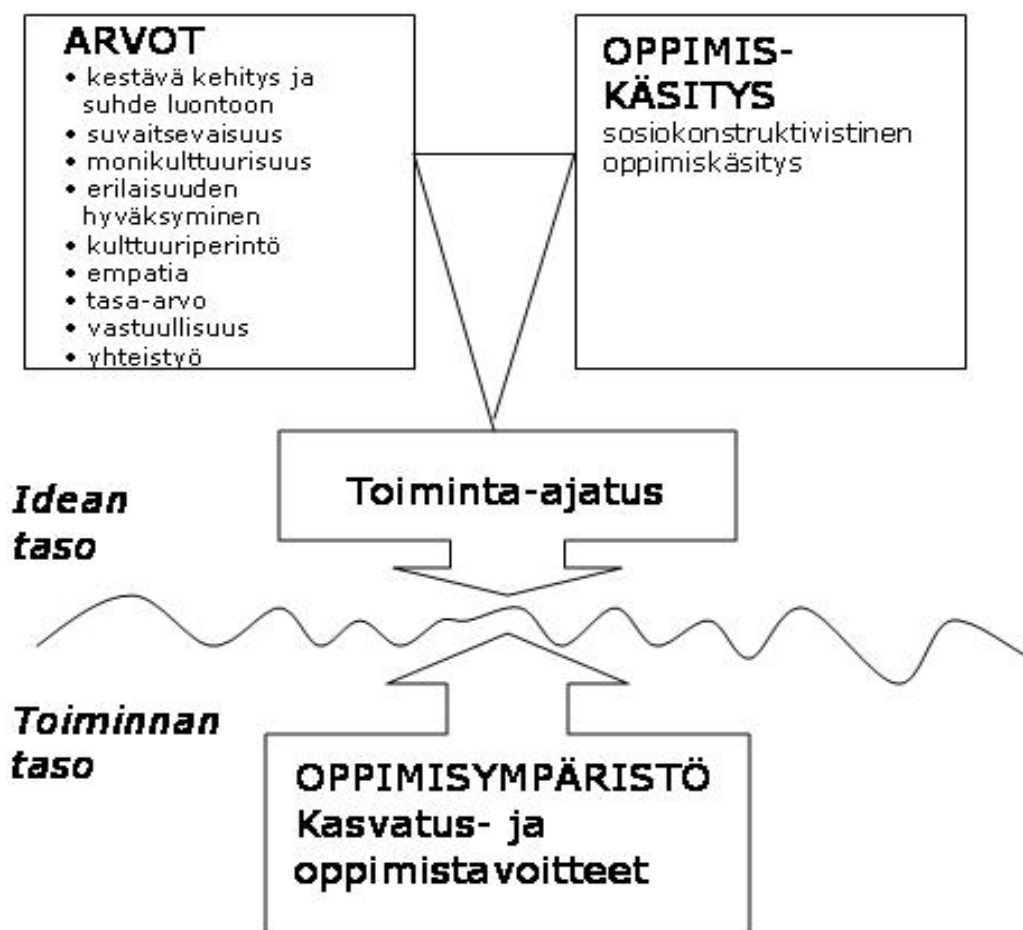
Varissuon koulussa on perinteisesti ohjattu liikunnallisiin elämäntapoihin. Oppilailla on mahdollisuus opiskella liikuntaa myös valinnaisaineena. Koulun iso liikuntasali ja lähiympäristö lenkkeilypolkuineen ja pallokenttineen tarjoavat tähän hyvät mahdollisuudet. Erityisen suosittuja ovat luisteluvuorot läheisessä jäähallissa. Koulun joukkueet osallistuvat aktiivisesti erilaisiin urheilutapahtumiin ympäri vuoden.

Syksyllä 2003 Varissuon koulussa aloitti ensimmäinen luokka, jonka opetuksessa korostuvat suomen kieli ja kansainvälisyys. Luokan nimi on KIMPPA. KIMPPA-luokalla suomenkieliset ja maahanmuuttajataustaiset oppilaat saavat tehostettua, taitotasonsa mukaista suomen kielen opetusta puolen luokan ryhmissä.

Erityispiirre koulussamme on myös maahanmuuttajataustaisten oppilaiden suuri määrä; tällä hetkellä noin puolet koulun oppilasmäärästä. Koulun tiloissa toimii myös valmistava opetus, jossa koulunkäynnin aloittavat äskettäin Suomeen tulleet vieraskieliset oppilaat, joiden suomen kielen taito on heikko. Monikulttuurisuus on osa koulun arkea ja erilaiset ihmiset jokapäiväistä työtä rikastuttava tekijä.

2 OPPIMISKÄSITYS JA KOULUN ARVOPERUSTA

Nykyinen oppimiskäsitys korostaa oppilaan ajattelutaitojen kokonaisvaltaista kehittymistä ja ymmärtävää oppimista. Oppimistapahtuma on luonteeltaan kokeileva ja toiminnallinen. Oman toiminnan tarkkailun ja arvioinnin kautta oppilas oppii selittämään ajatteluaan ja ratkaisumallejaan. Oppimista tapahtuu yhteistoiminnallisessa ja vuorovaikutteisessa prosessissa. Sekä konstruktivistinen että sosiokulttuurinen oppimiskäsitys korostavat toiminnan merkitystä oppimisessa. Konstruktivismi tähtää itseohjautuvaan ja yksilölliseen oppimiseen. Sosiokulttuurinen oppimiskäsitys korostaa oppimisen ja ajattelun sosiaalista luonnetta.

KUVIO 1. Varissuon koulun idean ja toiminnan tason suhde

Oppilaan tulee ymmärtää ihmisen toiminnan myönteiset ja kielteiset vaikutukset luontoon ja osata arvioida niitä. On tärkeää, että oppilas oppii kantamaan vastuuta oman toimintansa vaikutuksista luontoon. Varissuon koulussa halutaan korostaa **kestävän kehityksen** ohella **luonnon esteettistä** ja **elämyksellistä** arvoa. Varissuolla on luonto lähellä. Se tarjoaa mahdollisuuden virkistytymiseen, leikkiin, tutkimiseen, hiljentymiseen ja rauhoittumiseen. Luonnon kauneuden ja ainutkertaisuuden ymmärtäminen on arvo kestävän kehityksen rinnalla.

Suvaitsevaisuus merkitsee arjen kansainvälisyyttä, elämää **monikulttuurisessa** yhteisössä. Monikulttuurisuuteen kasvaminen edellyttää riittävää tietoa muista kulttuureista ja tutustumista eri kulttuurien edustajiin. Kulttuuri monipuolistuu erilaisista kulttuureista tulevien perheiden ansiosta. Koulun tehtävänä on siirtää suomalaista **kulttuuriperintöä** ja kasvattaa **hyväksymään** ja suvaitsemaan **erilaisuutta**. Erilaisuus tarkoittaa myös erilaisten yksilöiden ja oppijoiden hyväksymistä. **Empaattinen** yksilö kykenee asettumaan toisen asemaan ja noudattamaan yhteisesti sovittuja sääntöjä sekä suhtautumaan kaikkiin **tasa-arvoisina**.

Tavoitteena on, että oppilas kasvaa **vastuulliseksi**, yhteiskunnan jäseneksi ja tunnolliseksi, työstään huolehtivaksi sekä **yhteistyökykyiseksi** oppijaksi.

Arvot ja oppimiskäsitys muodostavat idean tason, joista voidaan johtaa koulun toiminta-ajatus. Päivittäisen koulutyön toiminnan taustalla vaikuttavat kasvatus- ja oppimistavoitteet, joihin pyritään säätelämällä oppimisympäristöä. Oppimisympäristön muokkaus on keino tavoitteiden saavuttamiseksi. Idean tason tulee vaikuttaa koulun jokapäiväiseen toimintaan. Toiminnan tason tulisi käydä vuoropuhelua idean tason kanssa. Parhaimmillaan oppimisprosessiin osallistujat voivat reflektoida toimintaansa vertaamalla sitä idean tason ilmenemiseen. Idean tason ilmeneminen edellyttää tavoitteiden pilkkomista mielekkäisiin, arvioitavissa oleviin osiin, ainekohtaisiksi tavoitteiksi ja sisällöiksi.

3 KOULUN TOIMINTA-AJATUS SEKÄ TÄSMENNETYT YLEISET KASVATUS- JA OPPIMISTAVOITTEET

Varissuon koulu pyrkii yhdessä kotien kanssa luomaan oppimisympäristön, jossa on turvallista kasvaa hyväkäyttöiseksi, vastuulliseksi sekä erilaiset ihmiset ja kulttuurit huomioonottavaksi yksilöksi.

Koulumme ohjaa perustaitojen hallintaan, itsenäisten työskentelytaitojen harjoitteluun sekä oppimisen ilon kokemiseen vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Kasvatus- ja oppimistavoitteet perustuvat koulun toiminta-ajatukseen, joka on johdettu arvoista ja oppimiskäsityksestä.

Kodin ja koulun välisen yhteistyön avulla tuetaan oppilasta hänen kasvussaan kouluyhteisön jäsenenä sekä pyritään edistämään terveen minäkuvan kehitystä, oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Terve minäkuva on realistinen käsitys itsestä ja omista taidoista. Terve minäkuva on realistinen käsitys itsestä ja omista taidoista. Terve minäkuva on realistinen käsitys itsestä ja omista taidoista. Terve minäkuva on realistinen käsitys itsestä ja omista taidoista. Terve minäkuva on realistinen käsitys itsestä ja omista taidoista. Turvallisessa oppimisympäristössä on hyvä harjoitella näitä osa-alueita.

Hyvä käytös korostuu koulun toiminnassa. Hyvä käytös voidaan määritellä taidoksi lukea tilanteita ja toimia niihin sopivalla tavalla. Lasten tulisi oppia sosiaalisissa tilanteissa vaadittavia käytännön taitoja, hyviä tapoja ja myönteistä asennoitumista toisia lapsia ja heidän kulttuuriaan kohtaan. (ks. myös luku 9.2)

Vastuullisuus tarkoittaa kestävän kehityksen periaatteiden sisäistämistä. Vastuullisuus on myös vastuuntuntoa itsestä, omasta oppimisesta ja muista. Vastuullinen yksilö hyväksyy itsensä ja toiset tasavertaisina ja arvokkaina. Erilaisuuden hyväksyminen on osa suvaitsevaisesti yksilöksi kasvua.

Vuorovaikutustaito on kyky ilmaista ajatuksia ja tunteita. Se on myös kyky vastaanottaa viestejä ja toimia ohjeen mukaan. Vuorovaikutustaitojen hallinta edistää kaikkien hyvinvointia. Oppimistilanteissa oppilaan vuorovaikutustaidot opettajan ja vertaisryhmän kanssa korostuvat.

Perustaitojen keskeisyys käy ilmi Varissuon koulun toiminta-ajatuksessa. Alkuopetuksessa tämä tarkoittaa lähinnä lukemisen, kirjoittamisen ja

laskemisen perustaitojen opettelu. Ylemmillä vuosiluokilla näiden taitojen avulla opiskellaan ja syvennetään uusia tietoja ja taitoja. Koko perusopetuksen ajan oppimistavoitteisiin kuuluvat oppimaan oppiminen sekä työskentelytaidot, oppimishalu ja oppimisen ilo. Oppimaan oppimisessa korostuu oppijan oma käsitys itsestään oppijana ja kykyä säädellä ja valvoa omaa toimintaansa oppimistilanteessa.

4 OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

4.1 Oppimisympäristö

Fyysinen oppimisympäristö tarkoittaa luontoa, ihmisiä sekä rakennettua ympäristöä, johon kuuluvat lähiympäristö, opetusvälineet, rakennukset ja tilat. Varissuo on Turun suurin, monikulttuurinen lähiö. Oppimisympäristölle ominaisia asioita Varissuon koulussa ovat:

- luonto
- palvelut (kirjasto, kirkko, jäähalli)
- muut pedagogiset ja alueelliset yhteistyötahot (Varissuon koulun vanhempainyhdistys, viisi päiväkotia, Turun normaalikoulu, Turun suomalainen yhteiskoulu, Kaksikerran koulu, Särkilahden koulu, sosiaaliasema, iltapäiväkerho, nuorisotalo, korttelipoliisi, tulkkikeskus sekä virtuaalitulkkiprojekti, MoPed - monikulttuurinen virtuaalikoulu, Lähiötupa, Kulmakunta-paikallislehti, koulun toimintaan liittyvät yhdistykset ja järjestöt)
- turvalliset koulumatkat
- hyvät liikenneyhteydet

Varissuon koulussa annetaan opetusta kahdessa kiinteistössä: Kuopuksenpolun pääkoululla ja Orminkujan koulussa. Molemmissa rakennuksissa on uudehkot, toimivat tilat. Pääkoulussa on perusopetusluokkien lisäksi teknisen työn ja tekstiilityön luokat, englannin luokka, tietokonealuokka sekä suomi toisena kielenä, maahanmuuttajien tukiopetuksen, erityisopetuksen ja pienryhmäopetuksen opetustilat. Lisäksi koulussa on iso liikuntasali, kirjasto ja yhdistetty ruokala ja juhlasali näyttämöineen. Keväällä 2003 myönnetyn Sampo-raham avulla on ollut mahdollista parantaa koulun pihan viihtyisyyttä. Orminkujalla on kaksi perusopetusluokkaa, liikuntasali, ruokala sekä suomi toisena kielenä, maahanmuuttajien tukiopetuksen ja erityisopetuksen yhteinen opetustila.

Ulkoisten puitteiden lisäksi koulun henkilökunnan ja oppilaiden luoma henkinen oppimisympäristö on tärkeä. Psykkistä oppimisympäristöä rakentavat koulun henkilökunta, oppilaat ja huoltajat sekä erilaiset sidosryhmät yhdessä. Psykkiseen oppimisympäristöön sisältyy ilmapiiri, virikkeellisyys ja vuorovaikutus. Hyvässä oppimisympäristössä vallitsee avoin, rohkaiseva, turvallinen, kiireetön ja myönteinen ilmapiiri. Oppimisympäristö ohjaa oppilaan uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota sekä tukee hänen aktiivisuuttaan ja itseohjautuvuuttaan.

4.2 Painotukset ja tuntijako

Koulussamme on suomen kielen rikastamiseen painottuneita KIMPPA-luokkia. KIMPPA-luokalla suomenkieliset ja maahanmuuttajataustaiset oppilaat saavat tehostettua suomen kielen opetusta puolen luokan

ryhmissä. Lisäresurssina tällä luokalla on jakotunteja, joilla opiskellaan suomen kielen taitoja. Luokassa opiskelee noin 20 oppilasta, joista puolet on suomenkielisiä ja puolet maahanmuuttajataustaisia oppilaita, joilla on heikko suomen kielen taito. Luokalle haluavan oppilaan tulee osallistua esikouluvuoden kevään aikana järjestettävään tilaisuuteen, jossa tehdään sosiaalisia ja kielellisiä valmiuksia mittaavia tehtäviä. KIMPPA-luokan tavoitteena on herättää kiinnostus kielen ja kulttuurin ilmiöiden tarkasteluun sekä kehittää kommunikaatio- ja ilmaisutaitoja. Uuden KIMPPA-luokan alkamisesta päätetään vuosittain.

Varissuon koulu noudattaa Turun kaupungin voimassa olevaa tuntijakopäätöstä. (liite 1) Tuntijaossa painotetaan liikuntaa vuosiluokilla 3-6 siten, että liikuntaa opetetaan kolme vuosiviikkotuntia. Valinnaisaineina tarjotaan yhden vuosiviikkotunnin verran sisältöjä oppiaineista ja aihekokonaisuuksista. (ks. myös luku 8.13)

4.3 Kulttuuripolku ja aihekokonaisuudet

Kulttuuripolku on Turun koulutoimen ja kulttuuritoimen yhdessä laatima sisältökokonaisuus, jossa perusopetuksen oppilas tutustuu kulttuuritoimintaan ja kaupungin arkkitehtuuriin. Kulttuuripolku yhdistää eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien edellyttämät retket ja vierailut kokonaisuudeksi. Kulttuuripolusta laaditaan kolmivuotissuunnitelma, jonka hyväksyy opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto. Varissuon koulussa Kulttuuripolku toteutetaan lukuvuoden suunnittelussa ja eri oppiaineiden opetuksessa voimassa olevan ohjeistuksen mukaan.

Aihekokonaisuudet ovat sellaisia kasvatus- ja opetustyön keskeisiä painopistealueita, joiden tavoitteet ja sisällöt sisältyvät useisiin oppiaineisiin. Ne ovat kasvatusta ja opetusta eheyttäviä teemoja. Niiden kautta vastataan myös ajan koulutushaasteisiin. Aihekokonaisuudet toteutuvat eri oppiaineissa niille luonteenomaisista näkökulmista oppilaan kehitysvaiheen edellyttämällä tavalla.

Varissuon koulussa aihekokonaisuudet näkyvät koulun arvoissa ja toimintakulttuurissa ja ne sisältyvät yhteisiin ja valinnaisiin oppiaineisiin sekä yhteisiin tapahtumiin. Aihekokonaisuudet sisältyvät eri oppiaineisiin niiltä osin kuin ne on kuvattu liitteessä 2. Muilta osin toteuttaminen jää opettajan vastuulle. Aihekokonaisuuksien tai niiden osien opetusta voidaan toteuttaa myös teemoina ja projekteina lukuvuosikohtaisen työsuunnitelman mukaisesti.

1. IHMISENÄ KASVAMINEN

Koko opetuksen kattavan Ihmisenä kasvaminen -aihekokonaisuuden päämääränä on tukea oppilaan kokonaisvaltaista kasvua ja elämän hallinnan kehittymistä. Tavoitteena on luoda kasvuympäristö, joka tukee

toisaalta yksilöllisyyden ja terveen itsetunnon ja toisaalta tasa-arvoon ja suvaitsevaisuuteen pohjautuvan yhteisöllisyyden kehitystä.

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään omaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvuaan sekä omaa ainutkertaisuuttaan.

Hän arvioi toimintansa eettisyyttä ja tunnistaa oikean ja väärän sekä esteettisten kokemusten tärkeyden elämänlaadulle.

Oppilas opettelee tunnistamaan oman oppimistyylinsä ja kehittämään itseään oppijana sekä toimimaan ryhmän ja yhteisön jäsenenä.

SISÄLLÖT

- fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun vaikuttavia tekijöitä, tunteiden tunnistaminen ja käsittely, vireyteen ja luovuuteen vaikuttavia tekijöitä
- oikeudenmukaisuus, tasa-arvo
- esteettinen havainnointi ja esteettisten ilmiöiden tulkinta
- opiskelutaidot ja pitkäjänteinen, tavoitteellinen itsensä kehittäminen
- toisten huomioon ottaminen, oikeudet, velvollisuudet ja vastuu ryhmässä, erilaisia yhteistoimintatapoja

Tavoitteena on luoda koululle toimintakulttuuri, joka pyrkii tukemaan oppilaita heidän kasvuprosessissaan ja estämään oppilaiden syrjäytymistä. Varissuon koulussa pyritään toteuttamaan kummioppilastoimintaa. Terveystieto alkaa erillisenä oppiaineena vuosiluokalla 7. Terveystiedon aihepiirejä käsitellään kuitenkin useissa eri oppiaineissa läpäisyperiaatteella.

2. KULTTUURI-IDENTITEETTI JA KANSAINVÄLISYYS

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta ymmärtämään suomalaisen ja eurooppalaisen kulttuuri-identiteetin olemusta, löytämään oma kulttuuri-identiteettinsä sekä kehittämään valmiuksiaan kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja kansainvälisyyteen.

TAVOITTEET

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa henkistä ja aineellista kulttuuriperintöään ja näkemään suomalaisen kulttuuri-identiteetin osana alkuperäistä, pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuria.

Hän oppii ymmärtämään oman kulttuurinsa juuria ja monimuotoisuutta sekä näkemään oman sukupolvensa aikaisempien sukupolvien elämäntavan jatkajana ja kehittäjänä.

Hän tutustuu muihin kulttuureihin ja elämänkatsomuksiin ja saa valmiuksia toimia monikulttuurisessa yhteisössä ja kansainvälisessä

yhteistyössä sekä ymmärtää kulttuuri-identiteetin osatekijöitä ja niiden merkitystä yksilölle ja yhteisölle.

SISÄLLÖT

- oma kulttuuri, kotiseudun kulttuuri, suomalaisuus, pohjoismaalaisuus ja eurooppalaisuus
- muita kulttuureita ja monikulttuurisuus
- ihmisoikeudet ja ihmisryhmien välisen luottamuksen, keskinäisen arvostuksen ja onnistuneen yhteistyön edellytyksiä
- kansainvälisyys eri elämänalueilla ja taidot toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa
- tapakulttuurien merkitys

Varissuon koulussa tutustutaan ensisijaisesti oppilaiden omiin kulttuureihin. Turun kulttuurikohteisiin ja Varissuon alueen yrityksiin tutustutaan mahdollisuuksien mukaan. Koulussa vietetään Turun päivää ja muita ajankohtaisia juhlapäiviä vuosittain sovittavalla tavalla.

3. VIESTINTÄ JA MEDIATAITO

Viestintä- ja mediataito -aihekokonaisuuden päämääränä on kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja. Viestintätaidoista painotetaan osallistuvaa, vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä viestintää. Mediataitoja harjoitellaan sekä viestien vastaanottajana että tuottajana.

TAVOITTEET

Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja vastuullisesti sekä tulkitsemaan muiden viestintää.

Hän kehittää tiedonhallintataitojaan sekä vertailee, valikoi ja hyödyntää hankkimaansa tietoa.

Hän suhtautuu kriittisesti median välittämiin sisältöihin ja pohtii niihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä arvoja viestinnässä.

Oppilas oppii tuottamaan ja välittämään viestejä ja käyttämään mediaa tarkoituksenmukaisesti.

Hän oppii käyttämään viestinnän ja median välineitä tiedonhankinnassa ja -välittämisessä sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

SISÄLLÖT

- omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet ja niiden käyttö eri tilanteissa
- viestien sisällön ja tarkoituksen erittely ja tulkinta, viestintäympäristön muuttuminen ja monimediaalisuus
- median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa, median kuvaaman maailman suhde todellisuuteen
- yhteistyö median kanssa

- lähdekritiikki, tietoturva ja sananvapaus
- viestintätekniset välineet ja niiden monipuolinen käyttö sekä verkkoetiikka

Varissuon koulussa viestintää ja mediataitoa opetetaan Turun kaupungin ja Varissuon koulun TVT-strategian mukaisesti. (liite 3) Koulu osallistuu sanomalehtiviikkoon ja/tai aikakauslehtipäivään.

4. OSALLISTUVA KANSALAISUUS JA YRITTÄJYYS

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta hahmottamaan yhteiskuntaa eri toimijoiden näkökulmista ja kehittää osallistumisessa tarvittavia valmiuksia sekä luoda pohjaa yrittäjämäisille toimintatavoille. Koulun oppimiskulttuuri ja toimintatavat tukevat oppilaan kehittymistä omatoimiseksi, aloitteelliseksi, päämäärätietoiseksi, yhteistyökykyiseksi ja osallistuvaksi sekä omat vaikutusmahdollisuutensa tiedostavaksi kansalaiseksi.

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään kouluyhteisön, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen merkitystä, toimintaa ja tarpeita yhteiskunnan toimivuuden näkökulmasta.

Hän oppii muodostamaan oman kriittisen mielipiteen erilaista asiantuntijuutta hyödyntäen.

Hän osallistuu tarkoituksenmukaisella tavalla ja ottaa vastuuta yhteisten asioiden hoidosta omassa kouluyhteisössä ja paikallisyhteisössä.

Hän oppii kohtaamaan ja käsittelemään muutoksia, epävarmuutta ja ristiriitoja sekä toimimaan yritteliäästi ja aloitteellisesti.

Hän oppii toimimaan innovatiivisesti ja pitkäjänteisesti päämäärän saavuttamiseksi sekä arvioimaan omaa toimintaansa ja sen vaikutuksia.

Oppilas oppii tuntemaan työelämää ja yritystoimintaa sekä ymmärtämään näiden merkityksen yksilölle ja yhteiskunnalle.

SISÄLLÖT

- perustietoja kouluyhteisön, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen toiminnasta sekä työnjaosta
- demokratian merkitys yhteisössä ja yhteiskunnassa
- erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja kansalaisyhteiskunnassa
- verkostoituminen oman ja yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi
- osallistuminen ja vaikuttaminen omassa koulussa ja elinympäristössä sekä oman toiminnan vaikuttavuuden arviointi
- yrittäjyys ja sen merkitys yhteiskunnalle, perustietoja yrittäjyydestä ammattina sekä työelämää tutustuminen

Oppilas saa koulussa monipuolisesti tietoa omista vaikutusmahdollisuuksistaan kuntalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä. Oppilas tutustuu eri harrastusmahdollisuuksiin sekä niitä järjestäviin

tahoihin. Oppilasta tuetaan omatoimisuuteen ja yritteliäisyyteen antamalla hänelle lisääntyvää vastuuta omien ja yhteisten asioiden hoidosta. Omaa osaamista ja ammattitaitoa painotetaan oman hyvinvoinnin avaintekijänä. Koulu tekee yhteistyötä turkulaisten tahojen kanssa ja antaa tietoa verkostoitumisen hyödyistä. Varissuon koulussa oppilaat voivat mahdollisuuksien mukaan osallistua päätöksentekoon.

5. VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ, HYVINVOINNISTA JA KESTÄVÄSTÄ TULEVAISUUDESTA

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta -aihekokonaisuuden päämääränä on lisätä oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin puolesta. Perusopetuksen tavoitteena on kasvattaa ympäristötietoisia, kestäväan elämäntapaan sitoutuneita kansalaisia. Koulu opettaa tulevaisuusajattelua ja tulevaisuuden rakentamista ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäville ratkaisuille.

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään ympäristönsuojelun välttämättömyyden ja ihmisen hyvinvoinnin edellytykset ja niiden välisen yhteyden.

Hän oppii havaitsemaan ympäristössä ja ihmisten hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia, selvittämään syitä ja seurauksia sekä toimimaan elinympäristön hyväksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Hän oppii arvioimaan oman kulutuksensa ja arkikäytäntöjensä vaikutuksia ja omaksumaan kestäväan kehityksen edellyttämiä toimintatapoja.

Oppilas oppii edistämään hyvinvointia omassa yhteisössä sekä ymmärtämään hyvinvoinnin uhkia ja mahdollisuuksia globaalilla tasolla.

Oppilas oppii ymmärtämään, että yksilö rakentaa valinnoillaan sekä omaa tulevaisuuttaan että yhteistä tulevaisuuttamme, ja toimimaan rakentavasti kestäväan tulevaisuuden puolesta.

SISÄLLÖT

- ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitys omassa koulussa ja elinympäristössä
- yksilön ja yhteisön vastuu elinympäristön tilasta ja ihmisten hyvinvoinnista
- ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa
- ekotehokkuus tuotannossa ja yhteiskunnassa sekä arjen toimintavoissa, tuotteen elinkaari
- oman talouden hallinta ja kulutuskäyttäytyminen, kuluttajan vaikuttamiskeinot
- toivottava tulevaisuus ja sen edellyttämät valinnat ja toiminta

Oppilasta ohjataan arvostamaan Aurajoen, Itämeren ja saariston merkitystä yleisen hyvinvoinnin ja viihtyvyyden kannalta sekä kunnioittamaan Turun historiallisia kohteita. Koulussa ohjataan

kiinnittämään huomiota jätteiden lajitteluun ja kierrättämiseen. Varissuon koulussa voidaan järjestää esimerkiksi siivoustalkoita ympäristön viihtyvyyden ja luonnonsuojelun hyväksi. Päivittäisessä toiminnassa korostetaan yksilön omaa vastuuta lähiympäristön suojelemisessa ja viihtyvyyden luomisessa. Oppilasta kannustetaan luonnon ja elinympäristön havainnointiin.

6. TURVALLISUUS JA LIIKENNE

Turvallisuus ja liikenne -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta ymmärtämään turvallisuuden fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ulottuvuuksia sekä opastaa vastuulliseen käyttäytymiseen. Perusopetus antaa oppilaalle ikäkauteen liittyvät valmiudet toimia erilaisissa toimintaympäristöissä ja tilanteissa turvallisuutta edistäen.

TAVOITTEET

Oppilas oppii tunnistamaan turvallisuus- ja terveysriskejä, ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita sekä toimimaan terveyttä ja turvallisuutta edistävasti.

Hän oppii edistämään väkivallattomuutta ja toimimaan kiusaamistilanteissa rakentavasti sekä toimimaan onnettomuus- ja kriisitilanteissa tarkoituksenmukaisesti.

Hän harjoittelee toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti liikenteessä sekä vaikuttamaan liikenneympäristön ja muun toimintaympäristön turvallisuuteen.

Oppilas oppii tuntemaan yhteiskunnan hyvinvointipalveluja.

SISÄLLÖT

- onnettomuuksilta, päihteiltä ja rikollisuudelta suojautuminen omassa elinympäristössä
- työ- ja ympäristöturvallisuus
- terveyttä, turvallisuutta, väkivallattomuutta ja rauhaa edistäviä toimintamalleja
- väkivallan ulottuvuudet lähiyhteisössä ja yhteiskunnassa
- keskeiset liikennesäännöt ja erilaiset liikenneympäristöt
- muut huomioiva liikennekäyttäytyminen, liikenneympäristön turvallisuus ja turvalaitteet
- lähiympäristön vaarapaikkojen kartoittaminen ja turvallisuuden parantaminen
- turvallisuutta edistävät palvelut
- kodin ja koulun yhteistyö turvallisuuden edistämässä

Varissuon koulussa liikenneympäristöihin ja liikennesääntöihin tutustuminen aloitetaan koulun lähialueista käytännön harjoituksin yhteistyössä korttelipoliisin kanssa. Kiusaamisen ennaltaehkäisyä sekä päihdekasvatusta toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Mahdollisissa kiusaamistilanteissa ja päihteisiin liittyvissä asioissa

toimitaan kiusaamisen ehkäisemisen toimintamallin ja päihdeohjelman mukaan (liitteet 4 ja 5) tarvittaessa yhteistyössä korttelipoliisin tai muiden asiantuntijoiden kanssa.

7. IHMINEN JA TEKNOLOGIA

Ihminen ja teknologia -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta ymmärtämään ihmisen suhdetta teknologiaan ja auttaa näkemään teknologian merkitys arkielämässämme. Perusopetus tarjoaa perustietoa teknologiasta, sen kehittämistä ja vaikutuksista, opastaa järkeviin valintoihin ja johdattaa pohtimaan teknologiaan liittyviä eettisiä, moraalisia ja tasa-arvokysymyksiä. Opetuksessa kehitetään välineiden, laitteiden ja koneiden toimintaperiaatteiden ymmärtämistä ja opetetaan niiden käyttöä.

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään teknologiaa, sen kehittämistä ja vaikutuksia eri elämänalueilla, yhteiskunnan eri sektoreilla ja ympäristössä.

Hän oppii käyttämään teknologiaa vastuullisesti.

Hän oppii käyttämään tietoteknisiä laitteita ja ohjelmia sekä tietoverkkoja erilaisiin tarkoituksiin.

Oppilas harjoittelee ottamaan kantaa teknologisiin valintoihin ja arvioimaan tämän päivän teknologiaan liittyvien päätösten vaikutuksia tulevaisuuteen.

SISÄLLÖT

- teknologia arkielämässä, yhteiskunnassa ja paikallisessa tuotantoelämässä
- teknologian kehitys ja kehitykseen vaikuttavia tekijöitä eri kulttuureissa, eri elämänalueilla eri aikakausina
- teknologisten ideoiden kehittäminen, mallintaminen, arviointi ja tuotteiden elinkaari
- tietotekniikan ja tietoverkkojen käyttö
- teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-arvokysymykset
- tulevaisuuden yhteiskunta ja teknologia

Teknologiakasvatuksen välineenä käytetään tieto- ja viestintäteknikkaa. Tavoitteena on, että oppilas osaa käyttää tietokonetta sekä saa realistisen kuvan tietotekniikan hyödyntämismahdollisuuksista. Oppilasta ohjataan hankkimaan tietoja, tutkimaan ja jäsentämään asiakokonaisuuksia. Turun kaupungin ja Varissuon koulun TVT-strategia liitteessä 3.

5 OPISKELUN YLEINEN TUKI

5.1 Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyö on keskeinen osa koulun toimintaa. Yhteistyön avulla tuetaan oppilasta hänen kasvussaan kouluyhteisön jäsenenä sekä pyritään edistämään oppilaan terveen minäkuvan kehitystä, oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia.

Varissuon koulussa kodin ja koulun välisessä yhteistyössä pyritään säännöllisyyteen, avoimuuteen ja luottamuksellisuuteen. Lähtökohtana kodin ja koulun yhteistyölle on eri osapuolten tasa-arvoisuus. Aloite yhteistyöhön voi tulla myös kodin taholta. Huoltajilla on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja arviointiin yhdessä opettajien ja oppilaiden kanssa. Vanhemmat ovat osallistuneet koulun opetussuunnitelmatyöhön kertomalla näkemyksensä koulun arvoista ja kasvatusta- ja oppimistavoitteista. Huoltajille kerrotaan opetuksen järjestämisestä ja koulun arjesta keskusteluissa, vanhempainilloissa ja tiedotteissa.

Luokanopettaja järjestää vähintään kerran lukuvuodessa vanhempainillan. Vanhempainilta voi olla luokkakohtainen tai esimerkiksi rinnakkaisluokkien tai koko koulun yhteistyössä toteuttama. Lisäksi luokanopettaja tarjoaa vuosittain mahdollisuuden kahdenkeskiseen keskusteluun vanhempainvarttien tai kehityskeskustelun muodossa. Kehityskeskusteluun osallistuu myös oppilas itse. (ks. myös luku 9.4) Eriyisen tärkeää yhteistyö on opetuksen siirtymävaiheissa, kuten koulun aloittaminen, seitsemännelle luokalle siirtyminen, luokanopettajan vaihtuminen tai muu opetusjärjestelyissä tapahtuva muutos. Tarvittaessa perheiden kanssa tehdään moniammatillista yhteistyötä oppilaiden koulunkäyntiin liittyvissä kysymyksissä. (ks. myös luku 5.4)

Koulussa järjestetään myös juhlia ja erilaisia tapahtumia. Huoltajat voivat halutessaan osallistua tapahtumien toteuttamiseen yhteisesti sovitulla tavalla. Huoltajien taitoja pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään koulun toiminnassa. Huoltajat ovat tervetulleita osaksi koulun toimintaa.

Syyslukukaudella 2003 perustettiin Varissuon koulun vanhempainyhdistys. Vanhempainyhdistyksen tarkoituksena on edistää oppilaiden vanhempien ja koulun välistä yhteistoimintaa, tukea koteja ja koulua niiden pyrkimyksessä luoda hyvä oppimis- ja kasvuympäristö sekä edistää oppilaiden tasapainoista ja monipuolista kehitystä. Vanhempainyhdistyksen tarkoituksena on myös tuoda esille vanhempien kannanottoja koulua ja kasvatusta koskevissa kysymyksissä sekä toimia oppilaiden vanhempien yhteistyöelimenä. Vanhempainyhdistys päättää kokouksissaan vuosittaisista toimintatavoistaan.

5.2 Yhteistyö esiopetuksen ja muun perusopetuksen kanssa

Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus ja lukio muodostavat johdonmukaisesti etenevän kasvatuksellisen ja opetuksellisen kokonaisuuden. Varissuon kouluun tulee oppilaita ensisijaisesti Koukkarinkadun, Hintsankujan, Orminkujan ja Piinokankadun päiväkodeista. Koulumme tekee alueyhteistyötä näiden lähipäiväkotien kanssa. Kuopuksenpolun pääkoulu tekee tiiviimpää yhteistyötä Koukkarinkadun päiväkodin sekä Hintsankujan päiväkodin kanssa ja Orminkujan koulu Orminkujan päiväkodin kanssa.

Varissuon koulun ja esiopetuksen välinen yhteistyö on säännöllistä ja suunnitelmallista. Alkuopettajat ja koulun oppilashuoltoryhmän edustajat osallistuvat päiväkotien oppilashuoltoryhmän kokouksiin kerran lukukaudessa. Kevään kokouksessa päiväkotien ja koulun oppilashuoltoryhmien edustajat huolehtivat mahdollisuuksien mukaan koulutulokkaan tietojen siirtymisestä esiopetuksesta kouluun. Esiopetuksessa laadittu lapsen esiopetuksen suunnitelma voi olla pohjana koulussa mahdollisesti laadittaville oppilaan kasvun ja oppimisen tukemisen suunnitelmille. Koulutulokkaat tulevat tutustumaan kouluun toukokuussa.

Lukukausien alussa esi- ja alkuopettajat kokoontuvat sopimaan lukukauden yhteistyömuodoista. Yhteistyössä voidaan esimerkiksi järjestää pihaleikitapahtumia ja yhteisiä retkiä lähiympäristöön. Koululaiset ja päiväkotilapset voivat vieraila toistensa juhlissa ja tapahtumissa tai järjestää yhteisiä tapahtumia. Koululaiset voivat käydä päiväkodissa lukemassa satukirjoja ja pelaamassa pelejä. Esikoululaiset voidaan kutsua kouluun esimerkiksi satu-, askartelu- ja musiikkituokioihin. Kevätlukukaudella järjestetään koko alueen koulujen ja päiväkotien yhteinen arviointi- ja suunnittelukokous.

Yhtenäisen perusopetuksen turvaamiseksi Turun kaupungin kuntakohtaisen opetussuunnitelman lisäksi on alueellinen opetussuunnitelmaprosessi. Alueyhteistyössä suunnitellaan ja kirjataan yhteisiä päätöksiä koulujen opetussuunnitelmiin. Yhteistyössä on sovittu esimerkiksi oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt siirtymäkohdissa, kielipolku, moniammatillisen osaamisen hyödyntäminen ja muun alueellisen yhteistyön kuvaaminen. Varissuon koulun alueyhteistyökumppaneita ovat Särkilahden koulu, Kaksikerran koulu, Turun suomalainen yhteiskoulu ja Turun normaalikoulu.

Varissuon koulun oppilaat siirtyvät seitsemännelle vuosiluokalle pääsääntöisesti Turun suomalaiseen yhteiskouluun (TSYK) ja Turun normaalikouluun (Norssi). Kuudennen luokan aikana oppilaiden taitoja kartoitetaan erilaisilla tehtävillä (esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten oppilaiden taitojen arviointiin tarkoitettut tehtävät, "6-paketti"). Tulosten ja muun oppilaantuntemuksellisen tiedon avulla kartoitetaan tukitoimien tarvetta seitsemännelle vuosiluokalle siirryttäessä. Tammikuussa TSYK:n

ja Norssin edustajat tulevat kertomaan kuudesluokkalaisille kouluistaan ja opiskelusta siellä. Maalis-huhtikuussa TSYK:n ja Norssin oppilashuoltoryhmien edustajat kutsuvat koolle kuudensien luokkien luokanopettajat, tulevien seitsemänsien luokkien luokanvalvojat/ryhmänohjaajat, koulujen oppilashuoltoryhmät sekä muut tarvittavat henkilöt. Tapaamisessa informoidaan siirtävistä oppilaista sekä suunnitellaan tulevan lukuvuoden opetusjärjestelyjä. Toukokuussa oppilaat käyvät tutustumassa tulevaan kouluunsa.

Koska Turun normaalikoulu sijaitsee Varissuon koulun välittömässä läheisyydessä, monimuotoinen yhteistyö koulujen välillä on luontevaa. Muita yhteistyömuotoja ovat mm. oppilashuoltotyö, informaation ja materiaalien vaihto, yhteiset koulutukset sekä naapurien yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistavat, lukuvuosittain erikseen sovittavat tapahtumat. Perinteeksi on muodostunut jokasyksyinen sukkulaviestikarnevaali sekä keväinen pesäpallo-ottelu oppilaiden ja opettajien välillä.

5.3 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Yhteistyö muiden tahojen kanssa tukee ja rikastuttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteita sekä tarjoaa mahdollisuuksia erilaisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen. Koulussamme tehdään yhteistyötä esimerkiksi eri liittojen, järjestöjen ja yhdistysten kanssa sekä alueellisten yhteistyökumppaneiden kanssa (ks. luku 4.1) Yhteistyöstä sovitaan erikseen lukuvuosittain. Yhteistyö on esimerkiksi erilaisiin tapahtumiin osallistumista, kuten urheilutoiminta, kilpailut ja keräykset sekä lasten vapaa-ajantoiminta.

Varissuon koulun tavoitteena on myös osallistua Comenius-ohjelmaan. Sokrates on Euroopan unionin koulutusohjelma, joka tarjoaa mahdollisuuksia eurooppalaiseen yhteistyöhön kaikilla koulutuksen tasoilla esikoulusta korkeakouluun. Ohjelman keskeisiä toimintamuotoja ovat henkilövaihto sekä projekti- ja verkostoyhteistyö. Comenius on Sokrates-ohjelman kouluopetuksen alaohjelma. Comenius-ohjelman tavoitteena on parantaa opetuksen laatua, edistää vieraiden kielten opiskelua ja henkilöstön ammatillista kehittymistä sekä lisätä kulttuurienvälistä vuorovaikutusta. Ohjelmassa tuetaan oppilaitosten projektiyhteistyötä, yksilöllistä liikkuvuutta sekä verkostoitumista.

5.4 Oppilashuolto

Oppilashuolto on osa koulun kasvatus- ja opetustyötä. Sen tavoitteena on tukea oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä tasapainoista kehitystä. Moniammatillinen oppilashuoltotyö on osa koulun arkipäivää. Varissuon koulussa oppilaan hyvinvoinnista vastaa ensisijaisesti luokanopettaja, mutta siitä huolehtiminen on myös koko

kouluyhteisön yhteinen asia. Yhteistyössä on sovittu toimintamalleja erilaisiin ongelmatilanteisiin. (ks. liitteet 4 ja 5)

Koulupsykologi on oppilashuoltoryhmässä psykologian alan asiantuntija, joka pyrkii edistämään hyvinvointia ja ehkäisemään syrjäytymistä. Koulupsykologi

arvioi ja selvittelee ongelmatilanteita, tekee psykologisia tutkimuksia sekä suunnittelee ja toteuttaa jatkotoimenpiteitä. Psykologin toimenkuvaan kuuluu

opettajien konsultointi ja tukeminen, työskentely oppilasryhmien kanssa sekä

oppilaiden ja heidän perheidensä tukeminen. Koulupsykologi työskentelee ensisijaisesti koulunkäynnin ongelmiin liittyvissä kysymyksissä, kuten oppimisvaikeudet, keskittymisvaikeudet, sopeutumisvaikeudet, käytöshäiriöt sekä lievät tunne-elämän häiriöt.

Koulupsykologin tekemät tutkimukset keskittyvät kognitiivisten taitojen kartoitukseen. Tarvittaessa koulupsykologi voi tehdä tunne-elämän peruskartoituksen (esimerkiksi jatkotutkimusten tai erityisopetussiirron tarpeen arvioimiseksi). Tutkimusprosessiin kuuluu kiinteä yhteistyö opettajien ja vanhempien kanssa. Kouluhenkilökunta, vanhemmat, oppilas itse ja oppilaan tai hänen perheensä asioissa mukana oleva muun toimipisteen työntekijä voivat ottaa yhteyttä koulupsykologisiin oppilaaseen liittyvissä asioissa. Koulupsykologi arvioi tilanteen ja jatkotoimenpiteiden tarpeen tarvittaessa oppilashuoltoryhmän kanssa.

Kouluterveydenhuolto on osa oppilashuoltoa. Sen tavoitteena on edistää jokaisen koululaisen mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä sekä siten luoda perustaa terveelle aikuisuudelle. Sen tavoitteena on myös kouluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Kouluterveydenhoitajan puoleen voi kääntyä kaikissa oppilaan terveyttä koskevissa asioissa.

Oppilashuoltoryhmä (OHR) on joustava, koulun tarpeisiin vastaava yhteistyöelin. Oppilashuoltoryhmän kokous pidetään noin kaksi kertaa kuukaudessa. Oppilashuoltoryhmän kutsuu koolle rehtori. Kokouksiin osallistuvat rehtorin lisäksi erityisopettajat, suomi toisena kielenä –opettaja, maahanmuuttajien tukiopettaja, luokanopettajat, koulupsykologi, terveydenhoitajat, tarpeen mukaan koululääkäri, korttelipoliisi, muu asiantuntija tai oppilaan huoltaja. Sosiaalitoimen kanssa on sovittu yhteistyöstä oppilashuollollisissa asioissa, joissa Varissuon koulu toimii lastensuojelulain edellyttämällä tavalla.

Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on oppilaan koulunkäynnin tukemisen ja erityisopetusjärjestelyjen suunnittelu. Oppilashuoltoryhmä pitää yhteyttä muihin tarvittaviin yhteistyökumppaneihin kutsuen heitä kokouksiinsa tai konsultoimalla heitä. Tarvittaessa voidaan järjestää myös verkostopalaveria. Oppilashuoltotyöstä tiedotetaan koulutulokkaiden huoltajille kouluun tutustumispäivänä.

Päiväkotien ja muun perusopetuksen koulujen alueellinen oppilashuoltotyö esitetään luvussa 5.2.

5.5 Oppilaanohjaus ja tukiopetus

Oppilaanohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan sosiaalista kasvua ja opiskeluvalmiuksien edistymistä. Varissuon koulussa oppilaanohjaus toteutuu eri oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Oppilasta ohjataan huolehtimaan vastuullisesti koulutehtävistään ja häntä totutetaan monipuolisiin työtapoihin ja itsenäiseen tiedonhankintaan. Oppilaanohjauksella pyritään siihen, että oppilas pystyisi käyttämään voimavarojaan opiskeluun mahdollisimman hyvin. Oppilaanohjauksen avulla tuetaan oppilaan itsenäistymistä ja tasapainoisen persoonallisuuden kehittymistä.

Tukiopetus on eriyttämisen muoto, jossa oppilas saa lisäopetusta oppiaineissa, joissa hänellä on tilapäisiä oppimisvaikeuksia. Varissuon koulussa voidaan järjestää kaikille oppilaille tai vain maahanmuuttajaoppilaille tarkoitettua tukiopetusta. Tukiopetusta annetaan joko yksilöllisesti tai pienryhmissä. Tukiopetus järjestetään oppilaan työjärjestyksen mukaisten tuntien aikana tai niiden ulkopuolella. Aloitteen tukiopetuksen antamisesta tekee ensisijaisesti opettaja, mutta myös oppilaan huoltaja tai oppilas itse. Tukiopetusta voidaan antaa ennaltaehkäisemään oppimisvaikeuksia tai se aloitetaan mahdollisimman pian oppimisvaikeuksien havaitsemisen jälkeen. Tukiopetus pyritään järjestämään yhteisymmärryksessä huoltajien kanssa ja heille annetaan tietoa tukiopetuksen järjestämisestä.

5.6 Oppimissuunnitelma

Oppilaalle on mahdollista laatia oma oppimissuunnitelma (liite 6), jossa kiinnitetään huomiota oppilaan kehityksen ja oppimisen kannalta olennaisiin tekijöihin. Siinä kuvataan oppilaan sen hetkistä suoritustasoa, asetetaan tavoitteet eri oppiaineissa ja kerrotaan, miten ne aiotaan saavuttaa. Oppimissuunnitelmaa voidaan käyttää myös pohjana oppilaan edistymisen arvioinnissa. Oppimissuunnitelman laatimisen päävastuu on opettajalla. Keskeistä on yhteistyö oppilaan, huoltajan, opettajien ja koulun muiden asiantuntijoiden välillä.

Oppimissuunnitelman tarkoituksena on, että oppilas oppii ottamaan yhä enemmän vastuuta opiskelustaan, sitoutuu siihen ja saa oppimiseensa enemmän tavoitteellisuutta. Oppimissuunnitelman avulla annetaan tietoa myös huoltajalle, jotta hän voisi paremmin tukea oppilasta tämän opiskelussa. Oppimissuunnitelmalla voidaan myös yksilöllistää opetusta sekä auttaa opettajia turvaamaan oppilaalle parhaat edellytykset edetä opinnoissaan. Oppimissuunnitelmaan kirjataan vuosiluokan keskeiset tavoitteet niissä oppiaineissa, joissa oppilas opiskelee

perusopetusryhmästään poikkeavalla tavalla. Oppilaan opiskelutavoitteet ovat kuitenkin yleisopetuksen opetussuunnitelman mukaiset.

Mikäli oppilas ei yleisopetuksen tukitoimista huolimatta kykene opiskelemaan yleisopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti, hänet tulee siirtää erityisopetukseen. Erityisopetukseen siirretyille tai otetuille oppilaille laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) korvaa opetussuunnitelman.

5.7 Kerhotyö

Varissuon koulussa voidaan järjestää kasvatus- ja opetustyön tukemiseksi erilaisia kerhoja, jotka tukevat opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä. Varis-kerhossa voidaan puuhaila esimerkiksi matematiikan, liikunnan, musiikin, tietotekniikan ja kädentaitojen parissa. Kerhot voivat olla kausiluontoisia tai toimia ympäri vuoden. Kerhotoimintaa järjestetään resurssien sallimissa puitteissa.

6 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIDEN OPETUS

6.1 Erityisopetuksen tukimuodot

Erityisopetus on yleisopetusta yksilöllisemmäksi kehitettyä opetusta. Erityisopettajan tehtävänä on tukea oppilaan oppimista ja kasvamista. Erityisopettaja kartoittaa opettajien kanssa erityistä tukea opiskelussaan ja kasvussaan tarvitsevat oppilaat. Erityisopettaja arvioi tarvittavan tuen ja määrittelee oppimistavoitteet, menettelytavat ja erityisopetusajan yhdessä opettajien ja tarvittaessa oppilashuoltohenkilöstön, oppilaan sekä hänen huoltajansa kanssa. Erityisopettaja toimii yhteistyössä paitsi opettajien ja oppilaiden huoltajien myös eri hallintokuntien ja oppilashuollon edustajien kanssa.

Varissuon koulussa erityisopetus on osa-aikaista tai pienryhmäopetusta. Varissuon koulussa toimii kaksi erityisopettajaa. Opetuksen päällekkäisyyttä pyritään välttämään siten, että sama oppilas ei yleensä käy sekä osa-aikaisessa erityisopetuksessa että pienryhmäopetuksessa. Erityisopetus on joustavaa ja muotoutuu koulun tarpeen mukaan. Oppilaiden huoltajat saavat tietoa tarjolla olevista erityisopetuksen tukimuodoista ja opetusjärjestelyistä koulun tiedotteista, koulutulokkaiden tiedotustilaisuuksista, vanhempainilloista tai henkilökohtaisesti opettajilta.

Oppilaalle on mahdollista laatia oma oppimissuunnitelma, jossa kiinnitetään huomiota oppilaan kehityksen ja oppimisen kannalta olennaisiin tekijöihin. Varissuon koulussa oppimissuunnitelma voidaan laatia oppilaalle, joka opiskelee jossakin oppiaineessa perusopetusryhmästään poikkeavalla tavalla. (ks. myös luvut 5.6 ja 9.5)

Mikäli oppilas ei yleisopetuksen tukitoimista huolimatta kykene opiskelemaan yleisopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti, hänet otetaan tai siirretään erityisopetukseen. Silloin oppilaalle laaditaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa määritellään oppilaan taitotasoon nähden sopivat tavoitteet. Sen tavoitteena on tukea systemaattisesti oppilaan yksilöllistä oppimisprosessia. HOJKS:n laatimiseen tarvitaan asiantuntijalausunto (esim. koulupsykologi) ja rehtorin päätös. HOJKS toteutetaan aina yhteistyössä oppilaan, huoltajan, opettajan ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. HOJKS korvaa opetussuunnitelman ja sen toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

6.2 Osa-aikainen erityisopetus

Osa-aikainen erityisopetus on laaja-alaista. Osa-aikaisen erityisopetuksen tarkoituksena on tukea, ohjata ja opettaa niitä oppilaita, joilla on vaikeuksia yhdessä tai useammassa oppiaineessa tai sopeutumisvaikeuksia sekä tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä.

Erityisopettaja kartoittaa koulutulokkaiden oppimisvaikeuksia syyslukukauden alussa. Erityisopetuksen tarvetta arvioidaan ja seurataan kaikilla luokka-asteilla. Mikäli oppilas tarvitsee puheopetusta, se pyritään antamaan 1-2 vuosiluokkien aikana. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan yksilö-, pienryhmä-, periodi- tai samanaikaisopetuksena.

6.3 Pienryhmäopetus

Pienryhmäopetus on muuta opetusta tukevaa toimintaa yleisopetuksen koulussa. Pienryhmässä tuetaan heikosti menestyviä oppilaita, jotka ilman tukitoimia saattaisivat päätyä erityisluokalle. Pienryhmäopetuksella ei voi korvata tarvittavia erityisopetussiirtoja. Pienryhmässä tuetaan oppilaiden oppimis- ja toimintakykyä ja heidän opiskelutaitojaan pyritään parantamaan. Oppilas opiskelee pienryhmässä osan päivittäisestä opiskeluajastaan tietyn periodin ajan. Oppilaalle määritellään opiskelutavoitteet pienryhmäjakson ajaksi. Pienryhmäopetuksessa noudatetaan yleistä oppimäärää. Oppilas pääsee pienryhmään luokanopettajan ja erityisopettajien tai oppilashuoltoryhmän suosituksesta tai oppilaan huoltajan aloitteesta. Pienryhmäopetuksen tavoitteena on, että oppilas suoriutuu jatkossa paremmin opiskelustaan luokkatilanteessa.

7 ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS

7.1 Monikulttuurinen koulu ja maahanmuuttajaopetus

Monikulttuurinen lähestymistapa on Varissuon koulun toiminnan perusta, sillä lähes kaksi kolmasosaa koulun oppilaista on maahanmuuttajataustaisia. Maahanmuuttajaopetus nähdään olennaisena osana kansainvälistymistä ja sen edellytyksenä on suvaitseva ilmapiiri ja erilaisuuden sietäminen.

Maahanmuuttajaoppilaalla tarkoitetaan oppilasta, jonka äidinkieli on muu kuin suomi. Maahanmuuttajien opetuksessa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon oppilaan tausta, esimerkiksi äidinkieli ja kulttuuri, koulutausta, Suomeen muuton syy ja Suomessa oloaika. Opetus tukee oppilaan kasvamista sekä suomalaisen että oman kielen – ja kulttuuriyhteisön jäseneksi. Myös aiempi oppimishistoria sekä kasvatus- ja oppimisperinteet otetaan huomioon opetuksessa.

Varissuon koulun maahanmuuttajaperheiden taustat ovat hyvin erilaisia. Perheiden yhteydet suomenkielisten kanssa vaihtelevat suuresti. Suomessa oloajasta riippumatta kontaktit valtaväestöön saattavat olla hyvinkin vähäisiä. Perheen sisällä saatetaan käyttää eri kieliä ja oppilas on mahdollisesti käynyt koulua muulla kuin äidinkielellään. Myös perheiden psykososiaalinen tilanne voi olla hyvin kirjava. Perheenjäsenten kotoutuminen on hyvin erilaista ja vaatii sekä työstämistä että aikaa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan kokonaistilanne. On tärkeää, että ympäristötekijät tukevat lapsen ja nuoren oppimista. Koulun ilmapiirillä, asenteilla ja tukitoimilla on suuri merkitys.

Kieli ei ole vain tiedon hankinnan ja ajattelun väline. Sen merkitys korostuu myös erilaisissa kommunikaatiotilanteissa. Koulu tukee kaksikielisyyden kasvamista, kykyä käyttää kahta kieltä. Oppilaat, jotka eivät kouluun tullessaan hallitse suomen kieltä, aloittavat valmistavassa opetuksessa. Mikäli perusopetuksessa olevan oppilaan suomen kielen taitoa ei voida arvioida suomea äidinkielenään puhuvan tasoiseksi kaikilla kielitaidon osa-alueilla, oppilaalle opetetaan äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta suomea toisena kielenä. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään myös oppilaan oman äidinkielen opetusta.

Suomi toisena kielenä -opetuksen ja oman äidinkielen opetuksen ohella tuetaan myös muita oppimisen osa-alueita tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi. Maahanmuuttajien suomenkielinen tukiopeus ja omakielinen opetus tukevat yhteistyössä muun opetuksen kanssa perusopetuksen oppisisältöjen sekä opiskelutaitojen saavuttamista. Oppilaiden koulunkäyntiä tukevat myös maahanmuuttajataustaiset koulunkäyntiavustajat ja harjoittelijat.

Opetusjärjestelyjen tulee olla mahdollisimman joustavia ja oppilaan tilanteeseen sopivia. Opiskelun tueksi olisi hyvä laatia oppimissuunnitelma niiltä osin kuin opetusjärjestelyt poikkeavat perusopetusryhmän opetusjärjestelyistä. (ks. myös luvut 5.6 ja 9.5)

Kodin ja koulun yhteistyössä huoltajia tutustutetaan tarvittaessa koulujärjestelmään ja sen käsitteisiin sekä Varissuon koulun toimintakulttuuriin. Tarvittaessa käytetään tulkkia. Opetuksessa pyritään hyödyntämään oppilaan ja mahdollisuuksien mukaan myös huoltajan tietämystä omasta kieli- ja kulttuurialueesta.

7.2 Maahanmuuttajien äidinkielen opetus ja omakielinen opetus

Maahanmuuttajien äidinkielen opetuksella tuetaan oppilaan ajattelun sekä kielenkäyttötaitojen, itseilmaisun ja viestinnän kehittymistä, sosiaalisten suhteiden ja maailmankuvan muodostumista ja persoonallisuuden ehyttä kasvua. Äidinkielen opetuksen tehtävänä on saada oppilaat kiinnostumaan omasta äidinkielestään, käyttämään ja kehittämään äidinkielen taitojaan perusopetuksen jälkeenkin sekä arvostamaan omaa taustaansa ja kulttuuriaan. Oman äidinkielen opetusta pyritään järjestämään, jos kaupungissa on riittävästi samaa kieltä äidinkielenään puhuvia oppilaita. Opetukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja siihen osallistumista tiedustellaan oppilaan huoltajalta lukuvuosittain. Opetukseen ilmoittautuminen on sitova. Varissuon koulu kannustaa oppilaita opiskelemaan omaa äidinkieltään.

Omakieliset opettajat opettavat perusopetuksen oppisisältöjä esimerkiksi matematiikassa ja reaaliaineissa yhteistyössä muiden opettajien kanssa. Oppituntien sisällöt vastaavat perusopetusryhmän sisältöjä. Opetusta annetaan oppilaan äidinkielellä pienessä ryhmässä tai yksilöllisesti. Varissuon koulussa omakielisen opetuksen tarve kartoitetaan kielittäin lukuvuodeksi kerrallaan ja jokaisen oppilaan tarve suunnitellaan yksilöllisesti.

7.3 Maahanmuuttajien suomenkielinen tukioetus

Maahanmuuttajien suomenkielinen tukioetus on yksilöllistä ja joustavaa. Tukiopetusta saavat oppilaat, jotka tarvitsevat kielellistä apua tai, joilla on muista syistä johtuvia vaikeuksia opiskella omassa perusopetusryhmässä. Tuettavat oppiaineet päätetään vuosittain. Opetuksessa keskitytään tärkeimpiin päätavoitteisiin, opetetaan käsitteitä ja annetaan kielellistä tukea oppiaineiden sisältöjen ymmärtämiseen. Samalla pyritään suomen kielen sanavaraston monipuolistamiseen. Tuettavissa oppiaineissa edetään vuosiluokan tavoitteiden ja sisältöjen mukaan. Luokanopettaja ja maahanmuuttajien tukiopettaja voivat yhdessä tehdä oppilaalle oppimissuunnitelman, johon lisätuki kirjataan. Oppilaalle voidaan antaa lisätukea niin kauan kuin hän tarvitsee sitä tai hän voi myös siirtyä

lukuvuoden aikana takaisin perusopetusryhmäänsä. Tuettavien maahanmuuttajien oppimista arvioidaan samoin arviointiperustein kuin muita oppilaita. (ks. myös luku 9.5) Luokanopettaja ja tukiopettaja tekevät arvioinnin yhdessä.

Maahanmuuttajien tukiopettaja toimii myös yhteistyössä omakielisten tukiopettajien kanssa. Opettavat asiat sovitaan yhdessä siten, että ne tukevat oppilaan sen hetkistä oppimista.

7.4 Valmistava opetus

Varissuon koulussa annetaan valmistavaa opetusta maahanmuuttajaoppilaille. Valmistavan opetuksen ryhmässä koulunkäyntinsä aloittavat Suomeen tulleet vieraskieliset oppilaat, joilla ei ole suomen kielen taitoa. Oppilaita ryhmään tulee Turusta ja lähikunnista.

Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaille aikaa sopeutua turvallisesti ja rauhassa uusiin oloihin sekä antaa valmiuksia suomalaisessa koulussa opiskeluun. Oppilaat tutustuvat suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Opetuksessa tuetaan myös oppilaan omaa kulttuuri-identiteettiä. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan aikaisempi koulutausta ja lähtökohdat oppimiseen. Valmistavan opetuksen aikana oppilas oppii tarvittavat suomen kielen perusteet perusopetukseen siirtymistä varten.

Opetuksen aikana oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opinto-ohjelma. Opetuksen aikana oppilaan edistymistä seurataan koko ajan. Oppilas saa tietoa ja palautetta oppimisestaan, työskentelystään sekä käyttäytymisestään. Samalla häntä ohjataan itsearviointiin. Valmistavan opetuksen päättyessä oppilas arvioidaan sanallisesti. Opinto-ohjelmansa mukaan oppilas voidaan integroida perusopetuksen ryhmiin eri oppiaineissa.

Valmistavan opetuksen oppilaat osallistuvat koulun yhteiseen toimintaan, esimerkiksi juhliin. Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä otetaan huomioon perheiden kulttuuritausta. Huoltajat tutustutetaan suomalaiseen koulujärjestelmään. Huoltajaan ollaan yhteydessä oppilaan koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Tulkkia käytetään tarvittaessa.

Oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta yleensä kodin lähellä olevan koulun perusopetusryhmään. Valmistavan opetuksen opettaja antaa tietoa oppilaasta uudelle opettajalle.

7.5 Romanit

Perusopetuksessa otetaan huomioon romanien asema kulttuurisena ja etnisenä vähemmistönä. Romanikielen opetus lisää koulunkäynnin laatua ja edistää kaksoisidentiteetin kehittymistä. Opetus edistää romanioppilaan

oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista merkittävänä vähemmistönä. Opetuksessa hyödynnetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä ja romanikielistä mediaa. Opetus huomioi oppilaiden erilaiset kielelliset valmiudet.

Suomessa arvioidaan olevan 1700 – 2000 esikoulu- ja perusopetusikäistä romanilasta. Romanikielistä opetusta saa noin 15 % romanioppilaista ja opetusta annetaan vain kymmenellä paikkakunnalla. Turussa on vain vähän romanivanhuksia, iäkkäät sukulaiset asuvat muilla paikkakunnilla, joten kontaktit romanikielentaitoisiin henkilöihin ovat melko vähäisiä. Siksi universaali romanikieli on ollut vaarassa unohtua. Vasta viime vuosina on uudelleen herännyt kiinnostus jo lähes kuolleeseen kieleen.

8 AINEKOHTAISET TAVOITTEET JA OPPISISÄLLÖT

8.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi äidinkielenä)

Äidinkielen ja kirjallisuuden tehtävänä on herättää kiinnostus kieleen, kirjallisuuteen ja vuorovaikutukseen. Tavoitteena on, että oppilaasta tulee aktiivinen viestijä ja lukija. Äidinkieli ja kirjallisuus kehittää kieleen perustuvia opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja.

Perusopetuksessa käytettävät teksta- ja kirjoituskirjainmallit liitteessä 7.

1. LUOKKA

TAVOITTEET

Oppilas osaa puhua selkeästi ja lausua äänteet oikein.

Hän haluaa esittää suullisesti ajatuksiaan, kokemuksiaan, toiveitaan ja tietojaan.

Oppilas osallistuu keskusteluun pyrkien puhumaan vuorollaan ja kuuntelemaan toisten puheenvuoroja.

Oppilas osaa kuunnella ohjeita tarkasti sekä kuuntelee keskittyen ja eläytyen tilanteen mukaan.

Hän osallistuu luokan yhteisiin esityksiin.

Oppilas oppii lukemisen ja kirjoittamisen perustekniikan sekä niihin liittyviä käsitteitä.

Hän oppii ymmärtämään harjoittelun ja säännöllisen lukemisen ja kirjoittamisen merkityksen näiden taitojen kehittymisessä.

Hän oppii tarkkailemaan luetun ymmärtämistään.

Oppilas saa mahdollisuuksia kehittää medialukutaitoaan sekä viestintävalmiuksiaan.

Hän rohkaistuu omaan luovaan kirjoittamiseen.

Oppilas innostuu lukemaan lukutaitoaan vastaavia kirjoja.

SISÄLLÖT

Puhuminen ja kuunteleminen

- äänteiden sekä suun ja kielen liikkuvuuden harjoittelua hokujen, lorujen ja runojen avulla
- arkipäivän puhetilanteiden harjoittelua
- keskusteluharjoituksia; totutellaan puhumaan vuorotellen ja kuuntelemaan toisten puheenvuoroja
- keppinukke- ja nukketeatteriesityksiä, pieniä näytelmiä, vuorokeskusteluja, improvisointia ja dramatisointia
- esiintymisharjoituksia yksin ja ryhmässä
- keskittyvän, eläytyvän ja ymmärtävän kuuntelemisen harjoittelua

Lukeminen ja kirjoittaminen

- lukemistekniikan opettelemista, äänne-kirjain -vastaavuuden harjoittelua
- harjoituksia, jotka kehittävät kielellistä tietoisuutta
- sanavaraston täsmentämistä ja kartuttamista
- luetun ymmärtämistä harjoittavia tehtäviä
- monentasoista luettavaa; kuvakirjoja, satuja, runoja
- harjaantumista oikeaan kynäotteeseen, tarkoituksenmukaisen kirjoitusasennon löytyminen
- silmän ja käden koordinaation vahvistamista
- kirjainmuotojen piirtämisen harjoittelua; isojen ja pienten tekstauskirjainten opettelu
- harjaantumista tietokoneen hiiren käyttöön ja tietokoneella piirtämistä ja kirjoittamista
- oikeinkirjoituksen harjoittelua sana- ja lausetasolla; sanavälit ja sanan jakaminen eri riveille
- totuttelemista käyttämään isoja alkukirjaimia tutuissa nimissä ja lauseiden alussa
- lauseiden lopetusmerkkeihin tutustumista ja niiden käytön alustavaa harjoittelua
- luovaa kirjoittamista

Kirjallisuus

- monipuolista kirjallisuuteen ja muihin teksteihin tutustumista, opettajan luentaa kuunnellen, kuvia katsellen ja vähitellen itse lukien
- luettujen kirjojen käsittelyä ja niistä keskustelua
- kirjaston käytön harjoittelua

2. LUOKKA

TAVOITTEET

Oppilas ilmaisee omia tietojaan, kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään.

Hän osallistuu keskusteluun kysymällä, vastaamalla ja kertomalla, pyrkien puhujana vastavuoroisuuteen.

Hän kuuntelee keskittyen ja eläytyen tilanteen mukaan.

Oppilas osaa kertoa ryhmälle havainnoistaan ja kokemuksistaan.

Hän rohkenee esiintyä ryhmässä ja yksin.

Oppilas osaa lukea melko sujuvasti tälle ikäryhmälle tarkoitettuja tekstejä.

Hän osaa käyttää lukemisen perustekniikkaa oudon sanan lukemiseen.

Hän osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja käyttää aakkosjärjestystä.

Oppilas ymmärtää lukemaansa ja osaa tehdä siitä päätelmiä.

Hän osaa kirjoittaa eri tarkoituksiin ja myös käyttää mielikuvitustaan kirjoittaessaan. Käsin kirjoittaminen sujuu motorisesti hyvin. Hän osaa tuottaa tekstiä myös tietokoneella.

Helppojen ja tuttujen sanojen oikeinkirjoitus on jo lähes virheetöntä ja oppilas alkaa käyttää lauseissa lopetusmerkkejä ja lauseen alussa isoa kirjainta.

Oppilas etsii itselleen sopivaa luettavaa, käyttää lukutaitoaan viihtymiseen ja löytääkseen tietoa sekä lukee lukutaitoaan vastaavia lastenkirjoja.

SISÄLLÖT

Puhuminen ja kuunteleminen

- suullista ilmaisua erilaisissa viestintätilanteissa
- keskusteluharjoituksia parin kanssa, pienryhmässä ja koko luokan kanssa
- kuullun nähdyn, koetun ja luetun pohjalta dramatisointia ja improvisointia
- keppinukke-, nukketeatteri- ja pikkunäytelmiä
- omien kokemusten, havaintojen ja tapahtumien selostamista ja tarinoiden kertomista parille ja pienryhmälle
- esiintymistottumusten kartuttamista luokan ja koulun juhlissa
- keskittyvän, eläytyvän ja ymmärtävän kuuntelemisen harjoittelua

Lukeminen ja kirjoittaminen

- lukemisen ja kirjoittamisen monipuolista päivittäistä harjoittelua
- lukemisen ymmärtämistä parantavia harjoituksia
- oikeinkirjoitusharjoituksia sana- ja lausetasolla; isot alkukirjaimet lauseiden alussa ja nimissä, lauseiden lopetusmerkit
- kirjoituskirjainten opettelua ja kirjainten yhdistämisen harjoittelua
- piirtämistä ja kirjoittamista tietokoneella
- harjoituksia, jotka kehittävät kielellistä tietoisuutta
- luovan kirjoittamisen harjoittelua

Kirjallisuus

- monipuolista kirjallisuuteen ja muihin teksteihin tutustumista opettajan luentaa kuunnellen ja myös itse lukien
- kirjojen lukemista ja käsittelyä niin, että keskeistä on elämyksellisyys ja lukukokemusten jakaminen, luetuista kirjoista keskustelua ja niistä muille kertomista
- kirjallisuuden käyttämistä monin tavoin virikkeinä luovassa toiminnassa
- kirjallista keskustelua, jonka yhteydessä tutustutaan käsitteisiin päähenkilö, tapahtuma-aika ja -paikka sekä juoni
- kirjaston käytön harjoittelua

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 2. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- on tottunut ilmaisemaan itseään suullisesti: hän osaa kertoa pienelle ryhmälle havainnoistaan ja kokemuksistaan niin, että kuulijat pystyvät seuraamaan kerrontaa
- osaa toimia tarkoituksenmukaisesti arkipäivän puhetilanteissa, seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua ja pyrkii

puhujana vastavuoroisuuteen; keskustelussa hän reagoi kuulemaansa omilla ajatuksillaan ja kysymyksillä

- osallistuu keskittyen ilmaisuharjoituksiin.

Oppilaan luku- ja kirjoitustaito on kehittynyt niin, että hän

- on edennyt alkavan lukemisen vaiheesta perustekniikan vahvistumisen vaiheeseen; hänen lukemisensa on niin sujuvaa, että hän selviää ikäkaudelleen tarkoitettujen tekstien lukemisesta
- on alkanut jo tarkkailla lukiessaan, ymmärtääkö hän lukemaansa; hän pystyy jo tekemään päätelmiä lukemastaan
- osaa ilmaista itseään myös kirjallisesti niin, että hän selviää oman arkensa kirjoittamistilanteista, hän osaa myös käyttää mielikuvitusta kirjoittaessaan
- osaa käsin kirjoittaessaan jo sitoa kirjaimia toisiinsa ja tuottaa omaa tekstiä myös tietokoneella
- osaa kirjoittaa helppoja ja tuttuja sanoja jo lähes virheettömästi ja on alkanut käyttää lauseissa lopetusmerkkejä ja lauseen alussa isoa kirjainta.

Oppilaan suhde kirjallisuuteen ja kieleen on rakentunut niin, että hän

- etsii itselleen sopivaa ja mieluista luettavaa; hän käyttää lukutaitoaan viihtymiseen ja myös löytääkseen tietoa
- on lukenut ainakin muutamia, lukutaitoaan vastaavia lastenkirjoja, ja hänen medialukutaitonsa riittää ikäkaudelle suunnattujen ohjelmien seuraamiseen
- pystyy tekemään ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielestä: hän rohkaistuu erittelemään sanojen tavu- ja äännerakennetta, riimittelemään ja pohtimaan sanojen merkityksiä ja muotoja; hän osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja osaa käyttää aakkosjärjestystä
- on tottunut kielestä ja teksteistä puhuessaan käyttämään opetettuja käsitteitä.

VUOSILUOKAT 3-5

Vuosiluokkien 3-5 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen keskeinen tehtävä on äidinkielen perustaitojen oppiminen. Opetuksen tavoitteena on sujuvan luku- ja kirjoitustekniikan oppiminen, luetun ymmärtämisen syventäminen ja tiedonhankintataitojen kehittäminen. Oppilas kuuntelee, lukee ja kirjoittaa erityyppisiä tekstejä. Oppilaan lukutaitoa sekä mielikuvituksen ja luovuuden kehitystä tuetaan vaihtelevaa kirjallisuutta lukemalla.

TAVOITTEET

Oppilas oppii aktiivisen kuuntelijan ja viestijän taitoja ja kehittyy keskustelijana ja kuuntelijana.

Hän oppii tulkitsemaan niin verbaalista kuin nonverbaalista viestintää.

Oppilas oppii lukemaan erilaisia tekstejä sujuvasti ja arvioimaan itseään lukijana.

Hän tutustuu erilaisiin lukutapoihin ja oppii ymmärtämään lukemaansa.

Oppilas oppii valitsemaan eri tarkoituksiin sopivaa luettavaa ja etsimään tietoa ikäkaudelleen sopivista lähteistä.

Oppilas oppii rakentamaan tekstejä sekä suullisesti että kirjallisesti.

Oppilas kehittää taitojaan ilmaista itseään; sanavarasto laajenee ja täsmentyy.

Oppilas kehittyy arvioimaan omaa ilmaisuaan.

Oppilas oppii kirjoittamaan käsin sujuvasti ja saa kokemuksia kirjoitelman tuottamisesta tekstinkäsittelyohjelmalla.

Hän lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja oppii valitsemaan kiinnostavaa ja sopivaa luettavaa.

Oppilas kasvattaa kiinnostustaan kielen toimintaan ja oppii havaitsemaan ympäristössään puhuttavat kielet ja antamaan niille arvon.

Hän oppii käyttämään koulun ja alueen kirjastoa aktiivisesti.

Oppilas tutustuu teatteri-ilmaisuun, harjoittelee ilmaisua ja improvisointia.

Oppilas oppii perustietoja mediasta ja hyödyntää viestintävälineitä tavoitteellisesti.

Hän oppii kehittämään tiedonhankintaansa internetistä.

SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- viestinnän perustekijöihin tutustumista, vuorovaikutuksen havainnointia
- kertomista ja selostamista, oman mielipiteen esittämistä, asiointia, kysymysten tekoa ja keskustelupuheenvuoroja sekä aktiivisen kuuntelun opettelua
- ilmaisuharjoituksia

Tekstinymmärtäminen

- keskittyvän ja ymmärtävän kuuntelun harjoittelua
- silmäilevää, etsivää, sana- ja asiatarkkaa sekä päättelevää lukemista
- tekstien sisällön ja rakenteen ennustamista kuvien, otsikon ja aikaisempien lukukokemusten ja ennakkotietojen perusteella
- pääasioiden erottamista sivuasioista, tiivistämistä, väliotsikointia, kysymysten esittämistä, muistiinpanojen tekemistä, päätelmien tekoa sekä luetun ja kuullun arviointia
- ajatuskarttojen laatimista, tekstin ajatusten pohdintaa ja tekstien vertaamista

Puhe-esitysten ja kirjoitusten laatiminen

- tukisanalistan laatimista ja käyttöä, kontaktin ottamista yleisöön, esityksen jaksottamista ja havainnollistamista, äänenkäytön selkeyttämistä
- tutun asian selostaminen ja kuvailu, juonellinen kertomus, hankittujen tietojen koonti, mielipiteen ilmaisu ja perusteleva
- oman tekstin suunnittelua, muokkaamista ja viimeistelyä

- palautteen vastaanottamista ja antamista
- otsikoinnin ja kappalejaon opettelua
- selkeän ja sujuvan käsialan opettelemista
- oikeinkirjoituksen perusasioita, yleiskielen käytön harjoittelua

Tiedonhallintataidot

- erilaisten tietokirjojen käyttöä
- erityyppisten tietotekstien avaamista
- kirjaston aineiston ryhmittelyyn ja sisältöihin tutustumista, kirjojen hakua ja varausta, yksinkertaisia tiedonhakuja tietoverkoista ja tiedonhaun vaiheita ohjatusti

Kielen tehtävät ja rakenne

- sanojen merkitysten tarkastelua tekstiyhteydessä
- sanojen ryhmittelyä merkityksen ja taivutuksen perusteella
- taivutuksen tehtävä tekstilauseissa
- lauseet rakenteellisina ja toisiinsa liittyvinä yksikköinä
- puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien vertailua

Kirjallisuus ja muu kulttuuri

- luokan yhteisten kokonaisteosten ja lyhyempien tekstien sekä useiden valinnaisten kirjojen runsasta lukemista ja kuuntelemista sekä niiden käsittelyä ja oman lukukokemuksen jakamista
- keskeisiä kirjallisuuden käsitteitä kuten juoni, pää- ja sivuhenkilö, tapahtuma-aika ja -paikka, sekä niiden käyttöä
- kirjallisuuden ja muiden taiteenalojen yhteyksien etsimistä

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- rohkenee ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa tilanteissa ja haluaa kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan; hän osaa käyttää puheenvuoron keskustelutilanteessa
- kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin; hän pystyy jo omassa viestinnässään jonkin verran ottamaan huomioon viestintätilanteen ja -välineen ja pyrkii siihen, että hänen oma viestinsä on ymmärrettävä ja saavuttaa vastaanottajan
- osaa kuunnella toisten ajatuksia ja osaa myös muodostaa omia mielipiteitä ja pyrkii perustelemaan niitä; hän on tottunut arvioimaan kuulemaansa ja lukemaansa
- osaa tehdä puhutussa ja kirjoitetussa tekstissä käytetyistä keinoista viestin sisältöä ja viestintätilannetta koskevia päätelmiä
- pystyy pitämään tutulle yleisölle pienimuotoisen, selkeän suullisen esityksen; hän osallistuu aktiivisesti ilmaisuharjoituksiin.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon

- osaa käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- tuntee tiedonhankinnan päävaiheet
- on tottunut käyttämään kirjastoa ja pystyy etsimään tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä
- löytää pääasiat, myös teksteistä, joissa on sanoja, ääntä ja kuvia
- erottaa mielipiteen ikäisilleen sopivasta tekstistä ja pohtii tekstin luotettavuutta ja merkitystä itselleen
- käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa tuottaa kirjallisesti ja suullisesti erilaisia tekstejä kuten kertomuksen, kuvauksen ja ohjeen
- suunnittelee ja ideoi tekstinsä sisältöä ja pystyy rakentamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä; hänen kirjoitelmissaan on havaittavissa kirjoittajan oma ääni ja laajeneva sanavarasto
- ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä ja osaa käyttää tietoaan kronologisesti etenevää tekstiä suunnitellessaan ja tuottaessaan; hän osaa käyttää teksteissään vaihtelevasti erimittaisia lauseita ja yhdistää niitä melko sujuvasti
- osaa tekstata, ja hänelle on kehittynyt luettava sidosteinen käsiala
- osaa tuottaa tekstiä myös tekstinkäsittelyohjelmilla
- hallitsee oikeinkirjoituksesta perusasiat ison ja pienen alkukirjaimen käytössä ja yhdyssanojen muodostamisessa, käyttää oikein lopetusmerkkejä ja on tottunut käyttämään myös muita välimerkkejä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- hyödyntää kielellisiä havaintojaan ja taitojaan omien ja muiden tekstien ymmärtämisessä ja tuottamisessa
- on tottunut tarkastelemaan tekstiä kokonaisuutena ja erottelemaan sen osia, osaa etsiä ja luokitella tekstien sanoja eri perustein ja ryhmitellä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sanaluokkiin
- tietää, että verbeillä voi ilmaista aikaa ja persoonaa
- hahmottaa yksinkertaisen tekstin lauseista subjektin ja predikaatin sekä hahmottaa lauseen tekstin osaksi
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja ja hyödyntää niiden työnjakoa jo omassa ilmaisussaan
- on lukenut luokan yhteiset kokonaisteokset, runsaasti lyhyitä tekstejä ja erilaisia valinnaisia kirjoja ja työstänyt niitä eri menetelmin
- pystyy valitsemaan itselleen mieluista luettavaa ja osaa kuvailla itseään lukijana; hän laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
- on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja muun median keinoin rakennettuun fiktion.

6. LUOKKA

Vuosiluokalla 6 äidinkielen ja kirjallisuuden ydintehtävä on äidinkielen perustaitojen vahvistaminen. Pyrkimys on, että oppilas kehittyy monipuolisena kielenkäyttäjänä. Opetuksen tehtävänä on kannustaa oppilasta lukemaan vaihtelevaa kirjallisuutta.

TAVOITTEET

Oppilas kehittää viestintävalmiuttaan ja tilannetajuun.

Oppilas harjaantuu aktiiviseksi lukijaksi ja kuulijaksi; hänen tulkitsevat ja arvioivat luku- ja kuuntelutaitonsa kehittyvät.

Oppilas tottuu tiedonhankinnan ja -käytön prosessiin ja osaa hyödyntää lähteitä.

Oppilas kehittyy monipuoliseksi ja omaääniseksi tekstien tekijäksi, joka osaa hyödyntää oppimaansa kielitietoa puhuessa ja kirjoittaessaan.

Oppilas rohkaistuu tuomaan näkemyksiään esille ja perustelemaan niitä.

Oppilas suunnittelee viestintäänsä ja osaa ottaa huomioon tilanteen, viestintävälineen ja vastaanottajan teksteissään ja puheessaan.

Oppilas oppii perustietoa omasta äidinkielestään, sen rakenteesta, vaihtelusta ja muuttumisesta.

Oppilas monipuolistaa lukuharrastustaan ja hänen kirjallisuudentajunsa syvenee.

Oppilas ymmärtää median mahdin mielikuvien tuottajana ja maailmankuvan muokkaajana.

Oppilaan eettinen tietoisuus vahvistuu ja hän saa mahdollisuuksia avartaa esteettistä kokemusmaailmaansa.

Oppilas kasvaa suvaitseväiseksi erilaisia kielenpuhujia kohtaan.

SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- perustietoa vuorovaikutuksesta ja tekstien sisällöstä, rakenteesta ja ilmaisutavasta
- puheenvuoron ajoittaminen ja mitoittaminen, kielimuodon valinta, menettely ristiriitatilanteissa ja eriävien näkemysten hyödyntäminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- viestintärohkeuden ja -varmuuden kehittämistä: omien näkemysten esittämisen ja puolustamisen sekä ilmaisutapojen harjoittelua
- omien luku-, viestintä- ja mediankäyttötottumusten sekä -taitojen arviointia

Tekstinymmärtäminen

- ymmärtävän ja arvioivan kuuntelun harjoittelua
- silmäilevän, etsivän sekä sana- ja asiatarkan ja päättelevän lukutavan valinta, lukuprosessien hallinnan varmentamista
- kaunokirjallisten tekstien tulkintaa ja tarkastelua elämysten antajina ja näkemysten kehittäjinä
- tekstin sisällön tiivistämistä, tekstien vertaamista eri näkökulmista

- kulttuurissa keskeisiä tekstilajeja ja tekstien tarkastelua rakenteellisina ja merkityksellisinä kokonaisuuksina
- tekstien verbaalisten, visuaalisten ja auditiivisten keinojen tarkastelua tekstien merkityksen rakentajina
- puheeseen, kirjoitukseen ja kuviin kätkeytyneiden näkemysten, arvojen ja asenteiden etsimistä ja arviointia

Puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatiminen

- omien tekstien ja työskentelyn tavoitteiden määrittelyä ja tekstintekoprosessien vakiinnuttamista
- tavallisten jäsentelytapojen harjoittelua, jaksotus-, aloitus- ja päättäntätaidon varmentamista
- tekstien suuntaamista eri kohderyhmille ja erilaisiin viestintävälineisiin sekä eri tilanteisiin
- yleispuhekielen ja kohteliaan, kuulijan huomioon ottavan ilmaisu- ja viestintätavan opettelua
- kirjoitetun kielen lause- ja virketajun kehittämistä ja oikeinkirjoituksen vakiinnuttamista
- erilaisten tekstien kirjoittamista käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen
- ilmaisukeinojen monipuolistamista

Tiedonhallintataidot

- tietojen hankintaa erityyppisistä lähteistä: tiedonhankinnan suunnittelua, lähteiden luotettavuuden ja käyttökelpoisuuden arviointia
- muistiinpanojen tekemisen ja yksinkertaisten lähdemerkintöjen opettelua, aineistojen valikointia, ryhmittelyä ja rakentamista esitykseksi

Suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin

- perustiedot Suomen ja maailman kielitilanteesta ja käsitys kielidemokratiasta sekä äidinkielen merkityksestä
- suomen kielen tilanteenmukaisen, sosiaalisen ja maantieteellisen vaihtelun sekä yleiskielen käytön perusteiden pohdintaa
- kirjallisen yleissivistyksen pohjan luomista: tietoa Kalevalasta ja kansanperinteestä
- yhteisten ja valinnaisten kokonaisteosten lukemista, runsaasti myös erilajisten lyhyitten tekstien käsittelyä
- yksi käynti teatterissa tai elokuvissa, käynnin jälkeen kokemusta analysoidaan

8.2 Suomi toisena kielenä

Oppilaille, joiden äidinkieli ei ole suomi, opetetaan suomea toisena kielenä joko kokonaan tai osittain äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän sijaan. Suomi toisena kielenä -oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielensä rinnalle.

Suomi toisena kielenä -opetuksen keskeinen tavoite on, että oppilas saavuttaa perusopetuksen loppuun mennessä mahdollisimman hyvän suomen kielen taidon kaikilla kielitaidon osa-alueilla, pystyy opiskelemaan täysipainoisesti kaikkia perusopetuksen oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan perusopetuksen jälkeen. Opetuksessa pyritään ohjaamaan oppilasta elinikäiseen oppimiseen niin, että hän voi vähitellen saavuttaa äidinkielisten veroisen suomen kielen taidon ja saa siten tasavertaiset mahdollisuudet toimia ja vaikuttaa suomalaisessa yhteiskunnassa. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä -opetus vahvistaa oppilaan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Varissuon koulun oppilas saa tarvittaessa suomi toisena kielenä -opetusta riippumatta siitä, onko hän suomi toisena kielenä -opettajan opetuksessa. Koulu päättää, onko oppilaan oppimäärä suomi toisena kielenä vai suomi äidinkielenä. Oppimäärästä keskustellaan oppilaan huoltajien kanssa. Jos oppilaan kielen taito arvioidaan äidinkielisten tasoiseksi, voi oppimäärä olla suomi äidinkielenä. Muussa tapauksessa oppimäärä on suomi toisena kielenä. Opetuksen lähtökohtana on oppilaan suomen kielen taito, ei luokka-aste, jolla hän opiskelee. Opetusta antaa ensisijaisesti koulun suomi toisena kielenä -opettaja, joka toimii asiantuntijana oppiainetta ja oppilaan opetusjärjestelyjä koskevilla kysymyksillä sekä vastaa esimerkiksi oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä vastaavan materiaalin valinnasta.

Kielitaidon tasojen kuvausasteikon tasossa B1.1–B1.2 on määritelty päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8. (liite 8)

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään normaalitempoista kasvokkaista puhetta, keskustelemaan yleisistä aihepiireistä ja saamaan hyvin selvää opettajan puheesta eri aineiden tunneilla sekä radio- ja televisio-ohjelmista, jos aihepiiri on tuttu.

Oppilas kykenee selviämään käytännön puhetilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella ja tekemään puheessaan eron keskeisten puheen rekisterien välillä.

Hän oppii ymmärtämään eri oppiaineita sekä yleisiä aihepiirejä käsittelevää tekstiä, lukemaan itsenäisesti ja valitsemaan tarkoitukseensa sopivaa kirjallisuutta sekä kehittämään sen avulla sanastoaan ja ymmärtämystään ja löytämään kirjallisuudesta elämyksiä.

Oppilas oppii kirjoittamaan yksityisiä ja opetukseen liittyviä tekstejä ja esittämään ajatuksiaan kirjallisesti yhtenäisinä kokonaisuuksina sekä käyttämään kirjoittaessaan kirjoitetun kielen rekisteriä.

Oppilas kehittää kielellistä tietoisuuttaan ja kielentuntemustaan.

Hän oppii käyttämään erilaisia kielenopiskelussa tehokkaiksi todettuja työtapoja, tunnistamaan omia oppimisstrategioitaan sekä tarvittaessa muuttamaan niitä tarkoituksenmukaisemmiksi.

Oppilas arvioi kielitaitonsa kehittymistä ja kehittää kielitaitoaan myös muiden oppiaineiden tunneilla ja luokkahuoneen ulkopuolella. Hän oppii vertailemaan omaa ja suomalaista kulttuuria sekä viestimään ja toimimaan suomalaisessa kulttuurissa, ymmärtämään oman ja suomalaisen kulttuurin juuria ja arvostamaan molempia kulttuureita. Oppilas oppii tuntemaan Turun ja sen ympäristön historiallista, kulttuurista ja kielellistä omaleimaisuutta. Hän oppii ymmärtämään paikallisen puhekielen ja yleispuhekielen eron.

SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit, joista oppilaan tulee pystyä kommunikoimaan

- henkilökohtainen elämä, perhe, suku, ystävät; vuoden- ja vuorokaudenajat sekä sää; koti ja asuminen; koulu fyysisenä ympäristönä, oppitunnit, koulutoverit, opettajat ja muu henkilökunta; ruokailu ja puhtaus; ihmisen keho ja vaatetus; julkiset tilat ja palvelut, kuten kauppa, liikenne ja terveydenhoito; maaseutu- ja kaupunki; luonto; vapaa-aika, kulttuuri ja urheilu, matkailu; tiedotusvälineet
- eri oppiaineiden sanasto: sanavaraston laajentaminen ja morfologia, ylä- ja alakäsitteet
- juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri; leikit; suomalaiset merkkihenkilöt ja -tapahtumat; arjen perinne ja elämänmuoto

Rakenteet ja kielitieto

- äänneiden, rytmin, painotuksen ja intonaation tunnistaminen ja tuottaminen; kirjoitus- ja äännejärjestelmä ja niiden erityispiirteet
- kielen rakenteista keskeisimmät; sanaluokat ja niiden taivuttaminen; verbityypit ja tärkeimmät nimityypit; sija-, persoona- ja aikamuodot sekä modukset pääpiirteissään; lauseenjäsenten tunnistaminen; nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tunnistaminen; lausetyypit; sanojen johtamisen pääperiaatteet; välimerkit ja oikeinkirjoitus
- sana, lause, virke; sidoksisuus; erilaisten tekstilajien päätyypit
- puhutun ja kirjoitetun kielen ero; puhutun kielen vaihtelu
- suomi maailman kielten joukossa

Lukeminen ja kirjoittaminen

- suomen kielen kirjoitusjärjestelmä, kirjain-äänne -vastaavuus, tavutus, pien- ja suuraakkoset, kirjoituskirjaimet
- mekaaninen, sujuva ja ymmärtävä lukutaito; lukutaidon strategioita, kuten ennakointi, päättely sekä pääasioiden ja tukisanojen etsiminen tekstistä
- tekstilajit ja kirjoittaminen erilaisiin tarkoituksiin

Kertomusperinne, kirjallisuus, viestintäkasvatus

- ikäkauden ja kielitaidon mukaisesti sadut, lorut, kertomukset, runot, arvoitukset, sanalaskut kaunokirjalliset otteet ja kokonaisteokset
- keskeiset kirjailijat ja heidän teoksensa sekä Kalevala ja Suomen kirjallisuuden päävaiheet

- mediatekstit, kuvalukutaidon alkeet, elokuva ja teatteri
- kirjaston käyttö, tieto- ja viestintäteknikka, televisio, radio, lehdistö, mainonta
- tiedonhankinta erityyppisistä lähteistä

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

- puheviestinnän strategiat, kuten keskustelun aloittaminen, ylläpitäminen ja päättäminen, mielipiteen ilmaiseminen, kuulijan huomioon ottaminen; kuuntelijan palautekäyttäytyminen
- kulttuurisidonnaiset puheviestintätilanteet, kuten tervehtiminen, puhutteleminen, esittäytyminen, kiittäminen, anteeksi pyytäminen ja puhelinkäyttäytyminen
- omien tunteiden, tarpeiden, tietojen ja mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen
- puuttuvan kielitaidon kompensoiminen esimerkiksi lähikäsitettä käyttämällä tai selittämällä
- neuvottelutaitojen kehittäminen ja rakentava keskusteleminen

Kielenopiskelutaidot

- oppikirjan ja sanakirjan käyttö, uusien sanojen ja rakenteiden käyttö omissa tuotoksissa, pari- ja pienryhmäkeskustelu puheviestinnän säännöllisenä harjoittelutapana, merkityksen päättely asiayhteydestä, suomen kielen vertaaminen omaan äidinkieleen, oman tuotoksen tarkkaileminen ja korjaaminen, oman kielitaidon arviointi

8.3 Vieraat kielet

Vieraan kielen opetus antaa valmiuksia toimia erikielisissä viestintätilanteissa. Siinä opitaan käyttämään kielitaitoa ja ymmärtämään eri kulttuureja.

Varsinainen vieraan kielen opetus alkaa vasta kolmannella luokalla. 1. ja 2. luokalla keskitytään suomen kielen taidon parantamiseen etenkin, koska usean oppilaan äidinkieli ei ole suomi.

VUOSILUOKAT 1 – 2

1. ja 2. luokalla on kuitenkin mahdollista luokanopettajan oman harkinnan mukaan antaa jonkin verran englanninkielistä opetusta, mutta vain jos oppilaiden taitotaso on riittävä. Tämä tarkoittaa ns. kielirikasteista opetusta, jolloin yleensä opetus annetaan suomeksi, mutta lomassa voi olla englanninkielisiä opetustuokioita. Opetus on tällöin konkreettista ja toiminnallista. Siinä käytetään lauluja, loruja, pelejä, toistoja ja päivittäisiä rutiineja oppilaan ikätason mukaisesti. Tavoitteena on

myönteinen asenne kieleen ja alkeellinen ymmärtämisen ja suullisen tuottamisen taso, jolla luodaan perusta myöhemmälle kielenopiskelulle.

ENGLANTI A1-KIELENÄ

Vieraan kielen opetus antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja kunnioittamaan eri kulttuureja. Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle kulttuuripääomaa sekä uusi näkökulma myös omaan kieleen ja kulttuuriin. Tavoitteena on oppia myös ymmärtämään, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.

Oppimisympäristö antaa mahdollisuuden kommunikoida vieraalla kielellä kielenopiskelun kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Opiskelussa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniiikkaa sekä kansainvälisen kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia. Vieraiden kielten opiskeluun liitetään mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiä projekteja.

Varissuon koulussa opiskellaan englantia kaikille yhteisenä A1-kielenä. Hyvät opiskelutottumukset korostuvat kaikille yhteisen A-kielen opetuksessa. Samalla luodaan pohjaa myös tätä myöhemmin alkaville kieliopinnoille.

VUOSILUOKAT 3–6

Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas viestimään englannin kielellä hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä tilanteissa erityisesti suullisesti. Oppilas oivaltaa, että on olemassa erilaisia, mutta kuitenkin samanarvoisia kieliä ja kulttuureita. Oppilaalle kehittyy hyviä kielenopiskelutottumuksia.

TAVOITTEET

Kieli

Oppilas oppii kommunikoidaan englanniksi kaikkein tavallisimmissa tilanteissa, joissa puhekuppani voi auttaa.

Hän ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevän puheen tai tekstin keskeisimmän sisällön.

Hän oppii kirjoittamaan vastaavanlaisista asioista lyhyen viestin.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriaan.

Hän tutustuu alustavasti oman ja englanninkielisen kulttuurin keskeisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin.

Oppilas tottuu toimimaan kohteliaasti englanninkielisen kulttuurin edustajien kanssa kommunikoidessaan.

Oppilas oppii viestimään arkitilanteissa englanninkielisessä kulttuurissa luontevalla tavalla.

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa.

Hän oppii käyttämään lähinnä pari- ja pienryhmätyöskentelyssä kielen opiskelun keskeisiä harjoittelumuotoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa tuotoksissa sekä sanojen ja sanontojen merkityksen päättelyä asiayhteydestä.

Hän oppii käyttämään itsenäisesti oppikirjaa, sanakirjaa ja muita tiedonhankintavälineitä.

Oppilas oppii arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin.

SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- lähiympäristö ja siihen olennaisesti kuuluvat tutut henkilöt, asiat ja toiminnot, kuten koti ja perheenjäsenet ja ystävät
- koulu ja oppilastoverit sekä opettajat
- asuminen maalla ja kaupungissa
- ikäkauteen liittyvät vapaa-ajan toiminnot
- asioiminen erilaisissa paikoissa, kuten kaupassa
- perustiedot omasta ja englanninkielisestä kulttuurista

Edellä luetellut aihepiirit esiintyvät kaikilla luokka-asteilla siten, että niitä laajennetaan ja syvennetään aiempaan pohjautuen ja ennen opittua kerraten. Ilmaisuuksien etenee aina yksityiskohtaisemmalle tasolle ja mutkikkaampiin tilanteisiin opiskelun edistymisen myötä.

3. ja 4. luokalla opitaan kaikkein keskeisin aines kuten tervehtiminen, kiittäminen, oman ja kaverin nimen ja iän, asuinpaikan, sukupuolen, perheenjäsenten, harrastusten ja mieltymysten kertominen, ihmisen ulkonäön alkeellista kuvaamista, kodin ja koulun fyysisen ympäristön yksinkertaista kuvaamista, helppoja tilanteita.

5. luokalla samoja aihepiirejä laajennetaan. Niistä opitaan enemmän yksityiskohtia tarkentaen. Lisäksi opitaan kertomaan säästä ja vuodenaikojen vaihtelusta. Opitaan kertomaan myös ammateista ja asioimaan erilaisissa tilanteissa.

6. luokalla jatketaan edelleen samoin periaattein. Tässä vaiheessa opitaan mm. vertailemaan ja kertomaan menneestä ajasta. Laaditaan ikäkaudelle ominaisia viestejä ja kertomuksia ja tehdään haastatteluja nuorten omiin harrastuksiin liittyvistä aiheista. Tutustutaan Britannian ulkopuolisiin englanninkielisiin maihin.

Rakenteet

- viestinnän kannalta englannin kielelle ominainen keskeinen kielioppi
- lauseenmuodostus

Kieliopista opitaan 6. luokan loppuun mennessä perusrakenteita kuten substantiivin luku ja määräisyys, adjektiivin vertailu, verbin perus-, preesens- ja imperfektimuodot sekä apuverbien käyttöä, tavallisimmat prepositiot, perus- ja järjestysluvut, persoonapronominien perus-, omistus-, ja objektimuodot, there is – there are -rakenne, kysymys ja kieltolauseet.

Rakenteiden opetus etenee helposta vaikeampaan ja kertautuu vuosiluokittain.

Viestintästrategiat

- kielitaidon kehitysvaiheeseen sopivat vastaanottamis-, tuottamis- ja vuorovaikutusstrategiat

Ikäkaudelle ominaisia viestintämuotoja ovat suullinen kommunikointi, lyhyiden konkreettisten kertomusten ja viestien lukeminen ja kirjoittaminen. Toiminnallisuus, leikit, pelit ja laulut sekä sosiaalinen toiminta pari- ja ryhmätilanteissa ovat kielitunneilla tyypillisiä työskentelytapoja. Oppilasta ohjataan myös itsenäiseen tiedonhakuun ja työskentelyyn ja hyvän kielenopiskelutekniikan omaksumiseen alusta alkaen sekä oman työnsä arviointiin.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kieli

Kielen osaamisen taso 6. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 8) mukaan:

	<i>Kuullun ymmärtäminen</i>	<i>Puhuminen</i>	<i>Tekstin ymmärtäminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>
Englanti	A2.1	A1.3	A2.1	A1.3
Muut kielet	A1.3	A1.2	A1.3	A1.2

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja englanninkielisen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja.

Oppimaan oppiminen

Oppilas käyttää luontevasti kielten opiskelulle tyypillisiä työtapoja kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua.

RUOTSI A2-KIELENÄ

Ruotsin kielen opetus antaa oppilaalle valmiuksia toimia ruotsinkielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa häntä ymmärtämään pohjoismaisia kulttuureita. Ruotsin opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle kulttuuripääomaa sekä uusi näkökulma myös omaan kieleen ja kulttuuriin. Oppilas oppii ymmärtämään, että taitoaineena ja kommunikation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.

Opiskelussa hyödynnetään kaksikielisyyden tarjoamia mahdollisuuksia kuten kaksikielisyyden näkyminen katukuvassa, ruotsinkielinen media ja kulttuuri, Turun saaristo sekä pohjoismainen kanssakäyminen. Opetuksessa käytetään tieto- ja viestintätekniikkaa sekä kielen oppimisessa että kulttuuriin tutustumisessa.

Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilasta viestimään ruotsiksi hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä tilanteissa erityisesti suullisesti. Oppilas oivaltaa, että on olemassa erilaisia, mutta kuitenkin samanarvoisia kieliä ja kulttuureita. Oppilaalle kehittyy hyviä kielenopiskelutottumuksia, jotka luovat pohjaa myös myöhemmille kieliopinnoille.

Varissuon koulussa ruotsia opiskellaan vapaaehtoisena 4. luokalta alkavana A2-kielenä.

TAVOITTEET

Kieli

Oppilas oppii kommunikoimaan ruotsiksi kaikkein tavallisimmissa tilanteissa, joissa puhekuppani voi auttaa.

Hän oppii ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevän tekstin tai puheen keskeisimmän sisällön.

Oppilas oppii kirjoittamaan vastaavanlaisista asioista lyhyen viestin.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriaan.

Oppilas tutustuu alustavasti oman ja ruotsinkielisen kulttuurin keskeisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin.

Hän oppii toimimaan kohteliaasti ruotsinkielisen kulttuurin edustajien kanssa kommunikoidessaan ja viestimään arkitilanteissa ruotsinkielisessä kulttuurissa luontevalla tavalla.

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa.

Hän oppii käyttämään lähinnä pari- ja pienryhmätyöskentelyssä kielen opiskelun keskeisiä harjoittelumuotoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa tuotoksissa ja sanojen ja sanontojen merkityksen päättelyä asiayhteydestä.

Hän oppii käyttämään itsenäisesti oppikirjaa, sanakirjaa ja muita tiedonhankintavälineitä.

Oppilas oppii arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin.

SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- lähiympäristö ja siihen olennaisesti kuuluvat tutut henkilöt, asiat ja toiminnot, kuten koti, perheenjäsenet ja ystävät
- koulu ja oppilastoverit sekä opettajat
- asuminen maalla ja kaupungissa
- ikäkauteen liittyvät vapaa-ajan toiminnot
- asioiminen erilaisissa paikoissa, kuten kaupassa
- kotimaa, suomenruotsalaisuus, Pohjoismaat, pohjoismaisuus osana identiteettiä

Edellä luetellut aihepiirit esiintyvät kaikilla luokka-asteilla siten, että niitä laajennetaan ja syvennetään aiempaan pohjautuen ja ennen opittua kerraten. Ilmaisuuksien etenee aina yksityiskohtaisemmalle tasolle ja mutkikkaampiin tilanteisiin opiskelun edistymisen myötä.

4. luokalla opitaan kaikkein keskeisin aines, kuten tervehtiminen, kiittäminen, oman ja kaverin nimen, iän, asuinpaikan, sukupuolen, perheenjäsenten, harrastusten ja mieltymysten kertominen, ihmisen ulkonäön alkeellista kuvaamista, kodin ja koulun fyysisen ympäristön yksinkertaista kuvaamista, helppoja tilanteita, Pohjoismaat ja niiden kielet ja pääkaupungit, ruotsalaiseen kulttuuriin kuuluvaa juhlaperinnettä jne.

5. luokalla samoja aihepiirejä laajennetaan. Niistä opitaan enemmän yksityiskohtia tarkentaen kuvausta. Pohjoismaisen kulttuurin tuntemusta lisätään.

6. luokalla jatketaan edelleen samoin periaattein. Tässä vaiheessa opitaan mm. vertailemaan ja kertomaan menneestä ajasta. Harjoitellaan esim. entistä vaativampia tilanteita, puhelinkäyttäytymistä ja erilaista yksinkertaista asiointia. Laaditaan ikäkaudelle ominaisia viestejä ja kertomuksia, tehdään haastatteluja nuorten omiin harrastuksiin liittyvistä aiheista. Opitaan lisää suomenruotsalaisen ja ruotsalaisen kulttuurin tärkeimpiä piirteitä.

Rakenteet

- viestinnän kannalta ruotsin kielelle ominainen keskeinen kielioppi
- lauseenmuodostus

Kieliopista opitaan 6. luokan loppuun mennessä perusrakenteita, kuten substantiivin suku, luku ja määräisyys, adjektiivien suku, luku ja säännöllinen vertailu, verbien perus-, preesens- ja imperfektimuodot sekä apuverbien käyttöä, tavallisimmat prepositiot, perus- ja järjestysluvat sekä

persoonapronominien perus-, omistus- ja objektimuodot sekä muita keskeisiä pronomineja. Lauseenmuodostuksessa opitaan päälauseen suora ja käänteinen sanajärjestys, kysymys-, käsky- ja kielteiset lauseet ja helppoja sivulauseita.

Rakenteiden opetus etenee asteittain helposta vaikeampaan ja kertautuu vuosiluokittain. Systemaattinen rakenteiden opetus lisääntyy iän mukana ja painottuu ylemmille luokille 5 ja 6.

Viestintästrategiat

- kielitaidon kehitysvaiheeseen sopivat vastaanottamis-, tuottamis- ja vuorovaikutusstrategiat

Ikäkaudelle ominaisia viestintämuotoja ovat suullinen kommunikointi, lyhyiden konkreettisten kertomusten ja viestien lukeminen ja kirjoittaminen. Toiminnallisuus, leikit, pelit ja laulut sekä sosiaalinen kanssakäyminen pari- ja ryhmätyötilanteissa ovat kielitunneilla tyypillisiä työskentelytapoja. Oppilasta ohjataan myös itsenäiseen tiedonhakuun ja työskentelyyn ja hyvän kielenopiskelutekniikan omaksumiseen alusta alkaen sekä oman työnsä arviointiin.

Arviointi

Ruotsin kielen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen ja tason lisäksi myös työskentelytaidot ja asennoituminen työhön. Tällöin kiinnitetään huomiota mm. yritteliäisyyteen ja aktiivisuuteen, tehtävien säännölliseen suorittamiseen ja työvälisestä huolehtimiseen sekä toisten oppilaiden huomioon ottamiseen ja tarkkaavaisuuteen tuntitilanteissa.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kieli

Kielen osaamisen taso 6. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 8) mukaan:

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	A1.2	A1.3	A1.2

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja ruotsinkielisen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja.

Oppimaan oppiminen

Oppilas käyttää luontevasti kielten opiskelulle tyypillisiä työtapoja, kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua.

SAKSA A2-KIELENÄ

Saksan kielen opetus antaa oppilaalle valmiuksia toimia saksankielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa häntä ymmärtämään saksankielisiä kulttuureita. Saksan opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle kulttuuripääomaa sekä uusi näkökulma myös omaan kieleen ja kulttuuriin. Oppilaan oppii ymmärtämään, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua.

Opiskelussa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa sekä kansainvälisen kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia. Kielen opiskeluun liitetään mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiä projekteja.

Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilasta viestimään saksaksi hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä tilanteissa erityisesti suullisesti. Oppilas oivaltaa, että on olemassa erilaisia, mutta kuitenkin samanarvoisia kieliä ja kulttuureita. Oppilaalle kehittyy hyviä kielenopiskelutottumuksia, jotka luovat pohjaa myös myöhemmille kieliopinnoille.

Varissuon koulussa saksaa opiskellaan vapaaehtoisena 4. luokalta alkavana A2-kielenä.

TAVOITTEET

Kieli

Oppilas oppii kommunikoimaan saksaksi kaikkein tavallisimmissa tilanteissa, joissa puhekuppani voi auttaa.

Hän oppii ymmärtämään arkielämää ja rutiininomaisia tapahtumia käsittelevän tekstin tai puheen keskeisimmän sisällön.

Oppilas oppii kirjoittamaan vastaavanlaisista asioista lyhyen viestin.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa kulttuuriaan.

Hän tutustuu alustavasti oman ja saksankielisen kulttuurin keskeisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin.

Hän oppii toimimaan kohteliaasti saksankielisen kulttuurin edustajien kanssa kommunikoidessaan ja viestimään arkitilanteissa saksankielisessä kulttuurissa luontevalla tavalla.

Oppimaan oppiminen

Oppilas oppii toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa.

Hän oppii käyttämään lähinnä pari- ja pienryhmätyöskentelyssä kielen opiskelun keskeisiä harjoittelumuotoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden käyttöä omissa tuotoksissa ja sanojen ja sanontojen merkityksen päättelyä asiayhteydestä.

Hän oppii käyttämään itsenäisesti oppikirjaa, sanakirjaa ja muita tiedonhankintavälineitä.

Oppilas oppii arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin.

SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- lähiympäristö ja siihen olennaisesti kuuluvat tutut henkilöt, asiat ja toiminnot, kuten koti, perheenjäsenet ja ystävät
- koulu ja oppilastoverit sekä opettajat
- asuminen maalla ja kaupungissa
- ikäkauteen liittyvät vapaa-ajan toiminnot
- asioiminen erilaisissa paikoissa, kuten kaupassa
- perustiedot omasta ja saksankielisestä kulttuurista

Edellä luetellut aihepiirit esiintyvät kaikilla luokka-asteilla siten, että niitä laajennetaan ja syvennetään aiempaan pohjautuen ja ennen opittua kerraten. Ilmaisuuksien etenee aina yksityiskohtaisemmalle tasolle ja mutkikkaampiin tilanteisiin opiskelun edistymisen myötä.

4. luokalla opitaan kaikkein keskeisin aines, kuten tervehtiminen, kiittäminen, oman ja kaverin nimen, iän, asuinpaikan, sukupuolen, perheenjäsenten, harrastusten ja mieltymysten kertominen, ihmisen ulkonäön alkeellista kuvaamista, kodin ja koulun fyysisen ympäristön yksinkertaista kuvaamista, helppoja tilanteita, saksankieliset maat ja niiden pääkaupungit, saksankieliseen kulttuuriin kuuluvaa juhlaperinnettä jne.

5. luokalla samoja aihepiirejä laajennetaan. Niistä opitaan enemmän yksityiskohtia tarkentaen kuvausta. Saksankielisen kulttuurin tuntemusta lisätään.

6. luokalla jatketaan edelleen samoin periaattein. Tässä vaiheessa opitaan mm. vertailemaan ja kertomaan menneestä ajasta. Harjoitellaan esim. entistä vaativampia tilanteita, puhelinkäyttäytymistä ja erilaista yksinkertaista asiointia. Laaditaan ikäkaudelle ominaisia viestejä ja kertomuksia, tehdään haastatteluja nuorten omiin harrastuksiin liittyvistä aiheista. Opitaan lisää saksankielisen kulttuurin tärkeimpiä piirteitä.

Rakenteet

- viestinnän kannalta saksan kielelle ominainen keskeinen kielioppi
- lauseenmuodostus

Kieliopista opitaan 6. luokan loppuun mennessä perusrakenteita, kuten substantiivin suku, luku ja määräisyys sekä nominatiivi, akkusatiivi ja datiivimuodot, adjektiivien säännöllinen vertailu, verbien perus- ja preesensmuodot sekä eriäviä yhdysverbejä, modaaliapuverbien käyttöä, perfekti ja teitittelymuodot, man-rakenne alustavasti, tavallisimmat prepositiot, perusluvut, persoonapronominien käyttöä sekä muita

keskeisiä pronomineja. Lauseenmuodostuksessa opitaan päälauseen sanajärjestys, kysymys- ja kielteiset lauseet ja helppoja sivulauseita.

Rakenteiden opetus etenee asteittain helposta vaikeampaan ja kertautuu vuosiluokittain. Systemaattinen rakenteiden opetus lisääntyy iän mukana ja painottuu ylemmille luokille 5 ja 6.

Viestintästrategiat

- kielitaidon kehitysvaiheeseen sopivat vastaanottamis-, tuottamis- ja vuorovaikutusstrategiat

Ikäkaudelle ominaisia viestintämuotoja ovat suullinen kommunikointi, lyhyiden konkreettisten kertomusten ja viestien lukeminen ja kirjoittaminen. Toiminnallisuus, leikit, pelit ja laulut sekä sosiaalinen kanssakäyminen pari- ja ryhmätyötilanteissa ovat kielitunneilla tyypillisiä työskentelytapoja. Oppilasta ohjataan myös itsenäiseen tiedonhakuun ja työskentelyyn ja hyvän kielenopiskelutekniikan omaksumiseen alusta alkaen sekä oman työnsä arviointiin.

Arviointi

Saksan kielen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kehittymisen ja tason lisäksi myös työskentelytaidot ja asennoituminen työhön. Tällöin kiinnitetään huomiota mm. yritteliäisyyteen ja aktiivisuuteen, tehtävien säännölliseen suorittamiseen ja työvälisestä huolehtimiseen sekä toisten oppilaiden huomioon ottamiseen ja tarkkaavaisuuteen tuntitilanteissa.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kieli

Kielen osaamisen taso 6. luokalla taitotasokuvausasteikon (liite 8) mukaan:

Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	A1.2	A1.3	A1.2

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee oman ja saksankielisen kulttuurin keskeisimpiä sisältöjä, yhtäläisyyksiä ja eroja.

Oppimaan oppiminen

Oppilas käyttää luontevasti kielten opiskelulle tyypillisiä työtapoja, kuten pari- ja pienryhmäkeskustelua.

8.4 Matematiikka

Matematiikan opetuksen tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia matemaattisen ajattelun kehittämiseen ja matemaattisten käsitteiden sekä yleisimmin käytettyjen ratkaisumenetelmien oppimiseen. Opetus kehittää oppilaan luovaa ja täsmällistä ajattelutapaa ja ohjaa oppilasta löytämään asioita ja asiayhteyksiä sekä etsimään ratkaisuja ongelmiin. Matematiikan merkitys on nähtävä laajasti – se vaikuttaa oppilaan henkiseen kasvamiseen sekä edistää oppilaan tavoitteellista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta.

Matematiikan opetus etenee systemaattisesti ja luo kestävän pohjan matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumiselle. Konkreettisuus toimii tärkeänä apuvälineenä yhdistettäessä oppilaan kokemuksia ja ajattelujärjestelmiä matematiikan abstraktiin järjestelmään. Arkipäivän tilanteissa eteen tulevia ongelmia, joita on mahdollista ratkoa matemaattisen ajattelun tai toiminnan avulla, hyödynnetään tehokkaasti. Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään oppilaan oppimisprosessin tukemisessa mahdollisuuksien mukaan.

Matemaattisen ajattelun kehittyminen nähdään laajempina kuin vain mekaanisten laskutaitojen oppimisena. Matematiikan merkitys ilmenee sen käyttökelpoisuutena ratkaista arkipäivän ongelmia. Oppilaita ohjataan ajattelemaan kriittisesti, tekemään tarkkoja havaintoja omasta elinpiiristään, päättelämään syy- ja seuraussuhteita, perustelevaan ratkaisujaan sekä huomioimaan mahdollisuuksien mukaan useampia ratkaisutapoja ja ratkaisuja ongelmiin.

Perusopetuksessa käytettävät numeromallit liitteessä 7.

VUOSILUOKAT 1-2

Vuosiluokkien 1-2 matematiikan opetuksen ydintehtävinä ovat matemaattisen ajattelun kehittäminen, keskittymisen, kuuntelemisen ja kommunikoinnin harjaannuttaminen sekä kokemusten hankkiminen matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi.

1. LUOKKA

TAVOITTEET

Oppilas oppii havainnoimaan, vertailemaan ja luokittelemaan ympäristönsä esineitä, asioita ja ilmiöitä. Hän oppii löytämään yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia ja syy-seuraussuhteita. Oppilas oppii keskittymään, kuuntelemaan, kommunikoimaan ja iloitsemaan matematiikan oppimisesta. Oppilas kehittää matemaattista ajatteluaan ja käsitteistöään systemaattisesti ja monipuolisesti.

Oppilas oppii perustelemaan ratkaisujaan mallein, kuvin, suullisesti ja kirjallisesti.

Oppilas saa hyvän perustan lukukäsitteen ja mittaamisen käsitteen kehittymiselle.

SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- lukumäärän, lukusanan ja lukumerkinnän vastaavuus lukualueella 0–100
- lukujen vertailu ($<$ ja $>$ -merkit), luokittelu, järjestäminen, hajottaminen ja kokoaminen
- kymmenjärjestelmän perusteet
- lukujonotaidot, luettelu eteen- ja taaksepäin yhden, kahden, viiden ja kymmenen välein
- parilliset ja parittomat luvut
- yhteen- ja vähennyslaskua päässälaskuna ja kirjallisesti lukualueella 0–100
- laskutoimitusten välinen yhteys
- tutustuminen kymmenjärjestelmävälineisiin, lukusuoraan ja sataruudukkoon

Algebra

- säännönmukaisuuksien ja riippuvuuksien näkeminen kuvista
- yksinkertaisten lukujonojen tulkitseminen ja tuottaminen

Geometria

- ympäristön geometrinen kappaleiden kuvailu ja nimeäminen (pallo, suorakulmainen särmiö, ympyrälieriö ja ympyräkartioiden)
- tasokuvioiden tunnistaminen ja piirtäminen (kolmio, nelikulmio, viisikulmio sekä ympyrä esineen avulla piirrettynä)
- yksinkertaisia suurennoksia ja pienennöksiä ruutujen avulla
- spatiaalisen hahmotuskyvyn kehittäminen

Mittaaminen

- mittaamisen periaate: kuinka monta kertaa mittayksikkö sisältyy mitattavaan
- pituus senttimetreinä ja metreinä, mittaamista ja arviointia
- raha, eurot
- aika, kellonaika tasatunteina ja puolitunteina

Tietojen käsittely ja tilastot

- yksinkertaisten taulukoiden ja pylväsdiagrammien lukeminen
- tietojen esittäminen pylväsdiagrammina
- laskimen käyttö

2. LUOKKA

TAVOITTEET

Oppilas saa monipuolisia kokemuksia eri tavoista esittää matemaattisia käsitteitä.

Hän huomaa käsitteiden muodostavan rakenteita ylä- ja alakäsitteineen.

Oppilas kokee tyydytystä ja iloa ongelmien ymmärtämisestä ja ratkaisemisesta.

Oppilas kehittää matemaattista ajatteluaan ja käsitteistöään systemaattisesti ja monipuolisesti.

Oppilas ymmärtää lukukäsitteen ja hallitsee siihen liittyviä yhteen-, vähennys- ja kertolaskuja.

SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- lukumäärän, lukusanan ja lukumerkinnän vastaavuus lukualueella 0–1000
- lukujonotaidot, lukujen suuruusvertailu ja järjestäminen suuruusjärjestykseen
- kymmenjärjestelmän rakenne
- yhteen- ja vähennyslaskua päässälaskuna ja allekkain lukualueella 0–1000 (kaksi murtonumeroa, peräkkäiset lainaamiset)
- kertolaskun käsite ja merkitseminen sekä kertotaulut 2–5
- kertolaskun ja jakolaskun yhteys ja jakolaskun käsite konkreettisilla välineillä (ei jakolaskun merkitsemistä)
- lukusuoran käyttö
- erilaisten lukumäärien tutkiminen
- yksinkertaisten murtolukujen muodostaminen konkreettisilla välineillä

Algebra

- suhteiden ja riippuvuuksien näkeminen kuvasta
- yksinkertaisten lukujonojen tulkitseminen ja tuottaminen

Geometrian käsitteitä

- ympäröivän tilan avaruudellisten suhteiden havainnointi ja kuvailu
- peruskappaleiden tunnistaminen: pallo, suorakulmainen särmiö, kuutio, ympyräkartio ja ympyrälieriö
- geometrinen peruskäsitteiden, piste, jana, suora, murtoviiva, puolisuora ja kulma, tunnistaminen ja tuottaminen
- monikulmion tunnistaminen ja tuottaminen
- kuvioiden jäljentäminen ruudukkoon ja pisteverkkoon ja omien kuvioiden tuottaminen
- pinta-alan käsitteen pohjustaminen peittämällä pintoja annetuilla monikulmioilla
- peilikuvan tunnistaminen ja piirtäminen

- symmetria-akselin etsiminen ja symmetrisen puolikkaan piirtäminen

Mittaaminen

- mittaamisen periaatteen ymmärtäminen
- rahan yksiköt, hinnan tulkitseminen ja merkitseminen pilkkua käyttäen
- pituuden yksiköt, metri ja senttimetri, mittaamista ja arviointia
- massan yksiköt, gramma ja kilogramma, kokeiluja ja arviointia
- tilavuuden yksiköt, litra ja desilitra, kokeiluja ja arviointia
- pinta-ala kokeellisesti käyttäen konkreettista yksikköä
- kellonajan lukeminen ja merkitseminen analogisesta kellosta ja digitaalimerkintänä
- vuodenajat, kuukaudet, vuorokausi, tunti ja minuutti

Tietojen käsittely ja tilastot

- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen, helpon karttakuvan tulkinta
- tietojen etsiminen, muokkaaminen ja esittäminen esimerkiksi pylväsdiagrammilla
- laskimen käyttö

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 2. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisussa sekä esittämällä ja selittämällä niitä toisille oppilaille ja opettajalle
- pystyy tekemään perusteltuja päätelmiä ja selittämään toimintaansa ja osaa esittää ratkaisujaan konkreettisilla malleilla ja välineillä, kuvin, suullisesti ja kirjallisesti
- osaa tehdä vertailua, mm. pituusvertailua, ja asettaa asioita järjestykseen, löytää asioille vastakohtia, luokitella asioita eri ominaisuuksien mukaan sekä ilmoittaa esineen sijainnin, esimerkiksi käyttämällä sanoja *yläpuolella*, *alla*, *oikealla*, *vasemmalla*, *takana* ja *välissä*; hän osaa vertailla joukkojen suuruuksia käyttäen sanoja *enemmän*, *vähemmän*, *yhtä monta*, *paljon* ja *vähän*, sekä kirjoittaa ja käyttää vertailun symboleja $>$, $=$ ja $<$.

Luvut ja laskutoimitukset sekä algebra

Oppilas

- tietää lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa, lukujen kirjoittamisen ja lukusuoraesityksen
- hallitsee lukujen hajottamisen ja yhdistämisen, vertailun, summien ja lukujonojen muodostamisen; hän tuntee parilliset ja parittomat luvut
- tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä sekä osaa käyttää sitä
- ymmärtää yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskun sekä osaa soveltaa niitä arkitilanteissa

- osaa etsiä ratkaisuvaihtoehtojen lukumäärän yksinkertaisissa tapauksissa
- tuntee ja osaa esittää konkreettisilla välineillä yksinkertaisia murtolukuja, kuten yksi kahdesosa, yksi neljäsosa ja yksi kolmasosa.

Geometria

Oppilas

- tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista, mm. nelikulmio, kolmio, ympyrä, pallo ja kuutio, sekä tietää geometrian peruskäsitteet: piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma, ja niiden yhteyden yksinkertaisimpiin tasokuvioihin
- osaa käyttää yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia.

Mittaaminen

Oppilas

- osaa mitata yksinkertaisilla mittavälineillä ja tuntee keskeisimmät suureet, kuten pituus, massa, tilavuus ja aika
- osaa havainnoida tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arkipäivän ongelmissa ja osaa käyttää matemaattisia tietojaan ja taitojaan niiden ratkaisemiseen.

VUOSILUOKAT 3–5

Vuosiluokkien 3–5 matematiikan opetuksen ydintehtävinä ovat matemaattisen ajattelun kehittäminen, matemaattisten ajattelumallien oppimisen pohjustaminen, lukukäsitteen ja peruslaskutoimitusten varmentaminen sekä kokemusten hankkiminen matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumisen pohjaksi.

TAVOITTEET

Oppilas oppii tutkien ja havainnoiden muodostamaan matemaattisia käsitteitä ja käsitejärjestelmiä.

Hän oppii käyttämään matemaattisia käsitteitä ja peruslaskutaitoja sekä ratkaisemaan matemaattisia ongelmia.

Hän oppii löytämään ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia ja syy-seuraussuhteita sekä perustelevaan toimintaansa, päätelmiään ja esittämään ratkaisujaan muille.

Oppilas harjoittelee kysymysten esittämistä ja päätelmien tekemistä havaintojen pohjalta sekä matemaattisten sääntöjen noudattamista.

Oppilas oppii keskittymään pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä toimimaan ryhmässä.

SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- kymmenjärjestelmä-käsitteen varmentaminen, tutustuminen 60-järjestelmään, kellonajat
- lukujen luokittelua, järjestämistä
- kertolaskua
- sisältöjako, ositusjako ja jaollisuus
- laskualgoritmeja ja päässä-laskua
- murtoluvun käsite, murtolukujen muunnokset
- desimaaliluvun käsite
- murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välinen yhteys
- murtolukujen ja desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua sekä kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla
- laskutoimitusten tulosten arviointi, tarkistaminen ja pyöristäminen
- sulkeiden käyttö
- negatiivisen kokonaisluvun käsite
- erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkiminen

Algebra

- lausekkeen käsite
- lukujonojen tulkitseminen ja kirjoittaminen
- säännönmukaisuuksia, suhteita ja riippuvuuksia
- yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisujen etsiminen pääättelemällä

Geometria

- suurennoksia ja pienennöksiä, yhdenmuotoisuus ja mittakaava
- peilauksia suoran ja pisteen suhteen, symmetria, yhtenevyys konkreetein välinein
- ympyrä ja sen osia
- yhdensuuntaiset ja kohtisuorat suorat
- kulman mitta ja kulmien luokittelu
- erilaisten monikulmioiden tutkiminen ja luokittelu
- piiri ja pinta-ala
- kappaleiden geometrinen ominaisuuksien tutkiminen
- mittaamisen periaatteen vahvistaminen
- mittayksiköiden käyttö, vertailua ja muuntamista
- mittaustuloksen arviointia ja mittauksen tarkistaminen

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

- tietojen etsiminen, kerääminen, tallentaminen ja esittäminen
- koordinaatisto
- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen
- keskiarvon käsite ja laskeminen
- tietojen luokittelu ja järjestäminen, tyyppi-arvon ja mediaanin käsitteiden pohjustaminen
- kokemuksia klassisesta ja tilastollisesta todennäköisyydestä

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelman ratkaisuihin ja esittämällä niitä monipuolisesti: välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla
- pyrkii tietoisesti kohdistamaan tarkkaavaisuutensa havaintoja tehdessään; hän pystyy kommunikoimaan havainnoistaan ja ajatuksistaan monipuolisesti, toimimalla, puhumalla, kirjoittamalla ja symbolien avulla
- osaa kuvata reaali maailman tilanteita ja ilmiöitä matemaattisesti: vertailulla, luokittelulla, järjestämällä, konstruomalla ja mallintamalla
- osaa ryhmitellä tai luokitella annetun ja valitseman kriteerin perusteella sekä osaa etsiä yhteistä ominaisuutta; hän osaa erottaa laadullisen ja määrällisen ominaisuuden; oppilas osaa kuvata asia- ja esineryhmiä tehden niistä tosia ja epätosia väitteitä
- osaa esittää matemaattisia ongelmia uudessa muodossa; hän pystyy tulkitsemaan yksinkertaisen tekstin, kuvan tai tapahtuman ja tekemään suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi
- osaa noudattaa sääntöjä.

Luvut, laskutoimitukset ja algebra

Oppilas

- ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti; hän ymmärtää negatiivisen luvun ja murtoluvun käsitteet sekä osaa esittää niitä eri metodeilla
- osaa esittää laskutoimitukset kirjallisesti ja suullisesti ja tietää eri laskutoimitusten väliset yhteydet; hän osaa etukäteen arvioida tuloksen suuruusluokan ja tehtävän ratkaisemisen jälkeen tarkistaa laskun vaiheet sekä arvioida ratkaisun mielekkyyden
- osaa muodostaa ja jatkaa lukujonoja sekä esittää riippuvuuksia.

Geometria

Oppilas

- osaa muodostaa kuvioita annettuja ohjeita noudattaen; hän pystyy havaitsemaan yksinkertaisten geometrinen kuvioiden ominaisuuksia sekä tuntee tasokuvioiden käsitteiden muodostamaa rakennetta
- tunnistaa yhdenmuotoisuuden; oppilas osaa peilata suoran suhteen sekä suurentaa ja pienentää kuvioita annetussa suhteessa; hän tunnistaa suoran suhteen symmetriset kuviot
- ymmärtää mittaamisen periaatteen; hän osaa arvioida mittauskohteen suuruuden ja tarkastaa mittauksen tuloksen mielekkyyden sekä ilmoittaa mittaus tuloksen sopivalla mittayksiköllä
- osaa laskea suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-aloja ja piirejä.

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Oppilas

- osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina; hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja
- osaa selvittää erilaisten tapausten ja vaihtoehtojen lukumäärän sekä osaa päätellä mahdollottoman ja varman tapauksen.

6. LUOKKA

Opetuksen ydintehtävänä on matematiikan osaamisen vahvistaminen ja riittävien perusvalmiuksien tarjoaminen.

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään matemaattisten käsitteiden ja sääntöjen merkityksen sekä näkemään matematiikan ja reaalimaailman välisiä yhteyksiä.

Hän varmentaa laskutaitoja, ratkaisee matemaattisia ongelmia sekä käyttää loogista ja luovaa ajattelua.

Hän oppii soveltamaan erilaisia ajatteluprosesseja ja menetelmiä tiedonhankintaan sekä ilmaisemaan ajatuksensa yksiselitteisesti ja perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään.

Hän oppii esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella sekä näkemään säännönmukaisuuksia.

Oppilas oppii työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä.

SISÄLLÖT

Ajattelun taidot ja menetelmät

- loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten vertailua, järjestämistä, mittaamista, rakentamista, mallintamista, sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä sekä niiden esittämistä
- vertailussa ja riippuvuuksissa tarvittavien käsitteiden tulkinta ja käyttö
- matemaattisten tekstien tulkinta ja tuottaminen
- todistamisen pohjustaminen: perustellut arvaukset ja kokeilut, systemaattinen yritys ja erehdys, vääräksi osoittaminen, suora todistus
- luokittelun ja järjestämisen käyttöä työkaluna
- kombinatoristen ongelmien ratkaisemista eri menetelmillä
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä

Luvut ja laskutoimitukset

- kymmenjärjestelmän varmentaminen, miljardi
- lukujen luokittelua ja järjestämistä
- suhde ja jaollisuussäännöt
- potenssi
- murtoluvun laventaminen
- erinimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslasku
- murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla

- desimaaliluvun kertominen ja jakaminen desimaaliluvulla
- prosenttilaskua, prosenttiarvo, perusarvo, prosenttiluku
- koordinaatiston käyttöä geometriassa
- ongelmien ratkaisua eri tavoilla, esimerkiksi piirtämällä

Algebra

- lukujonon tulkitseminen ja kirjoittaminen
- säännönmukaisuuksia, suhteita ja riippuvuuksia
- lausekkeiden sieventäminen
- moninkertaiset sulkeet
- yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisun etsiminen päätelemällä

Geometria

- kartan mittakaava
- mittakaavan laskeminen
- yksinkertaisia geometrisia konstruointeja ympyrästä ja monikulmioista
- säännölliset monikulmiot
- ympyrä ja siihen liittyvät käsitteet
- suorakulmaisen särmiön tilavuus
- mittaamisen periaatteen vahvistaminen
- tilavuuden yksiköt, mm³, cm³, dm³, m³
- litran ja kuutiodesimetrin yhteys
- ajan yksiköiden koonti
- aikavälin laskeminen
- mittaustulosten arviointia
- tuloksen pyöristäminen
- laskimen käyttö

Tietojenkäsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

- tietojen etsiminen tekstistä, kuvista, taulukoista ja diagrammeista
- sektoridiagrammin tulkinta

8.5 Ympäristö- ja luonnontieto, biologia, maantieto, fysiikka, kemia

Ympäristö- ja luonnontieto on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon aineryhmä. Opetuksessa tutustutaan luontoon ja rakennettuun ympäristöön, kestävään kehitykseen, itseen ja muihin ihmisiin sekä ihmisen terveyteen ja siitä huolehtimiseen. Tutkivan ja elämyksellisen opetuksen avulla opitaan myönteistä suhtautumista ympäristöön.

1. LUOKKA

TAVOITTEET

Oppilas oppii tuntemaan luontoa ja rakennettua ympäristöä ja havaitsemaan omassa elinympäristössään tapahtuneita muutoksia.

Hän oppii hankkimaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä havainnoimalla, tutkimalla ja erilaisia lähdeaineistoja käyttämällä. Oppilas oppii tekemään havaintoja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan.

Hän oppii tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita.

Hän oppii lukemaan ja laatimaan yksinkertaisia karttoja sekä käyttämään karttastoa.

Oppilas oppii esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa.

Oppilas oppii käyttämään niitä käsitteitä, joiden avulla ympäristöä sekä niihin kuuluvia ilmiöitä ja kohteita kuvataan ja selitetään.

Hän oppii suojelemaan luontoa ja säästämään energiavaroja.

Hän oppii psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista.

Oppilas oppii terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja.

Oppilas oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä.

SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- erilaisten elinympäristöjen, kuten metsän, havainnoiminen sekä eliöiden sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- oman lähiympäristön tavallisimpien kasvi- ja eläinlajien tunnistaminen, kuvaileminen ja luokittelu
- luonnon tarkkailu eri vuodenaikoina
- kasvien ja eläinten elämänvaiheisiin tutustuminen

Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- luonnonympäristön ja ihmisen muovaaman ympäristön havainnoiminen ja jäsentäminen sekä ympäristön muutosten tarkasteleminen
- maapallon ymmärtäminen ihmisen elinpaikkana

Ympäristön ilmiöitä

- ääneen ja valoon liittyvien ilmiöiden tutkiminen kuten äänen ja valon eteneminen ja varjon muodostuminen sekä äänen ja valon lähteet, kuulon ja näön suojeleminen
- lämpöilmiöiden tutkiminen ja lämmittäminen

Ympäristön aineita

- ilman ominaisuuksien tutkiminen

- veden ominaisuuksien ja olomuodon muutosten tutkiminen

Ihminen ja terveys

- ihmisen kehon sekä kasvun ja kehityksen vaiheet pääpiirtein
- omasta terveydestä huolehtiminen ja arkipäivän terveystottumukset
- toimiminen hätätilanteissa ja yksinkertaiset ensiaputoimet
- henkinen hyvinvointi ja mielenterveys, perheen ja ystävyyden sekä vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille

Turvallisuus

- kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen, fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen, liikennekäyttäytyminen ja vaaratilanteiden välttäminen
- hyvät tavat ja toisten huomioon ottaminen

2. LUOKKA

TAVOITTEET

Oppilas oppii tuntemaan luontoa ja rakennettua ympäristöä ja havaitsemaan omassa elinympäristössään tapahtuneita muutoksia.

Hän oppii hankkimaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä havainnoimalla, tutkimalla ja erilaisia lähdeaineistoja käyttämällä.

Hän oppii tekemään havaintoja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan.

Oppilas oppii tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita.

Hän oppii lukemaan ja laatimaan yksinkertaisia karttoja sekä käyttämään kartastoa.

Oppilas oppii esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa.

Oppilas oppii käyttämään niitä käsitteitä, joiden avulla ympäristöä sekä niihin kuuluvia ilmiöitä ja kohteita kuvataan ja selitetään.

Hän oppii suojelemaan luontoa ja säästämään energiavaroja.

Hän oppii psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista.

Hän oppii terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja.

Oppilas oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä.

SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- elottoman ja elollisen luonnon peruspiirteiden tunnistaminen
- erilaisten elinympäristöjen, kuten pihan, puiston, niityn ja pellon havainnoiminen sekä eliöiden sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin

- oman lähiympäristön tavallisimpien kasvi- sieni- ja eläinlajien tunnistaminen, kuvaileminen ja luokittelu
- luonnon tarkkailu eri vuodenaikoina
- kasvien ja eläinten elämänvaiheisiin tutustuminen
- ruoan alkuperä ja tuottaminen

Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- oman lähiympäristön luonnonilmiöiden havainnoiminen ja tutkiminen sekä vuodenaikoihin liittyviin käsitteisiin tutustuminen
- maaston keskeisimpien piirteiden hahmottaminen ja maaston havainnollistaminen eri tavoin sekä erityisesti kartan ilmaisuun tutustuminen
- maapallon ymmärtäminen ihmisen elinpaikkana

Ympäristön ilmiöitä

- lämpötilan mittaaminen
- sähköisiin ilmiöihin, kuten hankaussähköön ja virtapiiriin tutustuminen yksinkertaisten tutkimusten avulla

Ympäristön aineita

- arkielämään kuuluvien aineiden ja esineiden tutkiminen sekä niiden säästävä käyttö ja kierrätys
- palaminen ja paloturvallisuus

Ihminen ja terveys

- sairastaminen

Turvallisuus

- kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen, fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen, liikennekäyttäytyminen ja vaaratilanteiden välttäminen
- hyvät tavat ja toisten huomioon ottaminen

VUOSILUOKAT 3-4

TAVOITTEET

Oppilas oppii tuntemaan luontoa ja rakennettua ympäristöä ja havaitsemaan omassa elinympäristössään tapahtuvia muutoksia.

Hän oppii hankkimaan tietoa luonnosta havainnoimalla ja tutkimalla sekä erilaisista lähdeaineistoista.

Oppilas oppii käyttämään yksinkertaisia tutkimusvälineitä ja tekemään helppoja luonnontieteellisiä kokeita. Havaintojaan hän oppii kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan.

Hän oppii esittämään omaksumaansa tietoa eri tavoin sekä käyttämään luonnontieteellistä käsitteistöä.

Oppilas harjoittelee lukemaan ja käyttämään karttaa, suojelemaan luontoa ja säästämään energiaa.

Oppilas lisää psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista.

Oppilas oppii terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja.

Hän oppii toimimaan ympäristössään turvallisesti ja itseään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä sekä liikenteessä.

SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- elottoman ja elollisen luonnon peruspiirteiden tunnistaminen
- erilaisten elinympäristöjen, kuten pihan, puiston, metsän, niityn ja pellon havainnoiminen sekä eliöiden sopeutuminen erilaisiin elinympäristöihin
- oman lähiympäristön tavallisimpien kasvi-, sieni- ja eläinlajien tunnistaminen, kuvaileminen ja luokittelu
- luonnon tarkkailu eri vuodenaikoina
- kasvien ja eläinten elämänvaiheisiin tutustuminen
- ruoan alkuperä ja tuottaminen

Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- oman lähiympäristön luonnonilmiöiden havainnoiminen ja tutkiminen sekä vuorokauden- ja vuodenaikoihin liittyviin käsitteisiin tutustuminen
- luonnonympäristön ja ihmisen muovaaman ympäristön havainnoiminen ja jäsentäminen sekä ympäristön muutosten tarkasteleminen
- maaston keskeisimpien piirteiden hahmottaminen ja maaston havainnollistaminen eri tavoin sekä erityisesti kartan ilmaisuun tutustuminen
- kotiseutuun ja omaan maakuntaan tutustuminen: niiden luonnonolot ja maisemat sekä rakennettu ympäristö ja ihmisen toiminta
- Suomen, Pohjoismaiden ja muiden lähialueiden tarkasteleminen sekä maapallon ymmärtäminen ihmisen elinpaikkana

Ympäristön ilmiöitä

- ääneen ja valoon liittyvien ilmiöiden tutkiminen kuten äänen ja valon eteneminen ja heijastuminen, varjon muodostuminen sekä äänen ja valon lähteet, kuulon ja näön suojeleminen
- lämpöilmiöiden tutkiminen, kuten lämpötilan mittaaminen, lämmön siirtyminen ja lämmittäminen
- yksinkertaisten laitteiden, kuten vivun, pyörän ja jousen, toimintaperiaatteen tutkiminen sekä erilaisten rakenteiden, kuten kolmio- ja putkirakenteiden lujuteen tutustuminen
- magneettisiin ja sähköisiin ilmiöihin kuten kompassiin, hankaussähköön ja virtapiiriin tutustuminen yksinkertaisten tutkimusten avulla

Ympäristön aineita

- arkielämään kuuluvien aineiden ja esineiden tutkiminen sekä niiden säästävä käyttö ja kierrätys

- ilman ominaisuuksien tutkiminen sekä palaminen ja paloturvallisuus
- veden ominaisuuksien ja olomuodon muutosten tutkiminen sekä veden käyttö ja kiertokulku luonnossa

Ihminen ja terveys

- ihmisen keho sekä kasvun ja kehityksen vaiheet pääpiirteissään
- omasta terveydestä huolehtiminen ja arkipäivän terveystottumukset
- sairastaminen ja tavallisimpia lasten ja nuorten sairauksia, toimiminen hätätilanteissa ja yksinkertaiset ensiaputoimet
- henkinen hyvinvointi ja mielenterveys: perheen ja ystävyys, tunteiden tunnistamisen ja vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille

Turvallisuus

- kiusaamisen ja väkivallan ehkäiseminen, fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen, oman koulun turvallisuus, liikennekäyttäytyminen ja vaaratilanteiden välttäminen, koti- ja vapaa-ajan tapaturmat
- sopimukset ja säännöt, hyvät tavat ja toisten huomioon ottaminen, rahan käyttäminen ja toisen omaisuuden kunnioittaminen

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa tehdä havaintoja eri aisteilla sekä osaa kohdistaa huomionsa havaintojen teon kohteen olennaisiin piirteisiin
- osaa kuvailla, vertailla ja luokitella kappaleita ja eliöitä sekä ilmiöitä niiden erilaisten ominaisuuksien perusteella
- osaa tehdä ohjatusti yksinkertaisia tutkimuksia, jotka kohdistuvat luontoon, luonnon ilmiöihin ja rakennettuun ympäristöön
- osaa käyttää erilaisia tietolähteitä ja vertailla eri tavoin hankkimaansa tietoa
- osaa ilmaista luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä hankkimaansa tietoa puhuen, kirjoittaen ja piirtäen.

Eliöt ja ympäristöt

Oppilas

- ymmärtää kuinka elollinen ja eloton luonto eroavat toisistaan ja osaa kuvata eri elinympäristöjen kuten pihan, puiston, metsän, niityn ja pellon piirteitä sekä tunnistaa niiden tavallisimpia eliölajeja; oppilas osaa antaa esimerkkejä selkärangattomista ja selkärangaisista eläimistä
- tuntee vuodenaikojen vaihtelun piirteet ja osaa kuvata kuinka eliöt ovat sopeutuneet eri vuodenaikoihin ja erityisesti Suomen talveen
- tietää mistä ruoka-aineet ovat peräisin ja missä ruoka tuotetaan
- osaa kuvata luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön eroja, osoittaa kiinnostusta ja vastuullisuutta niitä kohtaan sekä osaa arvioida ympäristön kauneutta, monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä
- ymmärtää kartan ilmaisutavan sekä osaa käyttää kartanluvussa apuna ilmansuuntia, karttamerkkien selitystä ja janamittakaavaa ja osaa

laatia yksinkertaisen kartan koulun pihasta ja omasta lähiympäristöstään

- osaa kuvata kotiseutunsa ja oman maakuntansa luonnonoloja ja ihmisen toimintaa
- oppilas osaa hahmottaa Suomea, Pohjoismaita ja muita lähialueita sekä ymmärtää näiden alueiden maisemallisen rikkauden
- ymmärtää kotiseutunsa osana Suomea ja Suomen osana Pohjoismaita sekä ymmärtää maapallon ihmisen elinpaikkana.

Ympäristön aineita ja ilmiöitä

Oppilas

- osaa käyttää keskeisiä käsitteitä ja hahmottaa käsitteitä kokonaisuuksina
- osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä, kuten kelloa, pituusmittoja, lämpömittaria ja luuppia, sekä käyttää havaintojen teossa myös itse tehtyjä välineitä
- osaa selittää yksinkertaisten laitteiden, kuten vivun, pyörän, jousen, toimintaa sekä osaa tutkia erilaisten rakenteiden lujuutta
- osaa rakentaa yksinkertaisen virtapiirin pariston, lampun ja johtimien avulla sekä tuntee kodissa käytettäviä sähkölaitteita; hän ymmärtää, että sähkön käyttöön liittyy vaaroja ja osaa käyttää sähkölaitteita turvallisesti
- tuntee erilaisia valon, äänen ja lämmön lähteitä sekä tunnistaa ja osaa tutkia valoon, ääneen ja lämpöön liittyviä ilmiöitä kuten äänen eteneminen, valon eteneminen ja heijastuminen sekä lämmön siirtyminen ja lämmittäminen
- tuntee näön ja kuulon suojeluun sekä palovammojen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja osaa toimia niiden mukaisesti
- osaa tutkia ilman ja veden ominaisuuksia, veden olomuodon muutoksia ja osaa kuvailla veden kiertokulkua luonnossa
- ymmärtää aineen muuttumisen toiseksi aineiksi esimerkiksi kynttilän tai puun palaessa sekä tuntee herkästi syttyviä aineita ja osaa käyttää alkusammutusvälineitä
- tuntee erilaisten aineiden ja materiaalien ominaisuuksia ja käyttötarkoituksia ja tietää, että kotona voi olla vahingollisia aineita, kuten lääkkeitä, pesu- ja puhdistusaineita sekä liuottimia, tupakka- ja alkoholituotteita
- osaa lajitella jätteitä, ei roskaa ympäristöä sekä osaa säästää vettä, sähköä ja lämpöä.

Ihminen ja terveys

Oppilas

- osaa kuvata kasvun ja kehityksen sekä elämänsä eri vaiheita, osaa nimetä ihmisen tärkeimmät ruumiinosat ja keskeisiä elintoimintoja
- tuntee terveyttä edistäviä arkikäytäntöjä ja tottumuksia: vuorokausirytmä, riittävä uni ja lepo, ravinto, säännöllinen ruokaileminen, päivittäinen liikunta, oikeat työskentelyasennot koulussa ja kotona, ryhti, suun terveys, hygienia, pukeutuminen

- osaa perussäännöt ryhmässä toimimisesta ja kohteliaasta käytöksestä; hän osaa tunnistaa ja nimetä erilaisia tunteita ja tietää, että tunteiden ilmaisua voidaan säädellä
- osaa kuvata tavallisimpia lasten sairauksia, niiden oireita ja itsehoitoa; hän tietää lääkkeiden käytön perussääntöjä; hän osaa yksinkertaisia ensiaputaitoja sekä osaa hälyttää ja hakea apua tarvittaessa.

Turvallisuus

Oppilas

- osaa kuvata erilaisia kiusaamisen ja väkivallan tunnuspiirteitä; hän tietää yksilön oikeuden fyysiseen koskemattomuuteen sekä tunnistaa hyväksytyt ja ei-toivotut kosketuksen erot; hän tietää, miten tarvittaessa voi hakea apua itselleen, ja tietää, ketkä auttavat koulussa ja lähiyhteisössä
- tietää ikäkautensa mukaisesti, mikä on luvallista toimintaa ja mikä ei
- tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä lähiympäristössä ja liikuttaessa liikenteessä, vesillä tai jäällä; hän tuntee jalankulkijana ja pyöräilijänä keskeiset liikennesäännöt ja ymmärtää, miksi sovittuja ohjeita ja sääntöjä pitää noudattaa.

VUOSILUOKAT 5-6: biologia

Biologian opetuksessa tutkitaan elämää ja sen ilmiöitä. Oppilas oppii tunnistamaan eliölajeja, tunnistamaan eliöiden ja niiden elinympäristön välistä vuorovaikutusta sekä arvostamaan ja vaalimaan luonnon monimuotoisuutta. Lisäksi opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta tuntemaan itseään ihmisenä ja osana luontoa. Biologian opetus perustuu tutkivaan oppimiseen maastossa ja luokkahuoneessa.

TAVOITTEET

Oppilas oppii tuntemaan eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä eliölajien sopeutumista elinympäristöönsä.

Hän oppii liikkumaan luonnossa ja havainnoimaan sekä tutkimaan luontoa maastossa. Oppilas ymmärtää, että ihminen on ravinnontuotannossaan riippuvainen muusta luonnosta.

Oppilas oppii toimimaan ympäristöystävällisesti, huolehtimaan ympäristöstään ja suojelemaan luontoa.

Oppilas oppii perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista.

Hän oppii ymmärtämään seksuaalisuuden osaksi ihmisen persoonallisuutta, tunnistamaan murrosiän tunnuspiirteitä sekä arvostamaan kasvua ja kehitystä jokaisen henkilökohtaisena prosessina.

Oppilas oppii pohtimaan kasvuun, kehitykseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä, ottamaan vastuuta omista teoistaan sekä ottamaan huomioon toiset ihmiset.

SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- lähialueiden keskeisen eliölajiston tunnistaminen ja ohjattu kasvien kerääminen
- eliöiden elinympäristöjen kuten metsän ja suon tutkiminen, ravintoketjut sekä metsien hyötykäyttö
- kasvien kasvu ja sen kokeellinen tutkiminen sekä eläinten ja kasvien lisääntyminen
- elintarvikkeiden alkuperä ja tuottaminen sekä puutarhan antimet
- eliökunnan kokonaisuuden hahmottaminen ja luokittelu

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- Ihmisen kehon rakenne, keskeiset elintoiminnot, lisääntyminen sekä murrosiän fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset
- seksuaalisen kehityksen yksilöllinen vaihtelu, oman kehon arvostaminen ja suojeleminen sekä tervettä kasvua ja kehitystä tukevat ja haittaavat tekijät
- läheisyyden tarve, ihmissuhteisiin ja tunteiden säätelyyn liittyvät sosiaaliset tekijät sekä ikäkauteen liittyvät oikeudet ja vastuu

Luonnon ja ympäristön suojeleminen

- ympäristölukutaidon ja ympäristöystävällisen toiminnan harjoittelu, luonnon monimuotoisuuden merkitys sekä jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet

VUOSILUOKAT 5-6: maantieto

Maantiedon opetuksessa tarkastellaan maapalloa ja erilaisia alueita. Opetuksen tavoitteena on laajentaa oppilaan maailmankuvaa kotimaasta Eurooppaan ja muualle maailmaan. Oppilas saa käsityksen luonnonympäristöjen ja kulttuuriympäristöjen rikkaudesta eri puolilla maapalloa ja oppii arvostamaan niitä. Opetus luo pohjaa kansojen ja kulttuurien väliselle suvaitsevaisuudelle ja kansainvälisyydelle.

TAVOITTEET

Oppilas oppii laatimaan ja tulkitsemaan karttoja sekä käyttämään tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä maantieteen tiedonlähteinä.

Hän oppii hahmottamaan maailmankartan ja tuntemaan sen keskeisen nimistön. Oppilas oppii ymmärtämään ihmisen toiminnan riippuvuutta ympäristön tarjoamista mahdollisuuksista maapallolla. Hän perehtyy Euroopan maantietoon ja maapallon muihin alueisiin sekä oppii arvostamaan ja suhtautumaan

myönteisesti vieraisiin maihin, niiden kansoihin ja kulttuureihin.

SISÄLLÖT

Eurooppa osana maailmaa

- Euroopan tarkasteleminen maailman kartalla sekä Euroopan karttakuvan hahmottaminen
- Euroopan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet sekä Euroopan eläimistö
- erilaisten karttojen, karttapallon ja muiden maantieteellisten tietolähteiden käytön sekä tiedon havainnollistamisen harjoittelu

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

- maailmankartan keskeinen nimistö ja karttataitojen harjoittelu
- sademetsät, savannit, arot, aavikot, talvisateiden alueet sekä lauhkean ja kylmän vyöhykkeen alueet ihmisen elinympäristöinä sekä ihmisten monimuotoinen elämä erilaisissa ympäristöissä
- luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus maapallolla sekä ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ympäristössä

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa liikkua luonnossa sekä havainnoida ja tutkia luontoa
- osaa kuvata tekemiään yksinkertaisia luontoon ja muuhun ympäristöön liittyviä tutkimuksia sekä selostaa niiden tuloksia
- tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja osaa kerätä lähiympäristön kasveja ohjeiden mukaisesti.

Eliöt ja elinympäristöt

Oppilas

- tuntee eri selkärangkaisryhmät ja tunnistaa lähiympäristön yleisimmät nisäkkäät, linnut ja kalat sekä osaa kertoa esimerkkejä eläinten sopeutumisesta ympäristöönsä
- tietää, että vihreät kasvit valmistavat itse oman ravintonsa yhteyttämisen avulla
- osaa selittää ravintoketjun pääperiaatteet jonkin esimerkin avulla
- ymmärtää ja osaa antaa esimerkkejä siitä, miksi ja miten ihminen on riippuvainen luonnosta ja osaa selvittää peruselintarvikkeiden alkuperän
- osaa antaa esimerkkejä siitä, miten lähiluontoa ja asuinympäristöä voidaan vaalia ja suojella.

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

Oppilas

- osaa kuvata perusasioita ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- osaa tarkastella omaan kasvuunsa ja kehitykseensä liittyviä muutoksia, osaa selittää murrosiän ja seksuaalisen kehityksen muutoksia tytöillä ja pojilla sekä antaa esimerkkejä niiden yksilöllisestä ilmenemisestä

- osaa antaa esimerkkejä siitä, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä, ja siitä, miten asioita voidaan tarkastella myös muiden ihmisten näkökulmasta, sekä osaa esimerkein kuvata tunneilmaisuuun liittyvää ihmisten erilaisuutta
- tietää ikäkauteensa liittyvät oikeutensa ja vastuunsa.

Karttataidot

Oppilas

- osaa etsiä kartastosta tutkimiaan paikkoja, käyttää kartanluvussa hyväkseen karttamerkkejä ja mittakaavoja sekä osaa tulkita erilaisia karttoja
- osaa tulkita tilastoja, diagrammeja, kuvia, ja sähköisten viestimien välittämää tietoa sekä osaa kriittisesti arvioida eri tietolähteitä
- osaa itse laatia yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.

Eurooppa osana maailmaa

Oppilas

- tietää pääpiirteissään Euroopan valtiot ja niiden pääkaupungit sekä osaa kuvata luonnonolojen vaihtelua ja ihmisen toimintaa Euroopassa.

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

Oppilas

- tietää maailmankartan keskeisen nimistön, kuten maanosat, valtameret, suurimmat vuoristot sekä sademetsä- ja aavikkoalueet
- tietää, että maapallolla on erilaisia ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä ja osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten ilmasto-olot, kuten lämpötila ja sademäärä, vaikuttavat ihmisen toimintaan, erityisesti maatalouteen ja asumiseen eri vyöhykkeillä sekä osaa kuvata ihmisten elämää erilaisissa ympäristöissä
- osaa kertoa esimerkkejä eri alueilta siitä, miten ihmisen toiminta, kuten kaupunkien ja teollisuuden rakentaminen, liikalaiduntaminen ja polttopuun kerääminen ovat aiheuttaneet muutoksia ympäristössä
- osaa tunnistaa oman kulttuurin ja vieraiden kulttuurien piirteitä.

VUOSILUOKAT 5-6. Fysiikka ja kemia

Fysiikan ja kemian opetus omana oppiaineena alkaa viidennellä vuosiluokalla. Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot, kokemukset, havainnot ja tutkimukset, joista edetään kohti fysiikan ja kemian peruskäsitteitä ja periaatteita. Opiskelu auttaa oppilasta pohtimaan hyvän ja turvallisen ympäristön merkitystä sekä opettaa oppilasta huolehtimaan ympäristöstään ja toimimaan vastuullisesti. Opetukseen integroidaan terveystiedon opetusta.

TAVOITTEET

Oppilas oppii työskentelemään ja toimimaan turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita. Hän ymmärtää päihde- ja vaikuteaineiden haitallisuuden.

Hän oppii tekemään havaintoja ja mittauksia, etsimään tietoa tutkittavasta kohteesta ja pohtimaan tiedon luotettavuutta sekä tekemään johtopäätöksiä. Hän oppii tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita.

Yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita tekemällä hän oivaltaa ilmiöiden, eliöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia ja niiden välisiä riippuvuuksia. Luonnontieteellisten ilmiöiden kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelussa oppilas opettelee käyttämään fysiikan ja kemian alaan kuuluvia käsitteitä.

Oppilasta pyritään innostamaan fysiikan ja kemian ryhmä- ja yksilöopiskeluun.

SISÄLLÖT

Viidennen ja kuudennen luokan oppisisältöjä voidaan tarvittaessa vaihdella. Kaikkia ilmiöitä voidaan tutkia yksinkertaisten kokeiden avulla, joihin koulun välineet ja materiaalit antavat mahdollisuuden. Kaikkien kokeiden ja tutkimusten yhteydessä painotetaan ehdotonta turvallisuutta.

5. LUOKKA

Energia ja sähkö

- valo: Oppilas tutustuu valon ilmiöihin, kuten sen etenemiseen, heijastumiseen, taittumiseen ja hajoamiseen (prisma)
- ääni: Oppilas tietää, että ääni etenee värähtelynä
- lämpö: Oppilas tietää, että sähköä avulla tuotetaan lämpöä

Luonnon rakenteet

- Oppilas tutustuu omaan Aurinkokuntaamme ja oppii, että aurinko on tähti ja oman Aurinkokuntamme keskus. Hän oppii joitakin tähtikuvioita ja tähdistöjä (Pohjantähti, Otava ja Iso Karhu). Hän tietää mitkä ovat planeettoja ja, että me asumme Maa nimisellä planeetalla. Oppilas tutustuu Maan vetovoiman käsitteeseen.
- Oppilas tutkii kitkaa, vipua ja kaltevaa tasoa, ja oppii niiden hyödyn käytännön elämässä. Oppilas tutkii painopistettä ja tasapainokäsitettä. Hän tutustuu liikkeen ja voiman käsitteisiin esimerkiksi polkupyörän avulla.

Aineet ympärillämme

- Oppilas tutustuu nesteisiin liittyviin käsitteisiin kuten tiheys, pintajännitys ja kapillaari-ilmiö. Hän tutustuu veteen liuottimena sekä oppii käsitteet liuos ja seos.
- Oppilas luokittelee maaperästä saatavia aineita ja oppii tuntemaan uusiutumattomien- ja uusiutuvien luonnonvarojen käsitteet. Hän oppii joidenkin elinympäristöömme kuuluvien, aineiden ja tuotteiden, esimerkiksi paperin ja lasin alkuperän, käytön ja kierrätyksen.
- Oppilas tietää, että päihteet vaikuttavat keskushermostoon lamaannuttavasti ja voivat aiheuttaa pysyviä vammoja aivoihin. Sen lisäksi päihteet voivat aiheuttaa fyysistä ja psyykkistä riippuvuutta.

6. LUOKKA

Energia ja sähkö

- Oppilas ymmärtää mitä lämpö ja sähkö ovat ja miten niitä tuotetaan. Hän tietää, että lämpö siirtyy paikasta toiseen johtumalla, säteilemällä ja kulkeutumalla aineen mukana. Oppilas tietää, että sähkö on elektronien virtausta. Sitä voidaan havainnollistaa esimerkiksi suljetun virtapiirin rakentamisella. Sähköturvallisuuteen kiinnitetään huomiota. Sähköturvallisuutta voidaan harjoitella esimerkiksi valaisimen lampun vaihdolla tai silityusraudan kytkemisellä päälle.
- Oppilas tuntee erilaisia energialähteitä kuten vesivoima, tuulivoima, aurinko, biomassa, kivihiili, maaöljy ja maakaasu sekä ydinvoima. Hän ymmärtää, että jotkut energiavarat ovat uusiutuvia jotkut uusiutumattomia sekä sen, että joihinkin energian lähteisiin liittyy ympäristöön kohdistuvia ongelmia.

Luonnon rakenteet

- Oppilas tutustuu maapallon liikkumisesta aiheutuviin vuodenaikojen ilmiöihin (tasaukset ja seisaukset). Hän oppii, että planeetat kiertävät aurinkoa (Maa), Kuu on Maan kiertolainen ja lisäksi Maa kiertää itsensä ympäri. Oppilas ymmärtää näiden liikkeiden vaikutuksen ajanlaskuun.

Aineet ympärillämme

- Oppilas tietää, että vesimolekyyli koostuu kahdesta vetyatomista ja yhdestä happiatomista. Hän oppii vesiyhdisteen kemiallisen merkin H₂O. Oppilas oppii käsitteen yhdiste. Oppilas tutustuu veden suodattamisen periaatteeseen erottamalla veden maa-aineksesta.
- Kiteyttämisen käsitteeseen voidaan tutustua esimerkiksi erottamalla suola vedestä.
- Oppilas tietää, että ilma sisältää monia eri aineita ja osaa joidenkin ilmakehän kaasujen kemiallisia merkkejä (happi O, typpi N).

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa työskennellä ja toimia turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita
- osaa tehdä havaintoja ja mittauksia eri aisteilla ja mittausvälineillä sekä osaa kohdistaa havaintojen teon kohteen olennaisiin piirteisiin, esimerkiksi liikkeeseen tai lämpötilaan ja niiden muutoksiin
- osaa tehdä johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan, esittää mittaustuloksiaan esimerkiksi taulukoiden avulla sekä selittää luonnon perusilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita, esimerkiksi mitä suurempi massa kappaleella on, sitä vaikeampi se on saada liikkeelle tai pysäyttää
- osaa tehdä yksinkertaisia kokeita, esimerkiksi tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat kiinteän aineen liukenemiseen

- osaa käyttää käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä aineiden, kappaleiden ja ilmiöiden ominaisuuksien kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelussa
- osaa koota eri lähteistä löytämäänsä tietoa sekä pohtia sen oikeellisuutta aikaisempien tietojensa, tutkimustensa ja muiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella.

Energia ja sähkö

Oppilas

- tuntee eri jännitelähteitä, kuten paristo ja akku sekä osaa tehdä kokeita, joissa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen
- tietää, että sähköä ja lämpöä voidaan tuottaa erilaisten luonnonvarojen avulla sekä osaa luokitella luonnonvaroja uusiutuviin ja uusiutumattomiin.

Luonnon rakenteet

Oppilas

- osaa tutkia vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia kuten painovoima, kitka sekä ilman- ja vedenvastus sekä tunnistaa erilaisia liikkeitä
- osaa tutkia, miten voima muuttaa liikettä ja soveltaa luonnontieteellistä tietoa liikkumisessa ja liikenteessä
- tunnistaa Maan ja Kuun liikkeistä johtuvia ilmiöitä, kuten vuorokaudenajat, vuodenajat, Kuun vaiheet, pimennykset sekä tuntee Aurinkokunnan rakenteen ja osaa tehdä havaintoja tähtitaivaasta
- osaa kuvata vaaratilanteita liikenteessä ja muussa arkiympäristössä.

Aineet ympärillämme

Oppilas

- tuntee ilman koostumuksen ja osaa ilmakehän kaasujen kemiallisia merkkejä sekä ymmärtää ilmakehän merkityksen elämän ylläpitäjänä
- osaa tutkia erilaisia veden ominaisuuksia sekä tietää, miten vesiä puhdistetaan
- osaa luokitella maaperästä saatavia aineita, tuntee maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä sekä osaa käyttää erilaisia aineiden erottamismenetelmiä, kuten suodatusta, kiteytystä ja seulomista
- tuntee perusasioita ympäristönsä aineiden ja tuotteiden turvallisesta käytöstä ja elinkaaresta sekä osaa tutkia aineiden ja tuotteiden ominaisuuksia esimerkiksi happamuutta
- tuntee keskeisiä asioita tupakasta, päihhteistä ja huumaavista aineista, tietää, miksi ne ovat haitallisia, ja antaa esimerkkejä siitä, miksi niiden käyttö on vaarallista.

8.6 Uskonto

Turun kouluissa järjestetään evankelisluterilaisen ja ortodoksisen katsomuksen mukaista uskonnon opetusta. Muiden rekisteröityjen uskonnollisten yhteisöjen katsomuksen mukaista opetusta järjestetään,

jos kolmen oppilaan huoltajat sitä vaativat ja opetus on mahdollista järjestää. Varissuon koulussa järjestetään islamin opetusta.

Kaikkien uskontojen opetuksessa pohditaan ryhmässä oikeaan ja väärään liittyviä kysymyksiä ja kestävän kehityksen sekä yhteistoiminnan edellyttämää eettistä perustaa. Uskontokasvatuksessa luodaan tilanteita, joissa oppilailla on mahdollisuus elämyksiin ja hiljentymiseen. Uskonnon opetuksessa tarjotaan tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden pohjalta oppilas voi rakentaa omaa kulttuuri-identiteettiään. Uskonnonopetuksen avulla kehitetään oppilaan kykyä kunnioittaa toisen vakaumusta tutustumalla lähiympäristössä esiintyviin näkemyksiin ja muiden uskontojen tapoihin. Eettisen kasvatuksen osa-alueiden käsittely turvataan läpäisyperiaatteella myös muille kuin uskonnonopetukseen tai elämänskatsomustietoon osallistuville oppilaille.

Kaikissa kouluissa annetaan uskonnon opetusta, joka perustuu evankelis-luterilaiseen katsomukseen. Uskonnon opetuksessa tutustutaan Raamatun kertomuksiin. Pääpaino on Jeesuksen toiminnassa ja opetuksissa. Opetuksessa korostetaan valoisaa elämänskatsomusta ja Jumalan huolenpitoa.

Evangelisluterilaisen uskonnon opetuksen tehtävänä vuosiluokilla 1-5 on aineksien tarjoaminen oppilaan maailmankatsomuksen rakentumiseksi. Opetuksessa tutustutaan ympäröivään uskonnolliseen maailmaan tietojen ja omien kokemusten kautta, perehdytään Raamattuun sekä rohkaistaan oppilaita eettiseen arviointiin ja vastuullisuuteen. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys.

VUOSILUOKAT 1-5

TAVOITTEET

Oppilas oppii luottamusta elämään ja itseensä, kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden sekä näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.

Hän tutustuu Uuteen testamenttiin, Jeesuksen elämään ja opetukseen.

Oppilas tutustuu Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin.

Oppilas oppii yhdistämään kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren.

Oppilas tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan.

Hän tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin.

Oppilas oppii eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista sekä kristillisen etiikan soveltamista.

SISÄLLÖT

1. ja 2. LUOKKA

- 1. lk. **Lapsi ja lähiympäristö**
- 1. lk. **Jeesuksen elämä**
- 1.-2. lk. **Kotiseurakunta**
- 1.-2. lk. **Kirkkovuosi**
- 1.-2. lk. **Kirkkotietoa Suomessa**
- 1.-2. lk. **Lähiympäristön uskonnollista elämää**
- 2. lk. **Raamattuun tutustuminen**
- 2. lk. **Lähetystyön perusteet**

3. LUOKKA

Jumala ja ihminen

- vanhan testamentin alkukertomuksia

4. LUOKKA

Jeesus Nasaretilaisen elämä

- Jeesuksen elämänsä ja hänen keskeiset opetuksensa

Kirkko- ja kalenterivuoden juhlien kristilliset sisällöt ja juhlien viettoon liittyvät perinteet

5. LUOKKA

Kirkkoni

- luterilaisen kirkon elämä
- uskonnot ja kirkot omassa lähiympäristössä, Suomessa ja maailmalla (ortodoksisuus, juutalaisuus, islam)

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas tuntee keskeiset asiat Raamatusta ja Suomen evankelisluterilaisesta kirkosta ja osaa käyttää oppimaansa lisätiedon hankkimiseen

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisiä kertomuksia
- tuntee Suomen evankelisluterilaisen kirkon peruspiirteet ja oman alueensa seurakunnan

- tietää Suomen evankelisluterilainen kirkon kuuluvan kirkkojen suureen perheeseen ja tuntee myös muita kristillisiä kirkkoja ja yhteisöjä.

Oppilas hahmottaa uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollisen kielenkäytön luonnetta
- tunnistaa uskonnollisia symboleja, käsitteitä ja kielikuvia
- näkee uskonnon vaikutuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- hahmottaa alustavasti uskon ja tiedon perusluonnetta
- osaa tarkastella itselleen läheisiä elämänkysymyksiä
- pystyy ikäkauttansa vastaavasti hahmottamaan omaa maailmankatsomustaan.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee eettiseen pohdintaan
- tunnistaa moraaliseen päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä ja ottaa niitä huomioon omassa elämässään.

6. LUOKKA

Uskonto ja maailmankatsomus

- maailmankatsomuksen rakennusaineekset
- uskonnollinen ihminen
- Suomen uskonnollinen kenttä
- Raamattu

8.7 Elämänkatsomustieto

Elämänkatsomustiedon opetus on tarkoitettu uskontokuntiin kuulumattomille oppilaille. Opetuksen lähtökohtana on kotien arvoperusta. Oppilasta ohjataan arvostamaan itseään ja oman perheensä elämänkatsomusta. Opetuksessa otetaan huomioon kotien katsomuksellinen moniarvoisuus. Opetussisältöjä lähestytään näkökulmista, jotka suuntaavat toimintaa suvaitsevuuuteen ja kohtuullisuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja reiluuteen, rohkeuteen ja omaan identiteettiin sekä hyvántahtoisuuteen ja huolenpitoon.

Varissuon koulussa elämänkatsomustiedon opetus toteutetaan siten, että opetusryhmässä on oppilaita eri luokka-asteilta. Tärkeänä pidetään sitä, että oppilas kokee aiheiden koskettavan häntä itseään. Työtavoissa pyritään keskusteluun, pohdintaan, toimintaan ja vuorovaikutteisuuden ryhmän ikä- ja kehitystason mukaisesti.

VUOSILUOKAT 1-5

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia elämäkatsomuksellisia näkökulmia.

Oppilas rakentaa omaa elämäkatsomustaan oppisisältöjen myötä.

Hän oppii erottamaan oikean ja väärän.

Oppilas kasvaa ja kehittyy vastuun tuntemisessa.

Hän lisää tietoaan erilaisista, etenkin lähiympäristönsä katsomuksista ja kulttuuriperinnoistä.

Oppilas tutustuu ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin ja oppii kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta.

SISÄLLÖT

1. ja 2. LUOKKA

Ihmissuhteet ja inhimillinen kasvu

- ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitoja monipuolinen harjoittelu luokkatilanteessa ja sen ulkopuolella
- oma inhimillinen kasvu perheessä, koulussa ja yhteiskunnassa
- erilaiset perheet, ystävät, tunteet
- koulun käytännöt ja niiden perustelu, säännöt, oikeudet ja vastuut
- oma yhteisöllinen jäsenyys, oman toiminnan vaikutus toisiin ihmisiin

Kulttuuri-identiteetti

- oman perheen elämäkatsomuksen arvostaminen
- oman koulun suomalaiseen tapa- ja juhlaperinteeseen tutustuminen
- erilaisiin elämäntapoihin ja asuinympäristöihin tutustuminen
- lähiympäristön kieli- ja kulttuurivähemmistöjen elämään tutustuminen

Yhteisö ja yhteiskunta

- erilaisiin yhteisöihin tutustuminen
- oman yhteisöjäsenyyden tiedostaminen ja arvostaminen
- vastuullinen toiminta yhteisössä
- maailman kansojen ystävyyden arvon ymmärtäminen

Ihmisen ja luonnon suhde

- puhtaan luonnon merkitys ihmiselle
- kestävän kehityksen periaatteen ymmärtäminen
- vastuu ympäristöstä

3. LUOKKA

Yhteisö ja ihmisoikeudet

- itsetuntemuksen kehittyminen
- omien arvostusten ilmaiseminen
- vastuullisuuden ymmärtäminen

- toisen kunnioittamisen merkityksen ymmärtäminen
- yhdessä elämisen kannalta tärkeiden sosiaalisten ja eettisten taitojen harjoittelu

4. LUOKKA

Ihminen ja maailma

- minun moraalini
- suvaitsevaisuus
- ympäristö ja luonto
- käsityksiä maailman synnystä
- luonnon tulevaisuus ja kestävä kehitys

5. LUOKKA

Monikulttuurisuus ja erilaisuus

- erilaisiin kulttuuriperinteisiin liittyviä tapoja ja arvostuksia omassa ympäristössä
- oman koulun erilaisiin oppilaisiin ja heidän kulttuuritaustaansa tutustuminen

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- kykenee arvioimaan erilaisten tilanteiden moraalisia vaatimuksia ja teon moraalista oikeutusta
- ymmärtää tekevänsä väärin toimiessaan vastoin omaksumiaan periaatteita
- kykenee tutkimaan moraalisia ongelmia yhdessä muiden kanssa ja hyväksyy erilaisten toimintalähtökohtien olemassaolon
- ymmärtää, että konflikteihin on löydettävissä väkivallattomia ratkaisuja.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa katsomuksellisia kysymyksiä
- osaa käyttää oppiaineen keskeisiä käsitteitä (elämänkatsomus, kulttuuri, vähemmistö)
- rohkenee esittää omia näkemyksiään ja ymmärtää, että näkemyksiä tulee perustella
- pystyy hahmottamaan katsomusvapauden merkityksen omassa elämässään
- osaa hahmottaa suomalaisuuden osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita
- ymmärtää yhteisten sääntöjen merkityksen
- ymmärtää yksilöllisen vastuullisuuden ja sen, että yksilö kuuluu erilaisiin yhteisöihin.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- tuntee erilaisia maailmaa ja ihmisen paikkaa koskevia selityksiä
- ymmärtää luonnon ja ympäristön tärkeyden ihmiselle
- osaa toimia luontoa kunnioittaen ja on omaksunut kestävän kehityksen periaatteita.

6. LUOKKA

Katsomusten maailma

- katsomusten historiaa
- katsomuksiin liittyviä käsitteistöä
- maailmankatsomuksen rakennusaineekset
- uskonto ja uskonnollisuus

8.8 Historia

Historian opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan vastuulliseksi toimijaksi, joka osaa käsitellä oman ajan ja menneisyyden ilmiöitä kriittisesti. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, että oma kulttuuri ja muut kulttuurit ovat historiallisen kehitysprosessin tulosta. Opetuksessa käsitellään sekä yleistä että Suomen historiaa. Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia rakentaa identiteettiään, perehtyä ajan käsitteeseen ja ymmärtää ihmisen toimintaa sekä henkisen ja aineellisen työn arvoa.

VUOSILUOKAT 5–6

Perusopetuksen vuosiluokkien 5 ja 6 historianopetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilas historiallisen tiedon luonteeseen, sen hankkimiseen ja peruskäsitteisiin sekä omiin juuriinsa ja eräisiin historian merkittäviin tapahtumiin ja ilmiöihin esihistoriasta Ranskan suureen vallankumoukseen saakka. Opetuksessa korostetaan historian toiminnallisuutta ja oppilaan kykyä eläytyä menneisyyteen.

Oppilas oppii tuntemaan Turun historian tärkeimpiä tapahtumia ja Turun merkitystä suomalaisen yhteiskunnan kehitykselle. Oppilas tutustuu turkulaisiin museoihin ja Turun historialliseen kaupunkikuvaan. Koululla on hyvät mahdollisuudet käyttää museoita oppimisympäristöinä esimerkiksi

Turun linna, Kuralan kylämäki, Luostarimäen käsityöläismuseo, Aboa Vetus -museo, Turun tuomiokirkko ja Forum Marinum.

TAVOITTEET

Oppilas oppii ymmärtämään, että historian tiedot ovat historioitsijoiden tulkintoja, jotka saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä.

Hän oppii ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin ja käyttämään oikein käsitteitä *esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika, uusi aika*.

Oppilas kykenee tunnistamaan muutoksia oman perheen tai kotiseudun historiassa ja kuvailemaan muutoksia, joiden on katsottu vaikuttaneen olennaisesti ihmisten elämään, kuten maanviljelyn syntyminen.

Oppilas tunnistaa esimerkkien avulla jatkuvuuden historiassa ja osaa esittää muutoksille syitä.

SISÄLLÖT

5. LUOKKA

Seuraavia keskeisiä sisältöjä käsitellään mahdollisimman laajasti tuntimäärän puitteissa.

Historiallisen tiedon merkitys

Mitä historiallinen tieto on?

Suomen historian suuret aikakaudet

Esihistoriallinen aika

kivikauden ihmisten elinolot ja niissä tapahtuneet muutokset pronssin ja raudan keksimisen seurauksena
maanviljelyn aloittaminen

Historiallinen aika

Keskiaika

uskontojen vaikutukset ihmisten elämään ja ihmisten eriarvoinen yhteiskunnallinen asema

Suomen liittäminen osaksi Ruotsia

Uusi aika

Suomi Ruotsin valtakunnan osana

suomalaisen elämä kuninkaan alamaisina ja suurvallan asukkaina

suomalaisen kulttuurin muotoutuminen

Suomen liittäminen Venäjään

6. LUOKKA

Seuraavia opetussisältöjä käsitellään mahdollisuuksien mukaan. Tuntimäärän puitteissa sisältöjä saatetaan joutua tiivistämään ja valikoimaan.

Esihistoriallinen aika ja korkeakulttuurit

kadonneet valtakunnat

Egypti

Eurooppalaisen sivilisaation synty

Antiikin Ateenan ja Rooman yhteiskunta ja kulttuuri

Antiikin heijastuminen tähän päivään

Keskiaika

uskontojen vaikutukset ihmisten elämään ja ihmisten eriarvoinen yhteiskunnallinen asema

Uusi aika

eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan ja arvojen muutokset keskiajan ja uuden ajan taitteessa: renessanssi taiteessa, reformaatio uskonnossa, maailmankuvan avartuminen tieteessä

Englanti

Itsevaltiuden ajan Ranska

Venäjä

Yhdysvaltain synty

Ranskan suuri vallankumous

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

osaa erottaa faktan mielipiteestä

osaa erottaa toisistaan lähteen ja siitä tehdyn tulkinnan.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

oppilas tietää, että menneisyyttä voi jaotella eri aikakausiin (kronologia) ja pystyy nimeämään yhteiskunnille ja aikakausille ominaisia piirteitä tunnistaa ilmiöiden jatkuvuuden eri aikakaudesta toiseen ja ymmärtää, ettei muutos ole sama kuin edistys eikä se myöskään merkitse samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta

osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan: hän osaa selittää, miksi eri aikakausien ihmiset ajattelivat ja toimivat eri tavoin sekä tuntee syy- ja seuraussuhteen merkityksen.

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön joidenkin toimijoiden kannalta tietää, että jotkut asiat voidaan tulkita eri tavoin, ja hän pystyy selittämään, miksi niin tapahtuu.

8.9 Musiikki

Musiikin opetus auttaa oppilasta löytämään musiikin alueelta kiinnostuksen kohteensa sekä rohkaisee häntä musiikilliseen toimintaan, antaa musiikillisen ilmaisun välineitä ja tukee kokonaisvaltaista kasvua. Opetus auttaa oppilasta ymmärtämään, että musiikki on erilaista eri aikoina ja eri paikoissa. Musiikin ymmärtämisen perustana ovat musisoinnissa ja musiikin kuuntelussa saadut kokemukset. Musiikillisia taitoja kehitetään pitkäjänteisellä, kertaamiseen perustuvalla harjoittelulla. Yhdessä musisoiminen kehittää sosiaalisia taitoja, kuten vastuullisuutta, rakentavaa kriittisyyttä sekä taidollisen ja kulttuurisen erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Oppilaan kokonaisvaltaisen ilmaisun kehittymistä tuetaan myös etsimällä yhteyksiä muihin oppiaineisiin. Musiikin opetuksessa sovelletaan teknologian ja median tarjoamia mahdollisuuksia.

Musiikin opetuksessa hyödynnetään Turun monipuolista musiikkiin liittyvää tarjontaa. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi Turun filharmonisen orkesterin kanssa.

Vuosiluokilla 1-4 musiikin opetuksessa on keskeistä oppilaiden musiikillisen ilmaisun kehittäminen leikinomaisessa ja kokonaisvaltaisessa toiminnassa. Opetus antaa oppilaalle kokemuksia monenlaisista äänimaailmoista ja musiikeista sekä rohkaisee häntä ilmaisemaan ja toteuttamaan omia mielikuviaan.

VUOSILUOKAT 1-4

TAVOITTEET

Oppilas oppii käyttämään luontevasti omaa ääntään ja ilmaisemaan itseään laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin.

Oppilas oppii kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti ja aktiivisesti ääniympäristöä ja musiikkia.

Hän oppii käyttämään ääniä sekä rytmisiä ja melodisia aiheita musiikillisen keksinnän aineksina.

Hän oppii ymmärtämään musiikillisen maailman monimuotoisuutta. Oppilas oppii toimimaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä sekä musiikin kuuntelijana.

SISÄLLÖT

1. ja 2. LUOKKA

- osallistuminen **yhteislauluun** laulaen rytmisesti oikein ja melodialinjan suuntaisesti
- **äänenkäytön harjoituksia** puhuen, loruillen ja laulaen, ikäkauteen sopivia laululeikkejä ja lauluohjelmistoa
- **keho- ja rytmisoittimilla** perussyketajua kehittäviä harjoituksia, ostinorytmejä ja säestystehtäviä, jotka valmentavat yhteissoittoon
- monenlaisen **musiikin kuuntelua** erilaisia aktivointikeinoja käyttäen sekä omien elämysten, mielikuvien ja kokemusten kuvailua
- äänten sekä rytmisten ja melodisten aiheiden käyttämistä **musiikillisen keksinnän** aineksina
- **laulu- soitto- ja kuunteluohjelmistoa**, joka tutustuttaa oppilaan sekä suomalaiseen että muiden maiden ja kulttuurien musiikkiin vertaillen eri aikakausia ja musiikin lajeja esimerkiksi säveltäjien kautta

3. ja 4. LUOKKA

- **äänenkäytön harjoituksia**, jotka valmentavat moniäänisyyteen
- melodiasoittimilla **yhteissoittoharjoituksia ja -ohjelmistoa**
- **musiikin elementtien** – melodia, harmonia, dynamiikka, sointiväri ja muoto – liittyvää **peruskäsitteistöä** musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä
- **nuotit, tahdit, tauot/kestot**

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa käyttää ääntään niin, että hän pystyy osallistumaan yksiaäniseen yhteislauluun
- hahmottaa musiikin perussykkeen niin, että pystyy osallistumaan soittamisen harjoitteluun ja yhteissoittoon
- hallitsee lauluohjelmistoa, josta osan ulkoa
- osaa yksin ja ryhmän jäsenenä ääntä, liikettä, rytmiä tai melodiaa käyttäen keksiä omia musiikillisia ratkaisuja esimerkiksi kaiku-, kysymys/vastaus- ja soolo/tutti-harjoituksissa
- tunnistaa kuulemaansa musiikkia ja osaa ilmaista kuuntelukokemustaan verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla
- osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä ottaen huomioon muut ryhmän jäsenet.

VUOSILUOKAT 5-6

Musiikin opetuksessa jäsenetään musiikillista maailmaa ja musiikillisia kokemuksia sekä opitaan käyttämään musiikin käsitteitä ja merkintöjä musiikin kuuntelun ja musisoinnin yhteydessä.

TAVOITTEET

Oppilas ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla musisoivan ryhmän jäsenenä toimien.

Oppilas oppii kriittisesti tarkastelemaan ja arvioimaan erilaisia ääniympäristöjä sekä laajentaa ja syventää musiikin eri lajien ja tyylien tuntemustaan.

Oppilas oppii ymmärtämään musiikin elementtien, rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, sointiväriä ja muodon tehtävää musiikin rakentumisessa sekä käyttämään niitä ilmaisevia käsitteitä ja merkintöjä.

SISÄLLÖT

- äänenkäyttöä kehittäviä harjoituksia ja erilaisiin laulutapoihin perehdyttävää yksi- ja mahdollisesti moniäänistä ohjelmistoa, josta osa ulkoa
- yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia sekä monipuolisesti eri musiikkityylejä ja -kulttuureja edustavaa soitto-ohjelmistoa
- monipuolista kuunteluohjelmistoa ja sen jäsentämistä ajallisesti, paikallisesti ja kulttuurisesti
- omien musiikillisten ideoiden kokeilua ja tuottamista esimerkiksi ääntä, laulua, soittimia, liikettä käyttäen

8.10 Kuvataide

Kuvataideopetus tukee kuvallisen ajattelun ja esteettisen ja eettisen tietoisuuden kehittymistä sekä antaa valmiuksia omaan kuvalliseen ilmaisuun. Keskeistä on ymmärtää visuaalisen kulttuurin ilmenemismuotoja yhteiskunnassa: taidetta, mediaa ja ympäristöä. Taiteellisen ilmaisun ja toiminnan lähtökohtina ovat ympäristön kuvamaailma, aistihavainnot, mielikuvat ja elämykset. Oppiaineelle on ominaista teemallisuus, joka mahdollistaa kiireettömän ja pitkäjänteisen työskentelyn. Ympäristökasvatuksessa taiteen näkökulma integroituu ympäristöopin tietoaineeseen. Askartelun sisältöjä voidaan liittää käsityön oppisisältöihin. Ensimmäisen ja toisen luokan oppisisältöjä voidaan vaihtaa ja siirtää keskenään oppilaiden taitotason mukaan.

Oppilas tutustuu Turun kulttuurisiin ja arkkitehtonisiin erityispiirteisiin, kulttuuritarjontaan ja ympäristöön. Opetuksessa huomioidaan paikallinen kulttuuri- ja rakennusperinne eri aikakausina.

1. LUOKKA

TAVOITTEET

Oppilas harjoittelee käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään persoonallisesti kuvataiteen keinoja käyttäen.

Hän kokeilee ikäkaudelleen sopivia kuvataiteen perustekniikoita ja työtapoja, erilaisten materiaalien sekä työvälineiden käyttöä.

Oppilas joutuu tekemään esteettisiä valintoja ja harjoittelee sommittelun alkeita. Hän oppii huolehtimaan ja huoltamaan käyttämänsä työvälineet.

Oppilas oppii tarkastelemaan omia ja toisten tekemiä kuvia myönteisesti ajatellen.

Oppilas tutustuu viestinnän eri muotoihin ja harjoittelee vastuullista viestintää.

SISÄLLÖT

Piirustus

- kynät: viivat, perusmuodot
- vahaliidut: väripinnat, värittäminen

Maalaus

- vesivärit, sormivärit: tausta, päävärit ja välivärit

Muovailu

- savi, massat: astiat, hahmot, sormin muovailu

Askartelu

- kartonki, paperi, kankaat ja langat: koristeet, kortit, paperinleikkausharjoituksia monipuolisesti

Rakentelu

- puu, luonnonmateriaalit ja jättemateriaalit

Teoria

- käsitteet ja niiden suhteet: kylmä-lämmin, matala-korkea, lähellä-kaukana
- taidekuvat elämysten ja kokemusten virittäjinä

Välineiden käyttö ja hoito

- sakset: ojentaminen ja ottaminen, oikea ote
- sivellin: oikea käyttö, oikea ote
- vesivärinappien puhdistus
- kynä- ja liituote

2. LUOKKA

TAVOITTEET

Ensimmäisen luokan tavoitteita ja oppisisältöjä syvennetään ja monipuolistetaan. Omaa elämyksellistä tuottamista painotetaan. Opetellaan havainnoimaan lähiympäristöä ja käyttämään havaintoja hyväksi omassa tuotoksissa.

SISÄLLÖT

Piirustus

Maalaus

- murrettut värit
- varoitus- ja huomiovärit

Muovailu

- reliefit
- makkaratekniikka

Askartelu

- kollaasit

Painanta

- leimasinpainanta

Teoria

- tila
- horisontti
- liike
- mahdolliset näyttelykäynnit

VUOSILUOKAT 3-4

TAVOITTEET

Oppilas oppii käyttämään omassa kuvailmaisussaan havaintojaan, mielikuvitustaan, kuvitteluaan ja luovan ongelmanratkaisun taitojaan. Oppilas kokee esteettiset valinnat ja niiden perustelun tärkeäksi. Hän oppii asettamaan itselleen tavoitteita ja arvioimaan ja arvostamaan kuvallisen ilmaisun prosessiaan.

Oppilas oivaltaa, että taiteessa ja kuvallisessa viestinnässä on erilaisia näkemyksiä, jotka voivat poiketa hänen omasta näkemyksestään.

Oppilas oppii tuntemaan oman kulttuurinsa ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien kuvallista perinnettä, nykytaidetta, suomalaista rakennusperinnettä ja arkkitehtuuria sekä Turun tärkeitä rakennuksia ja luonnonympäristöjä.

Oppilas harjoittelee tarkastelemaan medioiden merkitystä omassa elämässään.

Oppilas voi koota omaa kuvataiteen portfolioaan, jonne voidaan taltioida joidenkin töiden koko prosessi. Mahdollisuuksien mukaan 3-luokkalaiset tutustuvat Wäinö Aaltosen museoon ja 4-luokkalaiset Turun Taidemuseon peruskokoelmaan oppaan johdolla.

SISÄLLÖT

Kuvailmaisu

- Harjoitellaan tilatajua ja avaruudellista hahmottamista, väritajua, muodontajua ja sommittelutaitoa keskeisillä kuvailmaisun keinoilla ja tekniikoilla, maalaaminen, piirtäminen, grafiikka, muovailu ja rakentelu.

Taiteentuntemus

- Taidekuvien tarkastelua ja omien kuvien tekeminen niiden pohjalta.
- Tutustutaan varhaisiin suomalaisiin taiteilijoihin ja heidän töihinsä. Aloitetaan tyylisuuntiin tutustuminen.

Ympäristöestetiikka ja arkkitehtuuri

- Luonnon- ja rakennetun lähiympäristön tutkimista ja muutosten tunnistamista esteettisyyden näkökulmasta. Ympäristön suunnittelun perusajatuksia.

Kuvaviestintä

- Kuvakerronnan perusteita toteutetaan tekemällä kuvituksia, sarjakuvia ja mainoksia. Median tuottamien visuaalisten kuvien kriittistä tarkastelua ja tutkimista.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvilleen sekä muuntaa havaintojaan kuviksi
- osaa sommittelun perusteita kuvan tekemisessä ja tilan rakentamisessa sekä ymmärtää materiaalin ominaisuuksia
- osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään sekä käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna
- osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista
- osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itsearviointissaan
- osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä perustella omia taidemielityksiään ja käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä
- tietää, mitä taiteilijat tekevät, tuntee joidenkin suomalaisten taiteilijoiden teoksia ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien visuaalista ilmaisua
- osaa toimia museossa ja taidenäyttelyssä sekä taiteen parissa eri yhteyksissä

- osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa
- tunnistaa ja arvioida esteettisiä ja eettisiä arvoja omassa lähiympäristössä ja koulussa
- tietää, mitä arkkitehdit ja muotoilijat tekevät, ja tuntee joitakin arkkitehtien ja muotoilijoiden töitä
- osaa arvioida omaa median käyttöään, tehdä omia valintoja ja perustella näkökantojaan
- osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja
- osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä
- osaa työskennellä yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

VUOSILUOKAT 5-6

Kuvataiteen opetus tukee oppilaiden mahdollisuuksia yhdessä työskentelyyn ja vuorovaikutukseen sekä yhteisiin taide-elämyksiin. Tavoitteena on, että opetuksessa oma työskentely, työprosessin tallentaminen ja arviointi yhdessä toisten kanssa kehittävät oppilaan ymmärrystä kuvataiteen prosesseista ja tukevat kuvallisen ajattelun kehitystä ja taiteellista oppimista.

TAVOITTEET

Oppilas oppii tuntemaan kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeisiä ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä sekä käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

Hän oppii nauttimaan kuvailmaisesta omien sisäisten tunteidensa ja mielikuviansa tulkkina ja toisaalta kykenee myös havaintoihin perustuvaan kuvailmaisuuksiin.

Oppilas oppii arvioimaan rakentavasti omaa ja toisten kuvallista tuotantoa.

Hän oppii tarkastelemaan taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä eettisestä ja esteettisestä näkökulmasta.

Oppilas tutustuu myös muiden, erityisesti lähiympäristön kulttuurien taiteisiin ja oppii arvostamaan niitä.

Mahdollista portfolioa voidaan jatkaa.

SISÄLLÖT

Kuvailmaisuu

- Syvennetään tila-tajun ja avaruudellisen hahmottamisen kykyä tilan kuvaamisella havaintoihin perustuen. Muodontajua ohjataan kolmiulotteisuuden suuntaan ja huomioidaan myös muodon pelkistäminen. Väritajun ja sommittelutaidon kykyä kehitetään.

Taiteentuntemus

- Taidehistorian tuntemusta syvennetään tutustumalla suomalaisiin ja ulkomaisiin nykytaiteilijoihin sekä tyyliuuntiin. Tutkitaan taidekuvia ja harjoitellaan niiden analysointia. Mahdollisia taidemuseokäyntejä.

Ympäristöestetiikka

- Rakennetun ympäristön ja arkkitehtuurin tarkastelua ja arviointia esteettisestä, ekologisesta ja suunnittelun näkökulmasta. Tutustutaan arkkitehtuurin ja muotoilun tärkeimpiin suomalaisiin edustajiin. Ohjataan oppilasta arkkitehtuurin ja muotoilun suunnittelemisen prosessiin.

Kuvaviestintä

- Kuvakerronnan muotoina käytetään kuvitusta ja sarjakuvaa. Graafisessa suunnittelussa yhdistetään kuva ja sana. Tutustutaan taiton perusteisiin. Digitaaliseen kuvaan ja kuvankäsittelyyn tutustuminen voidaan integroida tietotekniikan opetukseen.

8.11 Käsiyö

Käsiyön opetus kehittää oppilaan käsiyötaitoa niin, että hän kokee iloa ja tyydytystä työstään. Hän oppii arvostamaan työn ja materiaalin laatua ja hän oppii suhtautumaan kriittisesti tarjolla oleviin tuotteisiin ja palveluihin. Käsiyö tukee oppilaan luovaa, esteettistä, tiedollista ja taidollista kehittymistä. Käsiyö kehittää oppilaan hienomotoriikkaa, kykyä työskennellä suunnitelmallisesti, pitkäjänteisesti ja omatoimisesti sekä kykyä arvioida omaa työskentelyään. Keskeistä käsiyökasvatuksessa on tutustuminen arkipäivän elämän hyödyllisiin ja tärkeimpiin tekstiilityön ja teknisen työn materiaaleihin, työvälineisiin ja työtapoihin.

VUOSILUOKAT 1-4

TAVOITTEET

Oppilas tutustuu erilaisiin materiaaleihin, työvälineisiin ja menetelmiin sekä oppii käsiyöhön liittyviä käsitteitä.

Oppilas oppii ajattelun taitoa sekä luovia ratkaisuja käden taitoja harjoittamalla.

Hän kehittyy avaruudellisessa hahmottamisessa suunnitellessaan ja toteuttaessaan käsiyötuotettaan.

Hän oppii kiinnittämään huomiota tuotteiden esteettisiin ominaisuuksiin, väreihin ja muotoihin.

Oppilas oppii ottamaan vastuuta esineympäristöstään.

Hän oppii arvostamaan oman työnsä tulosta ja toisen työtä sekä arvioimaan työn tuloksia myönteisessä hengessä.

Hän oppii ohjeiden mukaista ja luovaa työskentelyä.

Hän oppii kestäväen kehityksen ja kierrätyksen ajattelua ja toimintaa.

Hän omaksuu positiivisen asenteen työsuojeluun, oppii turvallista työvälineiden, koneiden ja laitteiden käyttöä sekä oppii huolehtimaan oppimisympäristönsä viihtyisyydestä.

Oppilas oppii valmistamaan, huoltamaan ja korjaamaan arkipäivän käytännöllisiä tuotteita.

Hän tutustuu tietoteknisten välineiden käyttöön käsityöprosessin eri vaiheissa ja erilaisissa oppimisympäristöissä.

Hän oppii vähitellen hallitsemaan kokonaisen käsityöprosessin.

SISÄLLÖT

1. ja 2. LUOKKA

- työskentely liittyy kiinteästi muuhun opetukseen
- turvalliset ja oikeat työtavat
- tuotteiden suunnittelu ja kuvaaminen
- entisajan ja nykyajan käsityöammatit, käytettyjä välineitä ja valmistettuja tuotteita
- muiden kulttuurien käsityöperinnettä

Tekstiilityöhön tutustuttava aines

- lankatyöt: esimerkiksi punominen, letittäminen, virkkaaminen, tupsut, solmut, pujottelut
- ompelutyöt: esimerkiksi etu-, pykä- ja varsipisto
- kudonta: esimerkiksi pujottelu loimilankoihin

Tekniseen työhön tutustuttava aines

- erilaisten materiaalien kokeilua: puu, metalli, muovi, kierrätystuotteet
- erilaisten työtapojen kokeilua: liimaaminen, hionta, maalaaminen, naulaaminen

Askartelu

- juhlapäivä- ja vuodenaikateemat osana kokonaisopetusta
- materiaaleina: esimerkiksi pahvit, paperit, massat, lastut, vanut, höyhenet yms.

VUOSILUOKAT 3-4

Vuosiluokilla 3-4 käsityön opetus toteutetaan samansisältöisenä kaikille oppilaille käsittäen sisältöjä tekstiilityöstä ja teknisestä työstä. Oppilas opiskelee kummallakin vuosiluokalla tekstiilityötä lukukauden ajan ja teknistä työtä toisen lukukauden. Tämän jälkeen hän valitsee 5. ja 6. vuosiluokalla painotettavan oppiaineen.

SISÄLLÖT

3. LUOKKA: tekstiilityö

Ompelu

- opitaan ompelukoneen käyttöä: aloitus, lopetus (pakki), suora ommel ja sik-sak -sauma
- esim. kassi, pussi, kynäkotelo, tyyny, maskotti, huivi

Virkkaus

- ketjusilmukka
- kiinteä silmukka

Joulu- ja pääsiäisaskartelua

4. LUOKKA: tekstiilityö

Ompelu

- opitaan lisää ompelukoneen käyttöä: puolaus, neulan vaihto, erilaisia pistoja
- esimerkiksi neulatyyny, esiliina, tyynyliina, tilkkutyö, tasku, helppo vaate (kietaisuhame)

Neulonta

- silmukoiden luominen
- edestakaisneule
- esimerkiksi kukkaro, kaulaliina, ruutupallo

Askartelu, kankaanpainanta, palmikointi, erilaiset nyörit

Kaavan piirtäminen ja käyttö, kankaan valinta, leikkaaminen, silitys

3. ja 4. LUOKKA: tekninen työ

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- harjaannutaan ilmaisemaan toiminnan tavoite suullisesti, kirjallisesti tai kuvallisesti
- harjoitellaan suunnitelmallista työskentelyä
- harjaannutaan mittaamisen perusteisiin, pituus ja leveys
- tutustutaan teknisen piirtämisen perusteisiin opettajan johdolla, kokeillaan piirtämistä
- käytetään suorakulmaa monipuolisesti
- suunnitellaan ohjatusti toteuttamiskelpoinen tuote

Valmistaminen

a) Työstäminen

- kokeillaan erilaisia sahoja ja tutustutaan niiden käyttötarkoituksiin
- opitaan puun poikkisahausten sekä vapaalla kädellä, kulmasahauslaitteen tai sahauslaatikon avulla
- kokeillaan vanerilevyn sahaamista
- opitaan käsiporan tai akkuporan käyttöä puun lävistämisessä
- kokeillaan ohuen metallilevyn leikkaamista, pakottamista ja lävistämistä
- tutustutaan muovin sahaamiseen ja poraamiseen
- opitaan puun, metallin ja muovin hiomista
- kokeillaan laudan halkisahausta
- opitaan puun pintojen höyläämistä
- opitaan viilaamisen ja hionnan työmenetelmiä ja tutustuu työkaluihin
- kokeillaan penkiporakoneen käyttöä opettajan välittömän valvonnan alaisuudessa
- kokeillaan värähtelysahan käyttöä opettajan välittömän valvonnan alaisena
- opitaan ohuen metallilevyn paloittelua ja muotoilua suorin leikkauksin
- kokeillaan metallin taivuttamista kylmänä
- kokeillaan penkiporakoneen käyttöä opettajan välittömän valvonnan alaisuudessa
- opitaan metallitankojen katkaisua ja yksinkertaista muotoilua sahaamalla
- kokeillaan muovien muotoilua, hiontaa ja porausta

b) Liittäminen

- opitaan liimaamaan ja naulaamaan
- kokeillaan ruuvilla liittämistä
- opitaan naulauksin vahvistettuja liimaliitoksia
- kokeillaan erilaisia ruuviliitoksia
- tutustutaan sähkövirran lämpövaikutukseen
- saadaan tietoa valon heijastumisesta ja taitumisesta
- opitaan ymmärtämään virtaavan veden ja tuulen kykyä tehdä työtä
- tutustutaan pyörän toimintaperiaatteeseen ja historiaan
- kokeillaan koneruuvien käyttöä liittämässä

c) Pinnan käsittely

- kokeillaan värittämistä: vesiväri, tussi tai petsi
- opitaan ymmärtämään viimeistelyn merkitys
- opitaan vesiliukoisen maalauksen ja lakkauksen perusteet
- opitaan maalaamaan ja lakkaamaan puun pinta huolellisesti vesiohenteisella aineella

d) Kone- ja sähköoppi

- opitaan huomaamaan, että työkalut tekevät työn helpommaksi
- opitaan käsitteet hankaussähkö, sähkövirta, johde ja eriste
- valmistetaan lampulla ja katkaisimella varustettu virtapiiri
- tutustutaan sähkövirran lämpövaikutukseen

- tutustutaan pyörän toimintaperiaatteeseen ja historiaan

Oppikokonaisuudet

- Oppilas oppii turvallisen työskentelyn perusteita teknisen työn luokassa.
- Oppilas tutustuu materiaalien säästämisen ja kierrättämisen perusteisiin.
- Oppilas tuntee pituusyksiköt ja osaa mitata pituutta.
- Oppilas oppii turvallista porakoneen käyttöä ja metallilevyn käsittelyä.

Työhön kasvaminen

- Oppilas ymmärtää työtilanteisiin liittyvät yhteiset säännöt ja osaa antaa niille merkitystä.
- Oppilas ymmärtää millaista on hyvä käyttäytyminen työtilanteissa.
- Oppilas opettelee toisten huomioimista työtilanteissa ja hyväksyy erilaisuutta.
- Oppilas opettelee auttamaan ja kannustamaan muita.
- Oppilas pyrkii työskentelemään pitkäjänteisesti.
- Oppilas tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä ja työtilojen viihtyvyydestä.
- Oppilas osaa arvioida ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista ja työn tuloksia.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa ohjatusti tuottaa luovia ideoita ja kokeilla teknisiä ratkaisuja sekä suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen
- työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti suunnitelmaansa toteuttaen ja työturvallisuuden huomioon ottaen
- hallitsee käsityön perustekniikoita, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja
- työskentelee pitkäjänteisesti sekä ryhmän jäsenenä että itsenäisesti, haluaa kehittyä käsityöntekijänä ja tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä, työtilojen järjestyksestä ja viihtyvyydestä
- ymmärtää elinympäristön teknologisia toimintaperiaatteita
- arvioi ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista sekä työn tuloksia
- suhtautuu myönteisesti omaan ja muiden kansojen kulttuuriperintöön.

VUOSILUOKAT 5-6

Vuosiluokilla 5-6 syvennetään ja kartutetaan oppilaan käsityötietoja ja -taitoja siten, että hän kykenee entistä itsenäisemmin tekemään tarkoituksenmukaisia materiaali-, työtapa- ja työvälinevalintoja. Opetus käsittää kaikille oppilaille yhteisesti sekä tekstiilityön että teknisen työn sisältöjä. Varissuon koulussa oppilas valitsee joko tekstiilityön tai teknisen työn painotuksen. Painotus toteutetaan siten, että oppilas opiskelee valitsemaansa painotettua oppiainetta lukuvuoden alusta helmikuun

loppuun. Oppilas opiskelee toista oppiainetta maaliskuun alusta kevätlukukauden loppuun.

TAVOITTEET

Vuosiluokkien 1–4 tavoitteita käsitellään syvällisemmin.

Lisäksi oppilas oppii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita, tarkoituksenmukaisia ja esteettisiä tuotteita sekä ottamaan työskentelyssään huomioon myös eettiset, ekologiset ja taloudelliset arvot.

Hän perehtyy suomalaiseen ja soveltuvin osin myös muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden siten ainesta oman identiteettinsä rakentamiseen ja omaan suunnittelutyöhönsä.

Hän perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevaisuustyötehtävissä ja harrastuksissa.

Oppilas oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä.

Hän oppii ottamaan kantaa teknologian kehittymiseen ja sen merkitykseen ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon hyvinvoinnissa.

Oppilas oppii ymmärtämään yritystoimintaa ja teollisia tuotantoprosesseja.

SISÄLLÖT

5. LUOKKA: tekstiilityö

Ompelukoneen käyttö

- piston pituuden ja leveyden säätäminen
- vetoketjun ompelu
- ommelkuviodien käyttö
- työturvallisuus
- esimerkiksi sortsit, liivi

Neulonta

- oikea ja nurja silmukka
- kaventaminen
- päättäminen

Käsinkirjonta, virkkaus, mittojen ottaminen, valmiin kaavan valitseminen ja käyttö, työskentelyohjeiden käyttö, vaatehuolto, päällikeompelu

6. LUOKKA: tekstiilityö

Ompelukoneen käyttö

- poimutus

- napinläpi
- huolto

Kaavan valmistaminen, osien nimitykset ja jäljentäminen

- esimerkiksi pusero, huppari, housut, kodintekstiilit

Neulonta

- esimerkiksi kirjoneule, lapanen

Käsinkirjonta, konekirjonta, eri materiaaleihin tutustuminen, villa ja sen hoito-ohjeet, värjääminen

5. ja 6. LUOKKA: tekninen työ

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

- opetellaan laatimaan yksinkertainen työsuunnitelma sekä lukemaan ja noudattamaan sitä teknisessä työssä opittujen tietojen ja taitojen pohjalta
- opetellaan analysoimaan tuotteen rakennetta ja laatimaan siitä alustava valmistussuunnitelma
- opitaan kiinnittämään esineen rakenteen ja toimivuuden lisäksi huomiota sen ulkonäköön
- osataan luonnostella työ ja kuvata siinä esineen tärkeimmät mitat
- osataan kehittää itsenäisiä ratkaisumalleja
- osataan muunnella omaa suunnitelmaa työskentelyn aikana lisääntyneiden tietojen ja taitojen ansiosta
- ymmärretään muotoilun merkitys ja osataan lähestyä omaa tai yhteiseksi valittua muotoilutavoitetta

Valmistaminen

a) Työstäminen

- osataan vuolla puuta puukolla
- osataan sahata ja höylätä puuta
- osataan taltata puuta
- osataan leikata metallilevyä
- osataan leikata metallia vipuleikkurilla
- osataan viilata ja hiota puuta, metallia ja muovia hyvän viimeistelyn aikaansaamiseksi
- osataan taivuttaa muovia
- osataan käyttää konekuviosahaa ja laikkahiomakonetta opettajan välittömän valvonnan alaisuudessa
- osataan pakottaa ja takoa metallilevyjä ja -tankoja
- opitaan helposti työstettävien materiaalien vuolemista
- opitaan puun koriste ja/tai lovilleikkausta
- kokeillaan muovin kuumamuotoilua
- kokeillaan putken taivutusta

b) Liittäminen

- osataan valita käyttötarkoitukseen sopiva ruuvi
- osataan käyttää pyörötappeja liitoksissa
- osataan suorittaa tinajuotos
- opitaan jiiriliitoksen käsite
- opitaan erilaisia kääntyviä tai liikkuvia liitoksia
- kokeillaan kierteen valmistamista
- kokeillaan metallin liittämistä levyniiteillä
- tunnetaan kaksikomponenttiliiman toimintatapa

c) Pinnan käsittely

- osataan käyttää vesiliukoisia maaleja
- osataan suorittaa puun pinnan öljyäminen
- osataan polttokoristella puupintaa opettajan välittömän valvonnan alla
- osataan kuullottaa puupintaa
- tunnetaan spraymaalauksen periaate
- tiedetään maalien liukoisuuserot

d) Kone- ja sähköoppi

- ymmärretään jousen ja kumilangan kyky varastoida energiaa ja tehdä työtä
- ymmärretään elektroniikkarakentelun perusteita ja tutustutaan yksinkertaisiin elektroniikan komponentteihin
- tutustutaan sähkömoottorin sovellutuksiin
- tutustutaan koneiden voimansiirtoperiaatteisiin
- opitaan kodin sähkölaitteiden toimintaperiaatteita

Oppikokonaisuudet

- Oppilas tietää, mitä turvallinen koneen käyttäminen merkitsee.
- Oppilas ymmärtää liuoteaineiden vaarallisuuden.
- Oppilas oppii kestävän kehityksen periaatteita.
- Oppilas osaa pohtia tuotteen valmistamisen kustannuksia.
- Oppilas ymmärtää laitteiden koneiden huoltotarpeen, esimerkkinä polkupyörä.
- Oppilas oppii sähkölaitteiden turvallista käyttöä.
- Oppilas omaksuu vastuullista tuottamis- ja kulutuskäyttäytymistä.
- Oppilas tutustuu käsityöperinteeseen.
- Oppilas saa tietoa siitä, miten tuotteita valmistettaessa voidaan säästää, miten sähkönkulutukseen voidaan vaikuttaa.

Työhön kasvaminen

- Oppilas oppii viemään aloitetut työt päätökseen.
- Oppilas oppii arvioimaan ja arvostamaan omaa ja muiden työtä ja toimintaa.
- Oppilas huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä.
- Oppilas vahvistaa itseluottamustaan myönteisillä työ- ja oppimiskokemuksilla.
- Oppilas osaa arvioida työnsä eri vaiheita ja hahmottaa ne osana kokonaisuutta.

- Oppilas oppii antamaan oman panoksensa yhteiseen työhön.
- Oppilas oppii työskentelemään yksin ja yhteistyössä muiden kanssa.
- Oppilas oppii työskentelemään tarkoituksenmukaisesti ja työturvallisuusohjeita noudattaen.

8.12 Liikunta

Liikunnan opetuksen päämääränä on antaa oppilaille sellaisia taitoja, tietoja ja kokemuksia, joiden pohjalta on mahdollista omaksua liikunnallinen elämäntapa. Tämä edellyttää yksilöllisten kehittymismahdollisuuksien huomioon ottamista osana ryhmäopetusta. Liikunnanopetuksen tehtävänä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys.

Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon oppilaan fyysis-motorinen kehitys. Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään leikin ja taitojen oppimisen kautta kohti omaehtoista harrastuneisuutta. Liikunnan opetuksessa korostetaan vastuullisuutta, reilua peliä sekä turvallisuutta. Opetuksessa ohjataan myös tutustumaan kansalliseen ja kansainväliseen liikuntakulttuuriin. Liikunnan opetuksen yhtenä tehtävänä on myös opastaa käyttäytymään turvallisesti liikenteessä. Opetuksessa otetaan huomioon luonnon olosuhteet ja vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä lähiympäristön ja koulun tarjoamat mahdollisuudet.

Liikunnanopetuksen ryhmäjaossa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset erot fyysis-motorisissa taidoissa sekä erilainen orientoituminen liikuntalajeihin. Viidennestä luokasta lähtien tytöt ja pojat sijoitetaan pääsääntöisesti erillisiin opetusryhmiin.

Oppilas saa liikunnanopetusta tasaisesti/hajautetusti läpi koko lukuvuoden, jolloin monipuolinen liikuntalajeihin tutustuminen mahdollistuu. Talviurheilujakson pituus ja laatu sovelletaan paikallisten sääolosuhteiden mukaan. Oppilas urheilee turvallisissa ja valvotuissa liikuntapaikoissa. Kaupungin liikuntatilojen käyttö on mahdollista koulupäivän aikana koululaisille.

Turulle omaleimaista on kaupungin monipuolinen seuratoiminta. Lajikirjo ja harrastusmahdollisuudet ovat mittavat. Yhteistyötä seurojen kanssa ylläpidetään ja kehitetään, jotta oppilaat pääsevät liikunnanopetuksen kautta tutustumaan uusiin, erilaisiin, koululiikuntatiloihin soveltumattomiin liikuntakulttuurin mahdollisuuksiin. Tutustuminen voi olla aktiivista liikkumista tai esimerkiksi pelien seuraamista.

VUOSILUOKAT 1-2

Vuosiluokkien 1-2 liikunnan opetuksessa otetaan huomioon oppilaan valmiudet sekä yksilölliset kehitysmahdollisuudet. Opetus toteutetaan

leikinomaisesti kannustavassa ilmapiirissä kohti lajitaitoja niin sisä- kuin ulkoliikunnassakin. Liikunnan opetus antaa tilaa oppilaan aktiivisuudelle, mielikuvitukselle ja oivalluksille.

TAVOITTEET

Oppilas kokee liikunnan ja oppimisen iloa.

Hän oppii monipuolisesti liikunnan motorisia perustaitoja ja saa virikkeitä harrastaa liikuntaa.

Hän oppii turvalliset liikuntatavat ja uimataidon.

Hän harjaantuu sekä itsenäisen työskentelyn taidoissaan että yhteistyötaidoissaan kannustavassa ilmapiirissä ilman keskinäisen kilpailun korostumista.

Oppilas oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin henkeä.

Hän oppii toimimaan pitkäjänteisesti ja suhtautumaan realistisesti omiin suorituksiinsa.

Hän oppii pukeutumaan tarkoituksenmukaisesti liikuntaa varten sekä huolehtimaan puhtaudesta.

SISÄLLÖT

- **perusliikunta, voimistelua välineillä ja telineillä**
- **musiikkiliikuntaa ja leikkiä**
- eri **palloilulajeja** sekä niiden **viitepelejä ja pienpelejä**
- **vesiliikunta:** esimerkiksi veteen totuttautumista, vesileikkejä ja uintiharjoituksia
- **luontoliikunta**
- **talviliikunta:** esimerkiksi luistelua ja hiihtoa mahdollisuuksien mukaan

VUOSILUOKAT 3–4

Vuosiluokkien 3–4 liikunnan opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan valmiudet sekä yksilölliset kehitysmahdollisuudet. Opetus toteutetaan leikinomaisesti kannustavassa ilmapiirissä kohti lajitaitoja niin sisä- kuin ulkoliikunnassakin. Liikunnan opetuksen tulee antaa tilaa oppilaan aktiivisuudelle, mielikuvitukselle ja oivalluksille.

Positiivisen suhtautumisen ja harrastuneisuuden osuutta on hyvä korostaa. Liikuntaa harrastavien lapsien ja motorisesti vielä kehittymättömien yhteistoiminta vaatii hyvin organisoitua ja suunnitelmallista ohjausta. Lajitaitojen opetus alkaa turvallisesta järjestyksestä.

Varissuon koulussa painotetaan liikunnan säännöllisyyden tärkeyttä, iloa, monipuolisuutta sekä leikkimäisyyttä. Valitsemalla liikunnan myös valinnaisaineeksi, oppilaalla on mahdollisuus säännölliseen ja turvalliseen liikkumiseen.

TAVOITTEET

Oppilas oppii monipuolisesti motorisia perustaitoja ja saa virikkeitä harrastaa liikuntaa.

Hän oppii hyvinvointia edistäviä ja turvallisia liikuntatapoja sekä perusuimataidon.

Hän harjaantuu sekä itsenäisen työskentelyn taidoissaan että yhteistyötaidoissaan ilman keskinäisen kilpailun korostumista.

Oppilas oppii toimimaan sovittujen ohjeiden mukaan ja reilun pelin hengessä.

SISÄLLÖT

Perusliikuntaa, voimistelua välineillä ja telineillä

- motoriset perustaidot, järjestäytymismuodot
- leikit ja leikinomaiset pelit
- pikajuoksu, kestävyysjuoksu
- pituushyppy, korkeushyppy, turbokeihäs, pallonheitto
- telinevoimistelu, permanto, hyppy, rekki, köydet, puolapuut
- välinevoimistelu, hernepussi, pallo, hyppynaru, vanne

Musiikkiliikuntaa, leikkiä ja pikkutansseja

Eri palloilulajeja sekä niiden viitepelejä ja pienpelejä

- koripallo, lentopallo, jalkapallo
- salibandy, pesäpallo, sulkapallo tai muu mailapeli

Vesiliikuntaa

- veteen totuttautumista, vesileikkejä ja uintiharjoituksia
- uinti erillisen kaupungin uinninopetuksen suunnitelman mukaan

Luontoliikuntaa

- suunnistuksen perustaitoja, maastoleikkejä

Talviliikuntaa

- luistelua ja hiihtoa
- jääpelit, retket talvella

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- hallitsee motorisia perustaitoja ja osaa soveltaa niitä eri liikuntamuodoissa
- osaa juosta, hypätä ja heittää

- osaa voimisteluliikkeitä ilman välineitä, välineillä ja telineillä
- osaa ilmaista itseään liikunnan avulla ja liikkua rytmin tai musiikin mukaan
- osaa käsitellä pelivälineitä leikeissä ja harjoituksissa sekä toimia peleissä
- osaa liikkua luonnossa opetuskarttaa hyväksi käyttäen
- osaa luistelussa liukumisen, eteenpäin luistelun ja jarrutuksen
- pystyy liikkumaan suksilla monipuolisesti
- pystyy uimaan monipuolisesti uintisyvyisessä vedessä
- toimii pitkäjänteisesti ja suhtautuu realistisesti omiin suorituksiinsa
- osaa pukeutua tarkoituksenmukaisesti liikuntaa varten ja huolehtia puhtaudesta
- toimii itsenäisesti ja ryhmässä sovittujen ohjeiden mukaan sekä osallistuu vastuullisesti ja ritteliäästi liikunnan opetukseen.

VUOSILUOKAT 5–6

Vuosiluokkien 5–6 liikunnanopetuksessa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset valmiudet, sukupuolten erilaiset tarpeet sekä kasvun ja kehityksen erot. Opetuksessa painotetaan liikunta- ja lajitaitojen oppimista, niiden soveltamista ja fyysisen kunnon kehittymistä. Monipuolisen liikunnan avulla tuetaan oppilaan liikunnallisen harrastuksen löytymistä.

Tyttöjen ja poikien erilaisten tarpeiden huomioon ottaminen korostuu murrosiässä ja siksi heidät sijoitetaan pääsääntöisesti eri opetusryhmiin. Paikallisten sääolojen vuoksi pukeutumiseen ja liikkumiseen eri sääolosuhteissa kiinnitetään erityistä huomiota. Terveysten ja hyvinvoinnin kannalta myös henkilökohtaisesta hygieniasta pidetään huolta ja peseydytään liikuntatuntien jälkeen.

Varissuon koulussa painotetaan edelleen näilläkin luokka-asteilla säännöllisen liikunnan merkitystä elämänlaadun parantamiseksi.

TAVOITTEET

Oppilas kehittää motorisia perustaitojaan sekä fyysistä kuntoaan ja oppii liikunnan lajitaitoja.

Hän oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen oman terveyden ylläpitämisessä sekä tarkkailemaan ja kehittämään omaa toimintakykyään ja hyvinvointiaan.

Hän kehittää uimataitoaan sekä oppii vedestä pelastamisen taitoja.

Oppilas oppii liikkumaan turvallisesti ja pukeutumaan asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin.

Hän kokee liikunnan ja oppimisen iloa.

Oppilas oppii liikuntaharjoitusten yhteydessä itsenäisen ja ryhmätyöskentelyn taitoja sekä kehittyy vastuullisuudessa ja toisten ihmisten huomioimisessa.

SISÄLLÖT

Perusliikuntaa

- yleisurheilun juoksuja, hyppyjä ja heittoja
- yleisurheilussa opetetaan perustekniikoita ainakin seuraavissa lajeissa: pikajuoksu, kestävyysjuoksu, pituushyppy, korkeushyppy, keihäänheitto ja kuulantyyöntö

Voimistelua ilman välineitä, välineillä ja telineillä

- Voimistelussa pojat keskittyvät telinevoimisteluun ja tytöt tutustuvat myös välinevoimisteluun. Telinevoimistelussa käydään läpi liikkeitä ja liikesarjoja ainakin permannolla, hypyssä, rekillä sekä köysillä. Painotus 5.-6. luokilla on perusliikkeissä.
- Välinevoimistelussa opetetaan perustekniikoita vanteella, pallolla, hypynarulla, nauhalla sekä keiloilla mahdollisuuksien mukaan.

Musiikki- ja ilmaisuliikuntaa sekä tansseja

- tutustutaan eri tanssilajeihin ja ilmaisuliikuntaan mahdollisuuksien puitteissa

Palloilua ja mailapelejä

- Palloilulajeista opetetaan mahdollisuuksien mukaan seuraavien lajien perustekniikat ja -säännöt: koripallo, lentopallo, jalkapallo, käsipallo, ultimate, salibandy, sulkapallo, tennis, pesäpallo ja pöytätennis. 5.-6. luokilla korostuvat perustaidot ja viitepelit.

Luontoliikuntaa

- suunnistusta ja retkeilyä
- opetetaan kartanluvun, reitinvalinnan sekä suunnan ottamisen (kompassilla) perusasiat
- käydään läpi retkeilyn perusasioita paikallisten mahdollisuuksien mukaan (esimerkiksi jokamiehen oikeudet ja pukeutuminen).

Uinti ja vedestä pelastaminen

- kehitetään vedessä liikkumisen taitoja vesileikkien, -pelien ja yleisimpien uintitekniikoiden avulla sekä opetetaan vedestä pelastamisen perusteet ja erilaiset hypyt veteen (pää ja jalat edellä)

Talviliikuntaa

- luistelua ja jääpelejä, hiihtoa sekä muita talviliikuntamuotoja
- eri luistelumuodot ja jääpelit kuten kaukalopallo ja jääkiekko ovat painotetussa asemassa vaihtelevien sääolojen sekä suorituspaikkojen sijainnin vuoksi
- varissuon jäähallin hyödyntäminen tehokkaasti

Fyysisen kunnon kehittymisen seuranta ja lihaskuntoa

- aerobisen kunnon ja lihaskunnon testausta vähintään kerran vuodessa, jolloin oppilas pystyy opettajan tuella seuraamaan oman kuntonsa kehitystä eri ikävaiheissa – lisäksi suoritetaan

- voima-, notkeus- ja rentousharjoitteita

Johonkin uuteen liikuntalajiin tutustumista ja liikuntatietoutta

- Turun laajan seuratoimintaan tutustuminen kaupungin tuella
- vähintään 2 kertaa lukukaudessa liikkuen ja katsoen

8.13 Valinnaisaineet

Perusopetuksen valinnaisten aineiden tehtävä on syventää ja laajentaa perusopetuksen yhteisten oppiaineiden, erityisesti taide- ja taitoaineiden, sekä haluttaessa aihekokonaisuuksien tietoja ja taitoja oppilaan valinnan mukaisesti. Valinnaisten aineiden tehtävä on myös antaa oppilaalle mahdollisuus syventää harrastuksiaan ja löytää uusia kiinnostuksen kohteita. Valinnaisaineet tukevat perusopetuksen tavoitteita.

Varissuon koulussa valinnaisaineina voidaan tarjota kaikkien perusopetuksen taide-, taito- ja lukuaineiden sekä aihekokonaisuuksien tavoitteiden suuntaisia sisältöjä. Valinnaisaineina voidaan tarjota yhteensä yhden vuosiviikkotunnin verran sisältöjä seuraavista oppiaineista ja aihekokonaisuuksista: äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä, vieraat kielet, matematiikka, ympäristö- ja luonnontieto, biologia ja maantieto, fysiikka ja kemia, terveystieto, uskonto, elämäntutkimus, historia ja yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous, ihmisenä kasvamisen, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, viestintä ja mediataito, osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, turvallisuus ja liikenne, ihminen ja teknologia. Työsuunnitelmassa tarkennetaan tarjottavat valinnaisaineet ja niiden järjestäminen vuosittain. Lukuvuosi voidaan jakaa 2-4 valinnaisainejaksoon. Vuosiluokkien 3-4 ja 5-6 oppilaat osallistuvat valinnaisaineiden opetukseen pääsääntöisesti omina ryhminään. Valinnaisaineet ovat opetettavien aineiden tavoitteiden suuntaisia, niiden sisältöjä syventäviä tai lisätavoitteita.

9 ARVIOINTI

9.1 Arvioinnin tehtävä ja periaatteet

Arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kuvata, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet. Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta muodostamaan realistinen kuva oppimisestaan ja kehittymisestään ja siten tukea myös oppilaan persoonallisuuden kasvua. Arviointi on jatkuvaa ja tavoitteellista. Se kohdistuu oppilaan oppimiseen ja edistymiseen oppimisen eri osa-alueilla. Arvioinnin avulla oppilas oppii tiedostamaan omaa ajatteluaan ja toimintaansa. Arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään oppimistaan. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja hyvän osaamisen kuvauksiin.

9.2 Oppilaan käyttäytymisen ja työskentelyn arviointi

Käyttäytymisen arviointi on jatkuvaa, jokapäiväistä toimintaa. Oppilasta ohjataan ja tuetaan siinä, miten hän ottaa huomioon muut ihmiset, arvostaa ympäristöä ja työtä sekä noudattaa sääntöjä. Varissuon koulussa hyvän käyttäytymisen määrittely perustuu koulun arvoperustaan ja kasvatukselle asetettuihin tavoitteisiin. Hyvä käyttäytyminen on koko koulun yhteinen tavoite. Hyvän käytöksen oppiminen on olennaista jokapäiväisessä koulutyössä. Kouluvuoden aikana on lisäksi muita tilanteita, kuten juhlit, retket ja vierailut, joissa oppilas voi kartuttaa kokemuksia sekä omaksua ja kehittää käytöstapoja. Hyvän käyttäytymisen oppimista tuetaan yhteistyössä oppilaan huoltajien kanssa. Oppilaan käyttäytymistä arvioivat kaikki oppilasta opettavat opettajat. Käyttäytymisen arviointikriteerit ovat liitteessä 9.

Varissuon koulussa hyvään käytökseen kuuluu:

- ympäristöstä huolehtiminen
- toisten huomioonottaminen: suvaitsevaisuus, työrauhan ylläpitäminen, auttamishalu, kiusaamisen ehkäisy, empaattisuus
- turvallisuudesta huolehtiminen
- oman ja toisten työn arvostaminen, myönteinen suhtautuminen koulutyöhön
- terveiden elämäntapojen arvostus, päihteettömyys, tupakoimattomuus
- tehtävistä ja henkilökohtaisesta sekä toisten omaisuudesta huolehtiminen, luotettavuus
- kauniit tavat, kohteliaisuus, tilanteeseen sopivat toimintatavat
- vuorovaikutustaidot

Työskentelyn arviointi on osa oppilaan oppimaan oppimisen taitojen arviointia. Työskentelyn arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaan taitoon suunnitella, säädellä, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Arvioinnissa otetaan huomioon myös, miten vastuullisesti oppilas

työskentelee ja miten hän toimii yhteistyössä toisten kanssa. Varissuon koulussa työskentelytaitoja harjoitellaan ensimmäiseltä luokalta alkaen oppiaineisiin sisällytettynä. Taidot syvenevät ja kehittyvät yksilöllisesti vähitellen. Oppilas saa tietoa työskentelytaidoistaan lukuvuoden aikana opettajilta sekä itsearviointeista. Työskentelyn arviointi sisältyy osana oppiaineen arviointiin. Numeroarvostelussa työskentely vaikuttaa oppiaineen arvosanaan korkeintaan kahden arvosanan verran. Vuosiluokilla 1-2 työskentely arvioidaan kuitenkin erikseen. Arviointikriteerit liitteessä 10.

9.3 Oppilaan itsearviointi

Itsearviointin tarkoituksena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua ja tervettä minäkuvaa sekä kehittää opiskelutaitoja. Varissuon koulussa oppilas arvioi edistymistään eri oppiaineissa sekä käyttäytymistään, työskentelyään ja opiskelutaitojaan erilaisissa tehtävissä ja tilanteissa. Oppilasta ohjataan suunnittelemaan omaa työtään, asettamaan itselleen tavoitteita ja suhteuttamaan omia suorituksiaan ja kehittymistään tavoitteisiin nähden. Oppilasta ohjataan arvioimaan itseään myönteisessä ilmapiirissä.

Oppilas arvioi kaikilla vuosiluokilla edistymistään eri oppiaineissa. Oppilas arvioi myös käyttäytymistään yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Itsearviointiin apuna voidaan käyttää hyvän käyttäytymisen kuvausta ja arviointikriteerejä. (ks. myös luku 9.2) Työskentely- ja opiskelutaitojen arviointi laajenee vähitellen. Vuosiluokilla 1-2 ohjataan näkemään omat taidot realistisesti. Oppilas arvioi kykyään työskennellä ryhmässä ja ottaa toiset huomioon. Oppilas harjoittelee arvioimaan edistymistään esimerkiksi matematiikassa sekä äidinkielessä ja kirjallisuudessa. Vuosiluokilla 3-4 kiinnitetään edellisten lisäksi enemmän huomiota työskentelytaitoihin ja -tapoihin. Oppilas arvioi omia tuotoksiaan eri oppiaineissa, omaa osuuttaan työskentelyssä ryhmän ja luokan jäsenenä sekä kykyään ottaa vastuuta tehtävistään. Vuosiluokilla 5-6 arvioinnissa korostuu lisäksi työn suunnittelu ja tavoitteen asettelu. Oppilas arvioi kykyään hankkia tietoa itsenäisesti sekä pohtii omaa toimintaansa ja sen seurauksia.

Itsearviointi voidaan toteuttaa käyttämällä esimerkiksi erilaisia itsearviointikaavakkeita (liite 11) tai keskustellen. Arviointi laajenee oppilaiden kehityksen ja iän mukaan luokka-asteittain. Ylemmillä vuosiluokilla itsearviointi sisältää myös alempien luokka-asteiden sisältöjä. Itsearviointista annettava palaute on luonteeltaan ohjaavaa, kannustavaa ja palkitsevaa. Itsearviointista saatavaa tietoa voidaan hyödyntää opettajan, oppilaan ja huoltajan välisessä yhteistyössä.

9.4 Opintomenestyksestä tiedottaminen

Vuorovaikutuksen ja palautteen avulla pyritään antamaan tietoa oppilaalle ja hänen huoltajalleen opintojen edistymisestä. Oppilaan todistukset ovat julkisia asiakirjoja. Todistus on kuitenkin pidettävä salassa muilta kuin oppilaalta ja huoltajalta niiltä osin kuin se sisältää oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia. Perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat lukuvuositodistus, välitodistus ja erotodistus. Lukuvuositodistus annetaan lukuvuoden päättyessä. Lukuvuoden aikana voidaan lisäksi antaa välitodistuksia. Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toisen kunnan kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuuttaan suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Lukuvuositodistusten lisäksi oppilaalle ja huoltajalle annetaan tietoa oppilaan edistymisestä, vahvuuksista sekä niistä oppimisen alueista, joita on kehitettävä.

Varissuon koulussa käytetään Opetushallituksen ja Turun kaupungin ohjeiden mukaista lukuvuositodistuskaavaketta, joka annetaan lukuvuoden viimeisenä koulupäivänä. Todistukseen merkitään oppilaan nimi, henkilötunnus, todistuksen antamispäivä, allekirjoitus, arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä oppilaan opinto-ohjelma (luettelo niistä oppiaineista ja aineryhmistä, joita oppilas on opiskellut lukuvuoden aikana) ja arvio siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet.

Vuosiluokilla 1-2 käytetään sanallista arviointia ja vuosiluokilla 3-6 pääsääntöisesti numeroarvostelua. Perusopetuksessa arvioidaan kaikki oppiaineet, paitsi ympäristö- ja luonnontieto -aineryhmä, erillisellä sanallisella tai numeroarvosanalla. Vuosiluokilla 1-4 ympäristö- ja luonnontieto arvioidaan yhdellä arvosanalla; vuosiluokilla 5-6 arvioidaan biologia ja maantieto yhdellä arvosanalla samoin kuin fysiikka ja kemia. Valinnaisaineista todistuksessa mainitaan valinnaisaineen nimi, laajuus sekä aineen hyväksyty/hylätty suoritus.

Oppiainearviointi perustuu hyvän osaamisen kuvaukseen. Hyvän osaamisen kuvaus määrittelee tason arvosanalle kahdeksan (8). Hyvän osaamisen kuvaus nivelkohdissa on esitetty kunkin oppiaineen yhteydessä. Sanallisessa arvioinnissa kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta tukee opettajaa hänen arvioidessaan oppilaan edistymistä, ja se on arvioinnin perusta kuvattaessa, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen ja työskentely kolmannesta vuosiluokasta alkaen osana oppiaineen arviointia. Tarkemmat arviointiohjeet luvuissa 9.2 ja 9.3.

Lukuvuositodistukseen merkitään myös tieto luokalta siirtymisestä tai luokalle jättämisestä. Jos oppilas ei ole suorittanut hyväksytysti jonkin oppiaineen tai aineryhmän opetussuunnitelman mukaista oppimäärää, hänen vuosiluokan suorituksensa tulee siltä osin hylätyksi. Oppilaalla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä. Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden

koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan tehdä ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksytyt suorittaminen erillisessä kokeessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytys. Suoritettavasta oppimäärästä ja suoritustavasta päättää rehtori yhdessä opettajan kanssa. Jos suoritus hyväksytään, oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle. Oppilas voi kuitenkin siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos arvioidaan, että oppilas kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti. Vuosiluokalle jättämisestä päättää rehtori yhdessä opettajan kanssa huoltajaa kuultuaan. Syynä voi olla yksi tai useampia hylättyjä suorituksia, uudelleensuorituksen hylkääminen, yleinen opintomenestyksen heikkous tai huoltajan pyyntö luokalle jättämisestä. Vuosiluokalle jääneen oppilaan suoritukset raukeavat.

Varissuon koulussa vuosiluokilla yksi, kolme ja kuusi välitodistuksen korvaa kehityskeskustelu, joka järjestetään marras-, joului- tai tammikuussa. Kehityskeskustelun lisäksi on mahdollista antaa välitodistus. Muilla vuosiluokilla opettaja voi halutessaan järjestää kehityskeskustelun välitodistuksen antamisen sijaan tai sen lisäksi. Kehityskeskustelu on kodin ja koulun välinen yhteistyömuoto, jonka tarkoituksena on suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti tukea oppilaan tiedollista, taidollista ja sosiaalista kehitystä myönteisessä hengessä. Kehityskeskusteluun sisältyy keskusteluun valmistautuminen, keskustelu ja seuranta.

Opettaja valmistautuu kehityskeskusteluun tiedottamalla keskustelun tarkoituksesta huoltajalle. Opettaja voi suunnitella keskustelun aihepiirejä myös huoltajan toiveiden mukaan. (liite 12) Kehityskeskustelua varten oppilas arvioi itseään ja opettaja oppilasta. Näitä tietoja voidaan osaltaan käyttää kehityskeskustelun pohjana. Keskusteluun osallistuvat tasavertaisina osapuolina opettaja, oppilas ja huoltaja. Lisäksi kehityskeskusteluun voidaan kutsua muita asiantuntijoita. Keskustelussa sovitaan tavoitteista ja tarvittavista toimenpiteistä, joihin osapuolet sitoutuvat. Kehityskeskusteluun kuuluu tavoitteiden saavuttamisen ja toimenpiteiden toteutumisen seuranta.

Lukuvuositodistuksen ja kehityskeskustelun lisäksi voidaan oppilaan opintomenestyksestä tiedottaa muillakin tavoin, esimerkiksi vanhempainilloissa, vanhempainvarteissa sekä muiden keskustelujen ja tiedotusten avulla. Koulun väli- ja lukuvuosiarviointitavat vuosiluokittain on esitetty taulukossa. (liite 13)

9.5 Oppilasarviointi erityistapauksissa

Oppilaan oppimisvaikeudet otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Arvioinnissa käytetään menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa. Joustavia menetelmiä voidaan käyttää esimerkiksi uuden asian oppimisessa, läksyjen

kuulustelussa tai koetilanteessa. Uutta asiaa voidaan valmistella etukäteen esimerkiksi tukiopetuksessa. Kokeessa oppilaalle ei tarvitse asettaa aikarajoitusta. Oppilaalle voidaan laatia selkokoe, tukisanakoe tai oppilas voi käyttää apunaan oppi- tai sanakirjaa. Oppilaalle voidaan antaa kysymykset etukäteen tai hän voi tehdä kokeen opettajan, omakielisen opettajan tai koulunkäyntiavustajan avustuksella. Jos luokan oppilailla on useampi opettaja yhdessä oppiaineessa, arviointi suoritetaan yhteistyössä. Mikäli oppilaalla on oppimissuunnitelma jossakin oppiaineessa, häntä arvioidaan silti vuosiluokkansa yleisin arviointiperustein. (ks. myös luku 6)

Mikäli oppilaalle tehdään henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), määritellään arvioinnin perusteet jo suunnitelman laadintavaiheessa. Jos erityisopetukseen otettu tai siirretty oppilas opiskelee perusopetuksen yleisen opetussuunnitelman mukaan, hänen suorituksensa arvioidaan samoin arviointiperustein kuin muidenkin oppilaiden suoritukset.

Maahanmuuttajaoppilaan arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja kielitaito. Kielitaidon puutteen merkitystä pyritään vähentämään monipuolisilla, joustavilla ja tilanteeseen sovitetuilla arviointimenetelmillä. Oppilaalle, jonka äidinkieli on muu kuin suomi voidaan antaa hyväksytty/hylätty -merkintä, sanallinen arvio tai osallistumismerkintä niissä oppiaineissa, joiden arvosteluun numeroin ei ole perusteita oppilaan puutteellisen suomen kielen taidon vuoksi. Arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan päättöarviointia lukuun ottamatta. Normaaliin vuosiluokan mukaiseen arviointitapaan pyritään kuitenkin heti kun se on mahdollista. (ks. myös luku 7)

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan joko suomi toisena kielenä tai suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaan. Oppimäärä päätetään oppilaskohtaisesti. Jos oppilas on osallistunut oman äidinkielen opetukseen, todistukseen merkitään, mitä kieltä hän on opiskellut. Arvioinnin tulee kannustaa ja ohjata, mutta samalla kertoa oppilaalle, miten hänen suomen kielen taitonsa suhteutuu luokka-asteella tarvittavan opiskelukielen tasoon ja päättöarvioinnin kriteereihin. Arvioinnin suorittavat oppilaan suomi toisena kielenä -opetuksesta vastaavat opettajat.

9.6 Toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

Perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma tarkentaa opetuksen perustana olevia arvoja. Ne välittyvät opetuksen tavoitteisiin ja sisältöihin sekä jokapäiväiseen toimintaan. Tavoitteena on, että koulun käytännöt rakennetaan johdonmukaisesti tukemaan kasvatus- ja opetustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opettaja noudattaa opetuksessaan opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa. Opettajan tehtävänä on valita työtavat sekä opettaa ja ohjata yksittäisen oppilaan ja

koko ryhmän oppimista ja työskentelyä. Opetussuunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään tarpeen mukaan.

Koulun opettajakunta päättää vuosittain arvioinnin kohdentumisesta. Tulevaa lukuvuotta koskeva itsearvioinnin konkretisointiesitys laaditaan opettajakunnan yhteistyönä. Opettajakokous vahvistaa toimenpideohjelman syyskauden alussa. Toimenpideohjelma liitetään koulun työsuunnitelmaan, jonka hyväksymisen yhteydessä johtokunta voi ottaa siihen kantaa. Ohjelmaa voidaan tarvittaessa täydentää ja tarkistaa lukuvuoden aikana.

Opettajakunta asettaa lukuvuoden alussa tavoitteet, joiden saavuttamista arvioidaan lukuvuoden aikana keskusteluin. Tavoitteet ilmoitetaan työsuunnitelmassa. Vuosittain arvioidaan opetussuunnitelman toimivuutta, koulun työilmapiiriä, koulun ja kodin yhteistyötä, koulun arvoja ja toiminta-ajatusta. Koko koulun henkilökunnan yhteisissä neuvotteluissa arvioidaan työyhteisön toimivuutta.

Koulu osallistuu ulkoiseen arviointiin antamalla tietoja toiminnastaan, tuloksistaan ja tavoitteen asettelustaan, esimerkiksi koulutoimintakeskukselle, opetuslautakunnalle, Opetushallitukselle tai koulua koskevaan tutkimukseen.

LIITE 1. Varissuon koulun tuntijako

	1.lk	2.lk	3.lk	4.lk	5.lk	6.lk	yhteensä
Äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5	5	4	5	33
A-kieli			2	2	2	2	8
Vapaaehtoinen A-kieli				2	2	2	6
Matematiikka	3	3	4	4	4	4	22
Ympäristö- ja luonnontieto	2	2	2	3			9
Biologia ja maantieto					2	1	3
Fysiikka ja kemia					1	1	2
Uskonto/Elämän-katsomustieto	1	1	2	1	1	2	8
Historia ja yhteiskuntaoppi					2	1	3
Musiikki	1	1	1	1	1	1	6
Kuvataide	1	1	1	1	1	1	6
Käsityö	1	1	2	2	2	2	10
Taide- tai taitoaine	1	1	1	1	1	1	6
Liikunta	2	2	3	3	3	3	16
Valinnainen tai-de- tai taitoaine			1	1	1	1	4
Yhteensä	19	19	24	24	25	25	136

LIITE 2. Aihekokonaisuudet eri oppiaineissa

AIHEKOKONAISUUDET ERI OPPIAINEISSA

	AI			S2	EN	MA			YM	BG/MT	FY/KE	UE		ET		HI	
	1-2	3-5	6	1-6	3-6	1-2	3-5	6	1-4	5-6	5-6	1-5	6	1-5	6	5-6	I
I Ihmisenä kasvaminen																	
1 fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun vaikuttavia tekijöitä, tunteiden tunnistaminen ja käsittely, vireyteen ja luovuuteen vaikuttavia tekijöitä	X	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	1
2 oikeudenmukaisuus, tasa-arvo	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	2
3 esteettinen havainnointi ja esteettisten ilmiöiden tulkinta	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	3
4 opiskelutaidot ja pitkäjänteinen, tavoitteellinen itsensä kehittäminen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	4
5 toisten huomioon ottaminen, oikeudet, velvollisuudet ja vastuut ryhmässä,	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5
II Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	1-2	3-5	6	1-6	3-6	1-2	3-5	6	1-4	5-6	5-6	1-5	6	1-5	6	5-6	II
1 oma kulttuuri, kotiseudun kulttuuri, suomalaisuus, pohjoismaalaisuus ja	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	1
2 muita kulttuureita ja monikulttuurisuus	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X	2
3 ihmisoikeudet ja ihmisryhmien välisen luottamuksen, keskinäisen arvostuksen ja onnistuneen yhteistyön edellytyksiä	X	X	X	X	X	X	X		X			X	X	X	X	X	3
4 kansainvälisyys eri elämäntilanteilla ja taidot toimia kansainvälisessä				X	X				X			X	X	X	X		4
5 tapakulttuurien merkitys	X	X	X	X	X				X		X	X	X	X	X	X	5
III Viestintä ja mediataito	1-2	3-5	6	1-6	3-6	1-2	3-5	6	1-4	5-6	5-6	X	6	1-5	6	5-6	III
1 omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukeinot ja niiden käyttö	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	1
2 viestien sisällön ja tarkoituksen erittely ja tulkinta, viestintäympäristön	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2
3 median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa, median kuvaaman maailman suhde		X	X	X					X	X	X	X	X	X	X		3
4 yhteistyö median kanssa		X	X	X										X	X	X	4
5 lähdekritiikki, tietoturva ja sananvapaus		X	X	X	X				X			X	X	X	X	X	5
6 viestintätekniset välineet ja niiden monipuolinen käyttö sekä verkkoetiikka.	X	X	X	X	X		X	X	X								6
IV Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	1-2	3-5	6	1-6	3-6	1-2	3-5	6	1-4	5-6	5-6	1-5	6	1-5	6	5-6	IV
1 perustietojen kouluyhteisön, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen												X	X				1
2 demokratian merkitys yhteisössä ja yhteiskunnassa					X	X	X					X	X	X	X	X	2
3 erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja kansalaisyhteiskunnassa		X	X	X		X	X					X	X	X	X		3
4 verkostoituminen oman ja yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi												X	X	X	X		4
5 osallistuminen ja vaikuttaminen omassa koulussa ja elinympäristössä sekä oman toiminnan vaikuttavuuden arviointi		X	X	X		X	X		X			X	X	X	X		5
6 ammattina sekä työelämään tutustuminen								X									6

		AI			S2	EN	MA			YM	BG/MT	FY/KE	UE		ET		HI	
V	Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	1-2	3-5	6	1-6	3-6	1-2	3-5	6	1-4	5-6	5-6	1-5	6	1-5	6	5-6	V
1	ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitys omassa koulussa ja elinympäristössä	X	X	X		X				X	X	X	X	X	X	X		1
2	yksilön ja yhteisön vastuu elinympäristön tilasta ja ihmisten hyvinvoinnista					X				X	X	X	X	X	X	X	X	2
3	ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa					X				X	X	X	X	X	X	X		3
4	ekotehokkuus tuotannossa ja yhteiskunnassa sekä arjen toimintavoissa,									X					X	X		4
5	oman talouden hallinta ja kulutuskäyttäytyminen						X	X	X				X	X	X	X		5
6	toivottava tulevaisuus ja sen edellyttämät valinnat ja toiminta	X	X	X		X				X			X	X	X	X		6
VI	Turvallisuus ja liikenne	1-2	3-5	6	1-6	3-6	1-2	3-5	6	1-4	5-6	5-6	1-5	6	1-5	6	5-6	VI
1	onnettomuuksilta, päihteiltä ja rikollisuudelta suojautuminen omassa				X	X				X	X	X	X	X	X	X		1
2	työturvallisuus ja ympäristöturvallisuus					X				X		X			X	X		2
3	koulun terveyttä, turvallisuutta ja väkivallattomuutta edistäviä	X	X	X	X	X				X	X	X	X	X	X	X		3
4	väkivallan ulottuvuudet lähiyhteisössä ja yhteiskunnassa									X	X		X	X	X	X	X	4
5	keskeiset liikennesäännöt ja erilaiset liikenneympäristöt				X	X				X	X							5
6	muut huomioon ottava liikennekäyttäytyminen, liikenneympäristön turvallisuus				X					X	X				X	X		6
7	lähiympäristön vaaranpaikkojen kartoittaminen ja turvallisuuden parantaminen									X	X							7
8	turvallisuutta edistävät palvelut					X				X	X		X	X	X	X		8
9	kodin ja koulun yhteistyö turvallisuuden edistämiseksi.					X												9
VII	Ihminen ja teknologia	1-2	3-5	6	1-6	3-6	1-2	3-5	6	1-4	5-6	5-6	1-5	6	1-5	6	5-6	VII
1	teknologia arkielämässä, yhteiskunnassa ja paikallisessa tuotantoelämässä					X											X	1
2	teknologian ja tietotekniikan kehitys eri kulttuureissa ja eri elämäntilanteilla eri					X											X	2
3	teknologisten ideoiden kehittäminen, mallintaminen, arviointi ja tuotteiden										X							3
4	tietotekniikan ja tietoverkkojen käyttö	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	4
5	teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-		X	X						X			X	X	X	X		5
6	tulevaisuuden yhteiskunta ja teknologia					X				X			X	X	X	X		6

AIHEKOKONAISUUDET ERI OPPIAINEISSA

		MU		KU		KS		LI		
		1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	I
I	Ihmisenä kasvaminen									
1	fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun vaikuttavia tekijöitä, tunteiden tunnistaminen ja käsittely, vireyteen ja luovuuteen vaikuttavia tekijöitä	X	X	X	X	X	X	X	X	1
2	oikeudenmukaisuus, tasa-arvo	X	X	X	X	X	X	X	X	2
3	esteettinen havainnointi ja esteettisten ilmiöiden tulkinta	X	X	X	X	X	X	X	X	3
4	opiskelutaidot ja pitkäjänteinen, tavoitteellinen itsensä kehittäminen	X	X	X	X	X	X	X	X	4
5	toisten huomioon ottaminen, oikeudet, velvollisuudet ja vastuut ryhmässä, erilaisia yhteistoimintatapoja	X	X	X	X	X	X	X	X	5
II	Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	II
1	oma kulttuuri, kotiseudun kulttuuri, suomalaisuus, pohjoismaalaisuus ja eurooppalaisuus	X	X	X	X	X	X	X	X	1
2	muita kulttuureita ja monikulttuurisuus	X	X	X	X	X	X	X	X	2
3	ihmisoikeudet ja ihmisryhmien välisen luottamuksen, keskinäisen arvostuksen ja onnistuneen yhteistyön edellytyksiä	X	X	X	X	X	X	X	X	3
4	kansainvälisyys eri elämänalueilla ja taidot toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa	X	X	X	X			X	X	4
5	tapakulttuurien merkitys		X	X	X			X	X	5
III	Viestintä ja mediataito	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	III
1	omien ajatusten ja tunteiden ilmaisu, erilaiset ilmaisukielet ja niiden käyttö eri tilanteissa	X	X	X	X	X	X	X	X	1
2	viestien sisällön ja tarkoituksen erittely ja tulkinta, viestintäympäristön muuttuminen ja monimediaalisuus		X	X	X	X	X			2
3	median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa, median kuvaaman maailman suhde todellisuuteen		X	X	X		X	X	X	3
4	yhteistyö median kanssa				X					4
5	lähdekritiikki, tietoturva ja sananvapaus				X					5
6	viestintätekniset välineet ja niiden monipuolinen käyttö sekä verkkoetiikka.		X	X	X					6
IV	Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	IV
1	perustietoja kouluyhteisön, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen toiminnasta sekä työnjaosta							X	X	1
2	demokratian merkitys yhteisössä ja yhteiskunnassa					X	X			2
3	erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja kansalaisyhteiskunnassa			X	X					3
4	verkostoituminen oman ja yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi							X	X	4
5	osallistuminen ja vaikuttaminen omassa koulussa ja elinympäristössä sekä oman toiminnan vaikuttavuuden arviointi			X	X					5
6	yrittäjyys ja sen merkitys yhteiskunnalle, perustietoja yrittäjyydestä ammattina sekä työelämään tutustuminen					X	X			6

		MU		KU		KS		LI		
V	Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	V
1	ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitys omassa koulussa ja elinympäristössä	X	X	X	X	X	X			1
2	yksilön ja yhteisön vastuu elinympäristön tilasta ja ihmisten hyvinvoinnista	X	X	X	X	X	X	X	X	2
3	ympäristöarvot ja kestävä elämäntapa	X	X	X	X	X	X	X	X	3
4	ekotehokkuus tuotannossa ja yhteiskunnassa sekä arjen toimintavoissa, tuotteen elinkaari			X	X	X	X			4
5	oman talouden hallinta ja kulutuskäyttäytyminen			X	X		X			5
6	toivottava tulevaisuus ja sen edellyttämät valinnat ja toiminta			X	X	X	X	X	X	6
VI	Turvallisuus ja liikenne	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	VI
1	onnettomuuksilta, päihteiltä ja rikollisuudelta suojautuminen omassa elinympäristössä				X			X	X	1
2	työturvallisuus ja ympäristöturvallisuus			X	X	X	X			2
3	koulun terveyttä, turvallisuutta ja väkivallattomuutta edistäviä toimintamalleja			X	X		X	X	X	3
4	väkivallan ulottuvuudet lähiyhteisössä ja yhteiskunnassa			X	X			X	X	4
5	keskeiset liikennesäännöt ja erilaiset liikenneympäristöt			X	X			X	X	5
6	muut huomioon ottava liikennekäyttäytyminen, liikenneympäristön turvallisuus ja turvalaitteet			X	X			X	X	6
7	lähiympäristön vaaranpaikkojen kartoittaminen ja turvallisuuden parantaminen			X	X			X	X	7
8	turvallisuutta edistävät palvelut			X	X	X	X			8
9	kodin ja koulun yhteistyö turvallisuuden edistämiseksi.							X	X	9
VII	Ihminen ja teknologia	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	1-4	5-6	VII
1	teknologia arkielämässä, yhteiskunnassa ja paikallisessa tuotantoelämässä			X	X	X	X			1
2	teknologian ja tietotekniikan kehitys eri kulttuureissa ja eri elämäntilanteilla eri aikakausina									2
3	teknologisten ideoiden kehittäminen, mallintaminen, arviointi ja tuotteiden elinkaari				X	X	X			3
4	tietotekniikan ja tietoverkkojen käyttö		X	X	X	X	X			4
5	teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-arvokysymykset			X	X	X	X			5
6	tulevaisuuden yhteiskunta ja teknologia			X	X	X	X			6

LIITE 3. Turun kaupungin ja Varissuon koulun TVT-strategia: esiopetus ja vuosiluokat 1-6

Tieto- ja viestintätekniisten taitojen opetus tapahtuu integroidusti kaikissa oppiaineissa. Oppilaiden tulee osata 6. luokan päättyessä vähintään seuraavat tietotekniset taidot:

Tietotekniikan perusteet

Tavoite	Oppilaalla on peruskäsitys tieto- ja viestintätekniikasta ja sen tuomista mahdollisuuksista.
Sisältö	Oppilas tutustuu tieto- ja viestintätekniisiin laitteisiin ja peruskäsitteisiin.

Tietokoneen käyttö ja tiedon hallinta

Tavoite	Oppilas hallitsee laitteiston käyttöön liittyvät perustoimenpiteet.
Sisältö	<ul style="list-style-type: none">• näppäimistön ja hiiren käyttö• järjestelmän ja ohjelmien käynnistäminen ja sulkeminen• valikoiden käyttö• leikepöydän käyttö• tulostaminen oletustulostimella• kansiorakenteen ymmärtäminen• tiedoston tallentaminen ja nimeäminen• tiedoston avaaminen ohjelmassa

Tekstinkäsittely

Tavoite	Oppilas hallitsee tekstinkäsittelyn alkeet.
Sisältö	<ul style="list-style-type: none">• tekstin kirjoittaminen ja perusmuotoilu (automaattinen rivinvaihto, enter vain kappaleen lopussa, välilyönti välimerkin jälkeen)• kirjasinmuotoilut: kirjasinlaji ja -koko, lihavointi, kursivointi, alle-viivaus• leikepöydän käyttö: kopioi, leikkaa, liitä tekstiä

Grafiikka

Tavoite	Oppilas osaa käyttää yksinkertaista piirto-ohjelmaa.
Sisältö	<ul style="list-style-type: none">• tutustuminen eri työkaluihin• työkalun vaihtaminen• värin vaihtaminen

WWW

Tavoite	Oppilas osaa käyttää www-selainta, tietää välineitä tiedonhakuun ja osaa hyödyntää koululaitoksen oppimisolusta Porttia.
Sisältö	<ul style="list-style-type: none">• www-sivun löytäminen osoitteen perusteella• navigointi• yksinkertaisten hakujen tekeminen hakukoneella• hakutulosten arvioinnin perusteet• tuntee vastuunsa Internetin käyttäjänä• osaa käyttää Portti -oppimisolusta

Sähköposti

Tavoite	Oppilas osaa lähettää ja vastaanottaa tekstipohjaisia sähköpostiviestejä.
Sisältö	<ul style="list-style-type: none">♦ viestin rakenteen ymmärtäminen: otsikot, runko-osa♦ viestin vastaanottaminen♦ viestin lähettäminen annettuun osoitteeseen♦ viestiin vastaaminen♦ vastaanotetun viestin poistaminen

Muu viestintäteknikka

Tavoite	Oppilaalla on käsitys nykyaikaisista viestintävälineistä ja tehokkaista viestintätavoista.
Sisältö	Oppilas tutustuu erilaisiin viestintävälineisiin (puhelimet, faksit, joukkoviestimet) ja tulee tietoiseksi niiden mahdollisuuksista ja rajoituksista. Hän oppii puhelinkäytännön perustaidot.

LIITE 4. **Koulukiusaamisen ehkäisemisen toimintamalli Varissuon koulussa**

Koulukiusaaminen on pitkäaikaista, henkistä tai ruumiillista väkivaltaa, jonka yksilö tai ryhmä kohdistavat yhteen uhriin. Kiusaamisessa on olennaista osapuolten välinen epätasapaino, jolloin kiusattu joutuu puolustautumaan tai on avuton kiusaajaa/kiusaajia vastaan.

ENNALTAEHKÄISY

1. Kunta luo riittävät resurssit työn tekemiselle ja työssä jaksamiselle (esimerkiksi luokkakoot).
 2. Tuetaan oppilaan vahvuuksia ja vahvistetaan itsetuntemusta.
 3. Harjoitellaan ongelmatilanteiden ratkaisemista.
 4. Oppilas tuntee koulun ja luokan säännöt.
 5. Luokka- ja kouluhenkeä vahvistava toiminta (esim. kummit, yms.) Oppilaita kannustetaan kantamaan vastuuta itsestään ja toisistaan.
 6. Koulun koko henkilökunta toimii kasvattajana.
- Asiaan kiinnitetään jatkuvasti huomiota ja pyritään ennaltaehkäisyyn. Koko koulun kiusaamiskyselyitä pidetään vuosittain ja tarpeen mukaan.

TOIMINTAMALLI

1. VAIHE

Tilanne pyritään ratkaisemaan välittömästi. Jokainen aikuinen puuttuu kiusaamiseen. Opettaja keskustelee ja auttaa lapsia sopimaan asian.

- a) kiusaaja pyytää anteeksi
- b) kiusaaja lupaa, että kiusaaminen ei toistu
- c) yhdessä sovitaan, mitä tehdään, jos kiusaaminen toistuu (seuranta), oppilaita kannustetaan eri tavoin kantamaan vastuuta itsestään ja toisistaan

2. VAIHE

Luokanopettaja/aineenopettaja selvittää tilannetta keskustelemalla sekä kiusaajan että kiusatun kanssa. Yhdessä sovitaan, mitä tehdään, jos kiusaaminen kuitenkin toistuu. (seuranta)

3. VAIHE

Mikäli aikaisemmat toimenpiteet eivät aiheuta toivottua muutosta, asia siirretään kiusaamisryhmälle. Psykologi, erityisopettaja, S2-opettaja ja luokanopettaja yhdessä selvittävät asiaa kiusaajan ja kiusatun kanssa. (seuranta)

4. VAIHE

Kiusaamisryhmä ja luokanopettaja tapaavat kiusatun ja kiusaajan vanhemmat. (seuranta)

5. VAIHE

Törkeissä tapauksissa oppilashuoltoryhmä tekee lastensuojelu- ja/tai rikosilmoitus. (seuranta)

Kiusaamistilanteiden jälkiseuranta on tärkeää ja sitä on joka tasolla.

Oppilaiden välisessä toiminnassa on tärkeää erottaa leikinomainen kiusoittelu, hännääminen ja kahinointi varsinaisesta kiusaamisesta. Koulukiusaamisesta ei ole kyse, jos kaksi suunnilleen yhtä vahvaa oppilasta riitelevät keskenään. On kuitenkin hyvä muistaa, että koulukiusaamisessa on aina kyse henkilökohtaisesta kokemuksesta ja osapuolet voivat kokea tilanteen eri tavalla.

Koulukiusaamiseen voi liittyä seuraavia piirteitä:

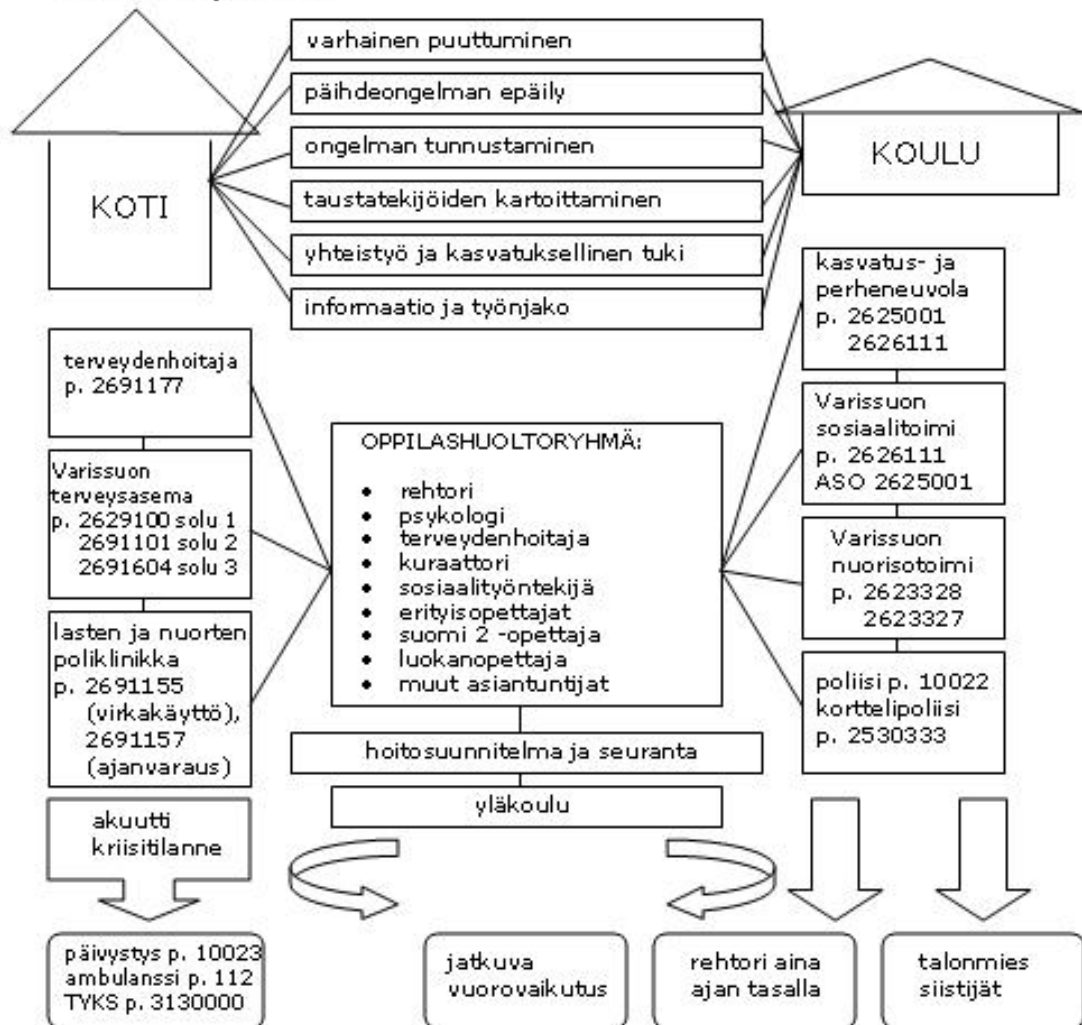
- kiusaaminen on ruumiillista, henkistä tai sanallista
- sillä alistetaan ja loukataan toista
- se tapahtuu toistuvasti
- kiusaajan ja kiusatun välillä vallitsee epätasapaino
- kiusaaminen voi olla ryhmän sisäistä tai siitä eristävää, suoraa tai epäsuoraa ja siihen voi liittyä ryhmän vahvistava ja hyväksyvä käyttäytyminen

LIITE 5. Varissuon koulun päihdeohjelma

1. Päihteiden käyttöä ehkäisevä toiminta

- Varissuon koulu pyrkii päihteettömään työympäristöön.
- Koulun henkilökunnan, oppilaiden ja vanhempien on tärkeää ymmärtää vastuunsa päihdeasioissa.
- Päihdeongelmien ennaltaehkäisy toteutetaan asennekasvatuksena terveellisiä elämäntapoja korostaen ja koulun terveyskasvatussuunnitelmaa noudattaen.

2. Hoitoonohjausmalli

Oppimissuunnitelma Varissuon koulu

A-osa **luottamuksellinen**

/ 20

Henkilö- ja taustatiedot

oppilas		sotu	luokka
osoite			
huoltaja		puhelin	
päiväkoti			
tutkimukset ja terapiat			
kouluhistoria			
kansalaisuus	äidinkieli	uskonto	Suomeen tulo
tulkki tarvitaan ☐		tulkkia ei tarvita ☐	

Vahvuudet

--

Tukea tarvitsevat osa-alueet

--

Nykytilanteen arviointi (esimerkiksi sosiaaliset taidot, työskentelytaidot, opintomenestys)

--

Muuta

--

Oppimissuunnitelma Varissuon koulu

B-osa

Henkilötiedot

oppilas	luokka
---------	--------

Oppimissuunnitelman laatimisen syy

--

Sovitut tukitoimet

koulussa
kotona
kodin ja koulun ulkopuolella

Muuta

--

Oppimissuunnitelman laatijat

--

Allekirjoitukset

oppilas

huoltaja

opettaja

Tapaamiset, läsnäolijat ja päätökset

--

LIITE 7. Kirjainmallit, numerot ja välimerkit

Aa Bb Cc Dd Ee Ff

Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

Nn Oo Pp Qq Rr Ss

Tt Uu Vv Ww Xx Yy

Zz Åå Ää Öö

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

. , ; : ! ? () €

Toivo Heiskanen – Liisa Uusitalo

Aa Bb Cc Dd Ee Ff

Gg Hh Ii Jj Kk Ll

Mm Nn Oo Pp Qq

Rr Ss Tt Uu Vv

Ww Xx Yy Zz Åå

Ää Öö

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

. , ; : ! ? () €

LIITE 8. Kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehukseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	<p>*Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä.</p> <p>*Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin kaikkein alkeellisinta kieliaainesta.</p> <p>*Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännoästä.</p>	<p>*Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin.</p> <p>*Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia.</p> <p>*Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja.</p> <p>*Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.</p>	<p>*Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän.</p> <p>*Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin.</p> <p>*Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.</p>	<p>*Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisuin.</p> <p>*Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja.</p> <p>*Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja.</p> <p>*Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.</p>
A1.2	Kehittyvä alkeiskieli-taito	<p>*Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen.</p> <p>*Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä.</p> <p>*Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännoästä.</p>	<p>*Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa.</p> <p>Tarvitsee usein puhekumppanin apua.</p> <p>*Puheessa on taukoja ja muita katkoksia.</p> <p>*Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia.</p> <p>*Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.</p>	<p>*Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin.</p> <p>*Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen</p> <p>*Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.</p>	<p>*Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein.</p> <p>*Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja).</p> <p>*Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita.</p> <p>*Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.</p>

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskieli-taito	<p>*Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.</p> <p>*Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja.</p> <p>*Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.</p>	<p>*Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua.</p> <p>*Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>*Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita.</p> <p>*Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.</p>	<p>*Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja.</p> <p>*Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.</p> <p>*Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset).</p> <p>*Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.</p>	<p>*Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu).</p> <p>*Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä.</p> <p>*Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.</p>

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskielitaidon alkuvaihe	<p>*Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.</p> <p>*Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa.</p> <p>*Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.</p>	<p>*Osaa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua.</p> <p>*Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia.</p> <p>*Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia.</p> <p>*Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita).</p> <p>*Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kieliopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.</p>	<p>*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita).</p> <p>*Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä.</p> <p>*Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla.</p> <p>*Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.</p>	<p>*Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista.</p> <p>*Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista).</p> <p>*Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettia sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita.</p> <p>*Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taiputus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.</p>

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskielitaito	<p>*Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia.</p> <p>*Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonmaisessa puheessa.</p> <p>*Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.</p>	<p>*Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä.</p> <p>*Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä.</p> <p>*Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy.</p> <p>*Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita.</p> <p>*Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.</p>	<p>*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset).</p> <p>*Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista.</p> <p>*Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.</p>	<p>*Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.</p> <p>*Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit).</p> <p>*Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot.</p> <p>*Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.</p>

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskielitalo	<p>*Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta.</p> <p>*Tavoittaa radioutusten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat.</p> <p>*Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja.</p> <p>*Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.</p>	<p>*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammissa tilanteissa.</p> <p>Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia.</p> <p>*Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä.</p> <p>*Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran.</p> <p>*Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita.</p> <p>*Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä.</p>	<p>*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.</p> <p>*Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia.</p> <p>*Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.</p>	<p>*Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.</p> <p>*Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa.</p> <p>*Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja.</p> <p>*Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.</p>

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskielitalo	<p>*Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit).</p> <p>*Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta.</p> <p>*Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>*Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia.</p> <p>*Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa.</p> <p>*Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy.</p> <p>*Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia.</p> <p>*Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita.</p> <p>*Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaan viestintään.</p>	<p>*Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa.</p> <p>*Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän.</p> <p>*Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.</p>	<p>*Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista.</p> <p>*Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvetoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta).</p> <p>*Osaa esittää jonkin verran tukitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon.</p> <p>*Hallitsee melko monenlaisen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta.</p> <p>*Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyliässä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen.</p>

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	<p>*Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksot, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot).</p> <p>*Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat.</p> <p>*Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.</p>	<p>*Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä.</p> <p>Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä.</p> <p>*Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja.</p> <p>*Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia.</p> <p>*Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaatimuksiin.</p> <p>*Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä.</p>	<p>*Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.</p> <p>*Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin.</p> <p>*Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>*Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvedot).</p> <p>*Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin.</p> <p>*Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi. Sävy ja tyylin joustavuus on rajallinen, ja pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen.</p> <p>*Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisun ja tyylin joustavuus tuottavat ongelmia.</p>

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2	Toimiva itsenäinen kielitaito	<p>*Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu).</p> <p>*Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa.</p> <p>*Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.</p>	<p>*Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskuluja ja kytkeä sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaista, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin.</p> <p>*Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja vaivattomasti satunnaisista epäröinneistä huolimatta.</p> <p>*Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia.</p> <p>*Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin.</p> <p>*Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.</p>	<p>*Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä.</p> <p>*Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistaakseen ne toisin sanoin.</p> <p>*Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset.</p>	<p>*Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseen, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja.</p> <p>*Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehitellä argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia.</p> <p>*Kielellinen ilmaisuvarasto ei rajoita havaittavasti kirjoittamista.</p> <p>*Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomatisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.</p>

Taitotasot C1-C2		Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	<p>*Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempäänkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tutuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihdoksia.</p> <p>*Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistuen.</p> <p>*Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.</p>	<p>*Osaa pitää pitkähkön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaisen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyylilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia.</p> <p>*Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti.</p> <p>*Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvaihteita.</p> <p>*Sanasto ja rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla.</p> <p>*Kieliopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.</p>	<p>*Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta.</p> <p>*Pystyy vaihtelevaan lukutapaansa tarpeen mukaan.</p> <p>*Osaa lukea kriittisesti ja tyyllisiä vivahteita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä.</p> <p>*Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.</p>	<p>*Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan.</p> <p>*Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti.</p> <p>*Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista.</p> <p>*Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi.</p> <p>*Kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat.</p> <p>*Hallitsee erittäin hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyylliseikoissa.</p>

LIITE 9. Käyttäytymisen arviointikriteerit Varissuon koulussa

10 – 9 (erinomainen, kiitettävä)	8 – 7 (hyvä, tyydyttävä)	6 – 5 (kohtalainen, välttävä)
<p>Noudatat sääntöjä ja hyviä käytöstapoja.</p> <p>Käyttäydyt esimerkillisen rehellisesti ja luotettavasti.</p> <p>Edistät myönteistä suhtautumista kouluyhteisössäsi. Osaat kuunnella toisia. Tarjoat apua ja kannustat muita.</p> <p>Tulet hyvin toimeen toisten kanssa.</p> <p>Osaat arvioida omaa käyttäytymistäsi ja tunnistat virheesi.</p> <p>Toimit vastuullisesti kouluympäristössä. Sinulla on intoa ja rohkeutta vaikuttaa.</p> <p>Noudatat terveitä elämäntapoja.</p>	<p>Käyttäydyt yleensä asiallisesti ja vastuuntuntoisesti, mutta sinulla on satunnaisia pikkurikkeitä. Ymmärrät kuitenkin sääntöjen ja ohjeiden merkityksen.</p> <p>Sinuun voi yleensä luottaa. Käyt säännöllisesti koulua.</p> <p>Toimit myönteisesti kouluyhteisössäsi.</p> <p>Otat toiset huomioon, mutta sinulla on joskus ongelmia tulla toimeen muiden kanssa.</p> <p>Sinun on joskus vaikea myöntää omaa osuuttasi tapahtuneeseen.</p> <p>Ymmärrät vastuusi muista ja ympäristöstä.</p>	<p>Käytöstavoissasi on paljon parannettavaa. Rikot toistuvasti sääntöjä etkä noudata ohjeita. Käyttäytymiseesi joudutaan usein puuttumaan.</p> <p>Rehellisyyteesi ei voi aina luottaa. Sinulla on mahdollisesti luvattomia poissaoloja.</p> <p>Sinulla on vaikeuksia asennoitua myönteisesti.</p> <p>Joudut usein riitoihin toisten kanssa. Olet ollut mukana kiusaamistilanteissa.</p> <p>Haet usein syyllisiä muista.</p> <p>Suhtautumisesi ympäristöösi ja muihin on usein välinpitämätön.</p>

LIITE 10. **Oppiaineiden ja työskentelyn arviointikriteerit Varissuon koulussa**

Kaikkien oppiaineiden arviointi perustuu valtakunnallisiin opetussuunnitelman perusteisiin (ks. myös luku 9 Arviointi) ja niissä oleviin hyvän osaamisen (8) kuvauksiin. Työskentely arvioidaan erikseen vuosiluokilla 1-2 ja osana oppiainetta vuosiluokilla 3-6.

10 - 9 (erinomainen, kiitettävä)	8 - 7 (hyvä, tyydyttävä)	6 - 5 (kohtalainen, välttävä)	4 (hylätty)
<p>Osoitat kokeissa, tuotoksissasi ja muissa suorituksissasi hallitsevasi koulun opetussuunnitelman mukaiset oppisisällöt erinomaisesti tai kiitettävästi.</p> <p>Toimit työskennellessäsi myönteisesti, yritteliäästi ja oma-aloitteisesti.</p> <p>Kykenet itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun.</p> <p>Osaat suunnitella ja arvioida työskentelyäsi. Osaat työllistää itsesi tarvittaessa.</p> <p>Edistät työrauhan säilymistä.</p> <p>Keskityt työhösi ja suoritat tehtäväsi pitkäjänteisesti loppuun. Otat vastuuta omasta opiskelustasi.</p> <p>Toimit ryhmässä aktiivisesti ryhmän työtä edistäen.</p> <p>Huolehdit tehtävistäsi ja välineistäsi vastuuntuntoisesti. Työsi jälki on siistiä.</p>	<p>Osoitat kokeissa, tuotoksissasi ja muissa suorituksissasi hallitsevasi koulun opetussuunnitelman mukaiset oppisisällöt hyvin tai tyydyttävästi. (hyvän osaamisen kuvaukset oppiaineiden yhteydessä luku 8)</p> <p>Pyrit työskentelemään myönteisesti ja yritteliäästi. Tyydyt usein helpoimpaan vaihtoehtoon.</p> <p>Itsenäinen tiedonhakusi ja työskentelysi vaatii ajoittain aikuisen valvontaa.</p> <p>Ymmärrät työn suunnittelemisen ja arvioinnin merkityksen, mutta tarvitset siinä ohjausta.</p> <p>Häiritset joskus työrauhaa.</p> <p>Toimit keskittyneesti vain osan työskentelyaikaa. Keskittymiskykysi vaihtelee tehtävien mukaan.</p> <p>Osallistut ryhmän työskentelyyn, mutta olet joskus passiivinen.</p> <p>Huolehdit yleensä tehtävistäsi ja välineistäsi. Työsi jälki on vaihtelevaa.</p>	<p>Osoitat kokeissa, tuotoksissasi ja muissa suorituksissasi hallitsevasi koulun opetussuunnitelman mukaiset oppisisällöt kohtalaisesti tai välttävästi.</p> <p>Työskentelet välinpitämättömästi ja vastahakoisesti.</p> <p>Et kykene itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun ilman aikuisen valvontaa. Toimit lyhytjänteisesti.</p> <p>Työsi suunnittelu ja arviointi on hankalaa ohjauksesta huolimatta. Et kanna omaa vastuutasi opiskelustasi.</p> <p>Aiheutat usein työrauhahäiriöitä.</p> <p>Sinulla on jatkuvasti keskittymisvaikeuksia. Työsi jää usein kesken.</p> <p>Työskentelysi ryhmässä on usein välinpitämätöntä ja jopa häiritsevää.</p> <p>Sinulla on usein tehtävät tekemättä. Unohtelet tai hukkaat tavaroitasi ja työvälineitäsi. Työsi jälki on epäsiistiä.</p>	<p>Et ole saavuttanut oppisisällöissä tai muissa tavoitteissa välttävää tasoa (ks. myös luku 9.4)</p>

LIITE 11. VARISSUON KOULUN OPPILAAN ITSEARVIOINTI

Nimi: _____ luokka: **1**

	SYKSY				TALVI				KEVÄT			
1. O-saan lu-ke-a ta-vu-ja.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
2. O-saan lu-ke-a sa-no-ja.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
3. Ym-mär-rän lu-ke-ma-ni.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
4. O-saan kir-joit-taa ta-vu-ja.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
5. O-saan kir-joit-taa sa-no-ja.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
6. O-saan kuun-nel-la.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
7. O-saan las-ke-a yh-teen-las-ku-ja.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
8. O-saan las-ke-a vä-hen-nys-las-ku-ja.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
9. O-saan toi-mi-a ryh-mäs-sä.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
10. Tu-len toi-meen mui-den kans-sa.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
11. O-len koh-te-li-as ja a-vu-li-as mui-ta koh-taan.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
12. Nou-da-tan sään-tö-jä.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
13. Kes-ki-tyn teh-tä-vii-ni.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	
14. Huo-leh-din teh-tä-vis-tä-ni.	☺	☺	☺		☺	☺	☺		☺	☺	☺	

VARISSUON KOULUN OPPILAAN ITSEARVIOINTI

Nimi: _____ luokka: **2**

	SYKSY				TALVI				KEVÄT			
1. Osaan lukea lauseita.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
2. Ymmärrän lukemani.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
3. Osaan kirjoittaa lauseita.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
4. Kirjoitan sanelun mukaan oikein.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
5. Kirjoitan selkeällä käsialalla.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
6. Osaan laskea yhteenlaskuja.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
7. Osaan laskea vähennyslaskuja.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
8. Osaan laskea kertolaskuja.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
9. Osaan toimia ryhmässä.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
10. Tulen toimeen muiden kanssa.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
11. Olen kohtelias ja avulias muita kohtaan.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
12. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
13. Keskityn tehtäviini.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	
14. Huolehdin tehtävistäni.	😊	😊	😊		😊	😊	😊		😊	😊	😊	

VARISSUON KOULUN OPPILAAN ITSEARVIOINTI

Nimi: _____ luokka: **3**

SYKSY

TALVI

KEVÄT

1. Luen sujuvasti.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
2. Ymmärrän lukemani.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
3. Kirjoitan virheettömästi.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
4. Osaan keksiä ja kirjoittaa tarinoita.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
5. Osaan laskea päässälaskuja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
6. Osaan laskea peruslaskuja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
7. Osaan ratkaista sanallisia laskuja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
8. Olen innostunut englannin opiskelusta.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
9. Opin ja ymmärrän ympäristö- ja luonnontietoa.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
10. Tunnen omaa ja muiden uskontoa/elämänkatsomusta.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
11. Osaan musiikin asioita.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
12. Osaan kuvataidetta.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
13. Osaan käsitöitä.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
14. Osaan liikuntaa.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
15. Annan muille työrauhan.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
16. Osaan työskennellä ryhmässä.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
17. Tulen toimeen muiden kanssa.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
18. Olen kohtelias ja avulias muita kohtaan.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
19. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
20. Keskityn tehtäviini.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
21. Teen siistiä työtä.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
22. Huolehdin tehtävistäni ja välineistäni.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊

VARISSUON KOULUN OPPILAAN ITSEARVIOINTI

Nimi: _____ luokka: **4**

SYKSY

TALVI

KEVÄT

1. Luen sujuvasti.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
2. Ymmärrän lukemani.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
3. Kirjoitan virheettömästi.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
4. Osaan keksiä ja kirjoittaa tarinoita.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
5. Osaan laskea päässälaskuja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
6. Osaan laskea peruslaskuja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
7. Osaan ratkaista sanallisia laskuja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
8. Puhun, ymmärrän ja kirjoitan englannin kieltä.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
9. Opin ja ymmärrän ympäristö- ja luonnontietoa.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
10. Tunnen omaa ja muiden uskontoa/elämänkatsomusta.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
11. Osaan musiikin asioita.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
12. Osaan kuvataidetta.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
13. Osaan käsitöitä.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
14. Osaan liikuntaa.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
15. Annan muille työrauhan.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
16. Osaan työskennellä ryhmässä.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
17. Tulen toimeen muiden kanssa.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
18. Olen kohtelias ja avulias muita kohtaan.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
19. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
20. Keskityn tehtäviini.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
21. Teen siistiä työtä.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
22. Huolehdin tehtävistäni ja välineistäni.	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊

VARISSUON KOULUN OPPILAAN ITSEARVIOINTI

Nimi: _____

luokka: **5**

SYKSY → ↑

TALVI → ↑

KEVÄT → ↑

1. Luen sujuvasti.							
2. Ymmärrän lukemani.							
3. Kirjoitan virheettömästi.							
4. Osaan keksiä ja kirjoittaa tarinoita.							
5. Osaan laskea päässä laskuja.							
6. Osaan laskea peruslaskuja.							
7. Osaan ratkaista sanallisia laskuja.							
8. Puhun, ymmärrän ja kirjoitan englannin kieltä.							
9. Olen innostunut ruotsin opiskelusta.							
10. Opin ja ymmärrän ympäristö- ja luonnontietoa.							
11. Olen innostunut historian opiskelusta.							
12. Tunnen omaa ja muiden uskontoa/elämäkatsomusta.							
13. Osaan musiikin asioita.							
14. Osaan kuvataidetta.							
15. Osaan käsitöitä.							
16. Osaan liikuntaa.							
17. Annan muille työrauhan.							
18. Osaan työskennellä ryhmässä.							
19. Tulen toimeen muiden kanssa.							
20. Olen kohtelias ja avulias muita kohtaan.							
21. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja.							
22. Teen siistiä työtä.							
23. Huolehdin tehtävistäni ja välineistäni.							
24. Osallistun oppitunneilla aktiivisesti.							
25. Osaan suunnitella työtäni.							
26. Keskityn tehtäviini.							
27. Löydän tarvitsemiani tietoja.							
28. Osaan arvioida työtäni.							

VARISSUON KOULUN OPPILAAN ITSEARVIOINTI

Nimi: _____

luokka: **6**

SYKSY → ↑

TALVI → ↑

KEVÄT → ↑

1. Luen sujuvasti.							
2. Ymmärrän lukemani.							
3. Kirjoitan virheettömästi.							
4. Osaan keksiä ja kirjoittaa tarinoita.							
5. Osaan laskea pääsälaskuja.							
6. Osaan laskea peruslaskuja.							
7. Osaan ratkaista sanallisia laskuja.							
8. Puhun, ymmärrän ja kirjoitan englannin kieltä.							
9. Puhun, ymmärrän ja kirjoitan ruotsin kieltä.							
10. Opin ja ymmärrän ympäristö- ja luonnontietoa.							
11. Opin ja ymmärrän historiaa.							
12. Tunnen omaa ja muiden uskontoa/elämäkatsomusta.							
13. Osaan musiikin asioita.							
14. Osaan kuvataidetta.							
15. Osaan käsitöitä.							
16. Osaan liikuntaa.							
17. Annan muille työrauhan.							
18. Osaan työskennellä ryhmässä.							
19. Tulen toimeen muiden kanssa.							
20. Olen kohtelias ja avulias muita kohtaan.							
21. Noudatan sääntöjä ja hyviä tapoja.							
22. Teen siistiä työtä.							
23. Huolehdin tehtävistäni ja välineistäni.							
24. Osallistun oppitunneilla aktiivisesti.							
25. Osaan suunnitella työtäni.							
26. Keskityn tehtäviini.							
27. Löydän tarvitsemiani tietoja.							
28. Osaan arvioida työtäni.							

KEHITYSKESKUSTELU / KEHITYSKESKUSTELUN KORVAAVA TIEDOTE

Oppilaan nimi: luokka:

Havaintoja oppilaan koulunkäynnistä

Yhteisesti sovitut päätökset ja tavoitteet

Muuta

Turussa / 20

oppilas

huoltaja

opettaja

LIITE 12. Kehityskeskustelu Varissuon koulussa

Kehityskeskustelun avainkysymyksiä painopisteitä -

- oppilaan viihtyminen oppitunneilla ja koulussa yleensä
 - Viihdytkö koulussa?
 - Käytkö mielelläsi koulua?
 - Onko sinulla välitunneilla tekemistä?
 - Mitä teet välitunneilla? Kenen kanssa?
- tiedot ja taidot eri oppiaineissa sekä kyky arvioida omaa oppimistaan
 - Mikä koulussa on kivaa / tylsää?
 - Missä olet hyvä?
 - Missä sinulla on vaikeuksia?
 - Minkälaisen asioiden oppiminen on vaikeaa?
 - Mitä voisit itse tehdä, jotta taitosi kehittyisivät?
 - Pystytkö parantamaan koulumenestystä, jos haluat?
 - Miten saamasi todistus vaikuttaa sinuun?
- oppilaan vastuu omista opinnoistaan
 - Miten opiskelet koulussa / kotona?
 - Miten ja milloin teet läksyt?
 - Kuinka paljon käytät aikaa läksyihin?
 - Miten luet kokeeseen?
 - Viittaatko tunnilla?
 - Jaksatko keskittyä oppiaineeseen tunnilla?

- kyky työskennellä yksin tai ryhmässä
 - Minkälaiset tehtävät ovat mukavimpia? Miksi?
 - Työskenteletkö mielelläsi yksin?
 - Onko ryhmätyöt mukavia?
 - Miten työskentelet ryhmässä?
- avun tarve
 - Tarvitsetko apua oppitunnilla esille tulevista asioista?
 - Ymmärrätkö opettajan opetuksen?
 - Uskallatko pyytää lisäopetusta, jos tarvitset?
 - Jäisitkö koulun jälkeen tukiopetukseen?
 - Haluatko lisäopetusta / tukiopetusta? Millaista?
- kommunikaatiotaidot – avoimuus
 - Kuunteleeko opettaja sinua? Huomaako opettaja sinut?
 - Onko sinun helppo kertoa opettajalle, miltä sinusta tuntuu?
 - Esitätkö luokassa omia ajatuksiasi?
 - Miten otat toiset oppilaat huomioon?
- sosiaalinen kompetenssi – kyky tulla toimeen luokkatovereiden kanssa
 - Minkälainen on luokkasi henki?
 - Ketkä ovat kavereitasi? Ketkä ovat ystäviäsi?
 - Miten luokkatoverit suhtautuvat sinuun?
- terveydestä ja säännöllisistä elämäntavoista huolehtiminen
 - Syötkö aamupalaa?
 - Ulkoiletko koulupäivän jälkeen?
 - Kuinka kauan katsot TV:ta / pelaat tietokoneella?
 - Mihin aikaan menet nukkumaan?

KOULU KUTSUU KEHITYSKESKUSTELUUN!

Varissuon koulussa ensimmäisellä, kolmannella ja kuudennella vuosiluokalla välitodistuksen korvaa kehityskeskustelu marras-, joului- tai tammikuussa. Kehityskeskustelu on kodin ja koulun välinen yhteistyömuoto, jonka tarkoituksena on tukea oppilaan tiedollista, taidollista ja sosiaalista kehitystä myönteisessä hengessä. Kehityskeskusteluun sisältyy keskusteluun valmistautuminen, keskustelu ja seuranta. Syyslukukauden päättyessä oppilaat eivät siis saa perinteistä joulutodistusta. Tämän vuoksi on tärkeää, että huoltaja ja oppilas saapuisivat kehityskeskusteluun sovittuna aikana.

Seuraavista vaihtoehtoista voitte valita niitä aiheita, joista haluaisitte keskustella luokanopettajan kanssa. Merkitkää valitsemanne aiheet rastilla.

- oppilaan viihtyminen oppitunneilla ja koulussa yleensä
- tiedot ja taidot eri oppiaineissa sekä kyky arvioida omaa oppimistaan
- oppilaan vastuu omista opinnoistaan
- kyky työskennellä yksin tai ryhmässä
- avun tarve
- kommunikaatiotaidot – avoimuus
- sosiaalinen kompetenssi – kyky tulla toimeen luokkatovereiden kanssa
- terveydestä ja säännöllisistä elämäntavoista huolehtiminen

Asioita, joista lisäksi haluaisimme puhua

huoltajan allekirjoitus

oppilaan allekirjoitus

Kehityskeskusteluun on varattu aika:

_____ / _____ kuuta 20 _____ klo _____

tulkki varattu

Tervetuloa!

Arviointi eri vuosiluokilla

	Vuosiluokka	Itsearviointi	Kehitys- keskustelu	Sanallinen arviointi	Numero- arvostelu
Väliarviointi	1.	X	X	(X)	
	2.	X	(X)	(X)	
	3.	X	X		(X)
	4.	X	(X)		(X)
	5.	X	(X)		(X)
	6.	X	X		(X)
Lukuvuosiarviointi	1.	X		X	
	2.	X		X	
	3.	X			X
	4.	X			X
	5.	X			X
	6.	X			X

(X) = keskenään vaihtoehtoiset arviointitavat vuosiluokilla 2, 4 ja 5. Vuosiluokilla 1, 3 ja 6 mahdollisuus numeroarvosteluun kehityskeskustelun lisäksi.